

Urban Overview N°5

urban.brussels
Activiteitenverslag
2024

Speciale uitgave
duurzame
wijkcontracten

1	• FOCUS	▶ 4
	30-JARIG BESTAAN VAN DE DWC	
2	• URBAN.BRUSSELS	▶ 26
3	• DIGITALE STRATEGIE	▶ 34
4	• KLANTGERICHTHEID	▶ 38
5	• TRANSVERSALE PROJECTEN	▶ 42
6	• STEDENBOUW	▶ 50
7	• CULTUREEL ERFGOED	▶ 60
8	• STADSVERNIEUWING	▶ 76
9	• JURIDISCHE EXPERTISE	▶ 90
10	• KENNIS EN SENSIBILISERING	▶ 96

URBAN • OPWAARDEREN
VAN HET ERFGOED VAN
GISTEREN EN BOUWEN
AAN DE STAD VAN MORGEN

Brussel, hoofdstad van België en Europa, en regionale metropool, staat nooit stil. In het licht van ongekende bevolkingsgroei en ingrijpende klimaatveranderingen blijft Brussel zich aanpassen, verbeteren en zichzelf heruitvinden. ● Brussel beschikt over een buitengewoon potentieel. Het is van belang om de huidige, positieve en groeiende dynamiek te versterken, de architecturale kwaliteit te verbeteren, de stad te verdichten zonder aan leefbaarheid in te boeten, de duurzame economie te stimuleren, en de gezelligheid en nabijheid te ondersteunen die Brussel zo typeren. Daarnaast moeten we de onschatbare waarde van het Brusselse erfgoed behouden, de openbare ruimte versterken en het groen beschermen, zorg dragen voor onze natuurlijke hulpbronnen, burgerparticipatie aanmoedigen en creativiteit stimuleren — zoveel acties die dagelijks worden voortgezet door het gewest, Urban en talloze andere betrokkenen. ● In deze *Urban Overview* worden enkele van de belangrijkste projecten belicht waar de teams van Urban in 2024 hun schouders onder hebben gezet en die er mee voor zorgen dat het gewest een rijke en levendige leefomgeving wordt voor de hele bevolking. ► De vijfde editie van het tijdschrift *Urban Overview* belicht de belangrijkste nieuwigheden en cijfers van 2024 en zoomt speciaal in op de initiatieven die gedurende het hele jaar werden opgezet in het kader van het 30-jarige bestaan van de duurzame wijkcontracten (DWC).

AL 30 JAAR!

In 2024 bereikten de duurzame wijkcontracten (DWC) een symbolische mijlpaal: drie decennia van concrete acties ten voordele van de Brusselse wijken. ● Meer dan louter programma's voor stedelijke heropleving, weerspiegelen de duurzame wijkcontracten de veelzijdigheid van onze opdrachten. Ze zijn het symbool van een geïntegreerde aanpak van de bevoegdheden van Urban, waarin hedendaagse creaties samengaan met aandacht voor de publieke ruimte, erfgoedbehoud, de aflevering van stedenbouwkundige vergunningen en actieve burgerparticipatie. ● Een jubileum dat ook de kracht onderstreept van de samenwerking met onze vele partners, al dertig jaar lang.

Hoewel 2024 een feestjaar was, luidde het met het vertrek van onze directrice-generaal ook een overgangperiode voor Urban in. ● Onze teams wisten die veranderende context professioneel en flexibel op te vangen, waarbij de continuïteit van onze opdrachten gewaarborgd bleef. Verschillende projecten die in 2023 werden opgestart, zijn in 2024 afgerond, terwijl andere initiatieven, die in 2024 van start zijn gegaan, in 2025 volledig tot ontwikkeling zullen komen. ● De online publicatie van het Draaiboek Publieke Ruimte, dat werd verrijkt met de cartografische

expertise van ons BruGIS-team, is een van de opvallendste realisaties. Het illustreert immers onze ambitie om een duurzaam beheer van de ruimtelijke ordening te promoten. 2024 was ook het eerste jaar waarin het MyPermit-platform in alle Brusselse gemeenten werd gebruikt, wat bevestigt welk potentieel het digitale instrument voor stedenbouwkundige vergunningen in het Brussels gewest heeft. ● Urban heeft eveneens de dynamiek voortgezet die in gang werd gezet tijdens het Jaar van de art nouveau 2023, met de inhuldiging van verschillende hedendaagse

kunstwerken die de Brusselse publieke ruimte tot leven brengen. Daarnaast is een belangrijke voorbereiding gestart voor het Jaar van de art deco 2025, ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van de *Exposition internationale des arts Décoratifs de Paris*. ● Verder werd de betrokkenheid van Urban bij het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024 al in 2023 voorbereid. Dat resulteerde onder meer in de organisatie van verschillende projecten binnen het culturele programma: het 25e colloquium van de *European Archaeological Council*, de tentoonstelling “New Ways of Living” rond minder conventionele manieren om te wonen en “Stoclet 1911 Restitution”, de eerste tentoonstelling gewijd aan het Stocletpaleis, met een unieke digitale reconstructie van de binnenruimtes. ● 2024 was ook een jaar van erfgoederkenning op meerdere vlakken. Zo werd de kermiscultuur van Frankrijk en België opgenomen op de UNESCO-lijst van immaterieel cultureel erfgoed en kreeg het Koninklijk Theater Toone het Europees Erfgoedlabel toegekend. In het verlengde van deze dynamiek zette Urban zijn inspanningen voort om het Brusselse erfgoed te valoriseren. Zo werd onder meer de inventaris van het bouwkundig erfgoed van 1939–1999 online gepubliceerd, verscheen de wettelijke inventaris van het onroerend erfgoed in het Belgisch Staatsblad, en werden er belangrijke archeologische opgravingen uitgevoerd.

● Bijzondere verdienste gaat uit naar de teams die instaan voor de Renolution-premies. Ondanks een spectaculaire toename van het aantal aanvragen, wisten zij – zonder extra personeel – dankzij hun inzet en solidariteit de dossiers van burgers zo goed mogelijk op te volgen.

● Parallel aan deze voorbeeldprojecten vervult

Urban dagelijks zijn structurele opdrachten, met name de behandeling van aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning, de bescherming en het behoud van ons gewestelijk erfgoed, het beheer van de programma's voor stadsvernieuwing, alsook de reglementaire en juridische opvolging in alle materies die onder zijn bevoegdheden vallen — al deze acties dragen ertoe bij de kwaliteit van de ontwikkeling van ons gewest te verzekeren. ● Tot slot stonden onze sensibiliserings- en kennisverspreidingsacties in het teken van een aantal grote projecten: de uitvoering van het actieplan voor de dekolonisatie van de openbare ruimte, het co-creatieonderzoeksproject “ArchiSols”, de publicatie van verschillende werken alsook de inrichting van het toekomstige erfgoeddepot in La Royale Belge, dat in 2025 zijn deuren opent. Onze iconische evenementen waren ook dit jaar weer echte hoogtepunten: de Heritage Days/ Open Monumentendagen en de archiweek, die respectievelijk draaiden om “Nieuw Erfgoed” en “Materialiteit” – het jaarthema van Urban voor 2024 – benadrukten opnieuw de verscheidenheid van onze vakgebieden. ● Deze nieuwe editie van de *Urban Overview* getuigt van de kracht van collectieve inzet. ● Ik wil alle teams van harte bedanken voor hun werk, hun expertise en hun toewijding. Onze opdrachten en ambities zouden onmogelijk gerealiseerd kunnen worden zonder hun inzet en zonder de nauwe samenwerking met onze vele partners. Samen zetten we ons elke dag in om ons gewest te laten stralen. ● 2025 belooft een jaar vol uitdagingen te worden. Maar in verandering schuilen ook kansen — het is hét moment om te innoveren en samen vooruit te gaan, met een visionaire en pragmatische blik op de toekomst.

1 FOCUS

30-JARIG BESTAAN VAN DE DUURZAME WIJKCONTRACTEN

In 2024 vierden we het 30-jarige bestaan van de duurzame wijkcontracten (DWC), programma's die via concrete en inclusieve acties gericht zijn op de renovatie van de kwetsbaarste Brusselse wijken. ● Ter gelegenheid van die drie decennia stedelijke herwaardering vonden er het hele jaar door culturele activiteiten plaats. Die hadden tot doel het vele werk dat sinds 1994 wordt verricht in de kijker te zetten en de burgers kennis te laten maken met dit ambitieuze renovatiebeleid. ● De initiatieven, die onder meer werden georganiseerd door de teams van het departement Stedelijke Herwaardering van de directie Stadsvernieuwing (DSV) van Urban, kenden een groot succes, zowel bij de betrokken partners als bij het brede publiek.



VAN VERBRUSSELING NAAR DUURZAAMHEID

Het idee van het “wijkcontract” ontstond vanuit de vaststelling dat ingrijpende stedenbouwkundige veranderingen in de hoofdstad in de loop van de 20e eeuw, en vooral vanaf de jaren 1960, leidden tot grote sociale en ruimtelijke ongelijkheden. De uittocht van de bourgeoisie naar de randgemeenten, de industriële achteruitgang en de zogenaamde “verbrusseling” – met bijbehorende vastgoedspeculatie en afbraakwerken – tastten de levenskwaliteit in bepaalde wijken sterk aan. Sommige oudere buurten in het stadscentrum en de eerste kroon van Brussel evolueerden daardoor tot getto’s voor achtergestelde bevolkingsgroepen.

● Reeds in de jaren 1970 startten overheden met initiatieven om de meest kansarme Brusselse wijken te vernieuwen, al bleven ze beperkt in omvang. Kort na de oprichting van

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 1989, werkte het gewest een ambitieus beleid op het vlak van stedelijke herwaardering uit. Eind 1993 zagen de eerste “wijkcontracten” het licht. Die wijkcontracten omvatten diverse soorten acties: de bouw en renovatie van woningen en wijkvoorzieningen, de heraanleg van de openbare ruimte en de bevordering van de sociale cohesie. Dertien generaties wijkcontracten zijn elkaar opgevolgd tot in 2009, goed voor in totaal 56 programma’s. ● In 2010 werd met een nieuwe ordonnantie van de Brusselse regering een belangrijke stap gezet: de “wijkcontracten” werden omgevormd tot “duurzame wijkcontracten (DWC)”. Zoals de naam aangeeft, werd duurzaamheid voortaan een centrale pijler, met bijzondere aandacht voor milieu, inclusiviteit en burgerparticipatie.



DWC “Bockstael” in Brussel-Stad, park op het binnenterrein van het huizenblok L28A door AM Landinzicht + MAAT + Baukunst + ARA, foto 2021. Séverin Malaud © urban.brussels

DWC, EEN HANDLEIDING

EEN ACTIEPLAN

De duurzame wijkcontracten streven ernaar de leefomgeving van de bewoners van kwetsbare wijken te verbeteren door middel van concrete verwezenlijkingen die op essentiële behoeften inspelen. ● Het programma bestrijkt vijf kernacties:



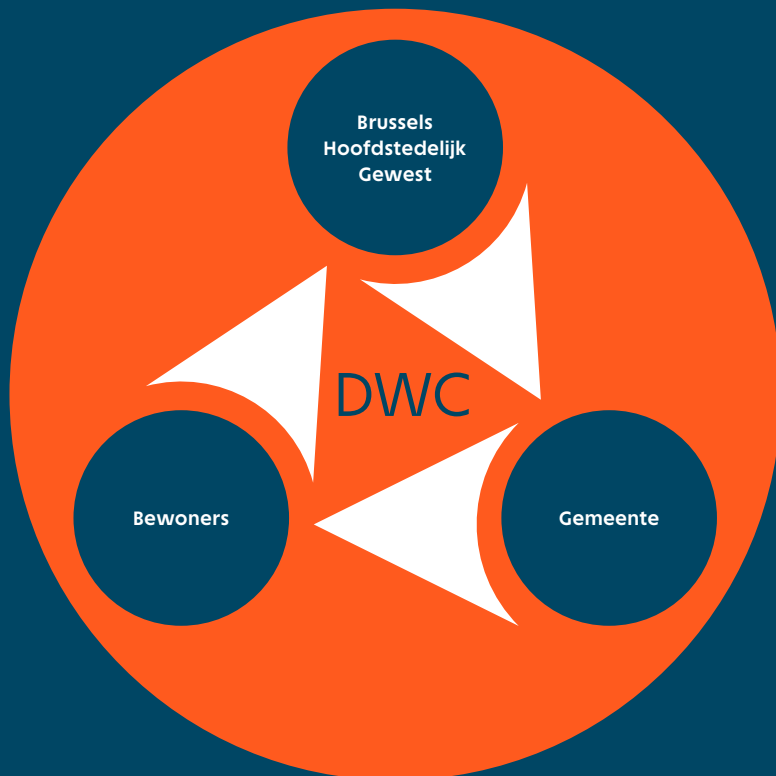
Al die acties gaan gepaard met sociale en ecologische overwegingen. Zo gaan nieuw gecreëerde woningen prioritair naar personen met een laag of gemiddeld inkomen, worden sommige aangepast voor personen met een beperkte mobiliteit en voldoen ze aan hoge normen op het vlak van energieprestaties en duurzaamheid. Tot de prioritair ontwikkelde voorzieningen behoren onder meer infrastructuur voor kinderen en jongeren – zoals crèches en wijkhuizen – evenals sport-, speel- en culturele ruimtes. ● Wat betreft de openbare ruimte en groene ruimtes is het de bedoeling om voorbeeldprojecten te ontwikkelen op het vlak van milieuvriendelijkheid, biodiversiteit, water- en afvalbeheer. De sociale en economische herwaarderingsacties omvatten onder andere de strijd tegen kansarmoede, socioprofessionele inschakeling, schoolondersteuning, het bevorderen van de sociale cohesie en intergenerationele solidariteit en het verbeteren van de openbare netheid.

PARTNERS

De kracht van de duurzame wijkcontracten schuilt in het feit dat het om een echte overeenkomst gaat die wordt afgesloten tussen het gewest, de gemeente en de bewoners van een wijk en dit voor een periode van ongeveer zeven jaar. ● De gemeente (als bouwheer) is verantwoordelijk voor de concrete uitvoering van de betrokken wijkcontracten, terwijl Urban, als bevoegde gewestelijke overheidsdienst, instaat voor het respecteren van het reglementaire kader en van het door de regering goedgekeurde programma. Urban vervult hierbij een faciliterende rol: de teams coördineren, het controleren en subsidiëren van alle wijkcontracten en het dagelijks ondersteunen van de gemeenten bij de opvolging van de projecten, die gedragen worden door een brede waaier aan actoren en gevalideerd worden via een belangrijk participatief proces. De bevoegdheden en specifieke opdrachten van de gemeenten en Urban vullen elkaar dus aan. ● Onder de partners van Urban zijn er niet alleen gewestelijke

instellingen (perspective.brussels, Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, de MIVB, EFRO enz.), maar ook federale instellingen (waaronder Beliris), de gemeenschapscommissies (VGC, COCOF), de OCMW's en uiteenlopende actoren uit de lokale ontwikkelingssector, zoals het Netwerk Wonen. Ook verschillende (para)gewestelijke instellingen die werkzaam zijn rond huisvestingsondersteuning zijn partner van Urban; we denken aan de BGHM, citydev.brussels, het Woningfonds en de Sociale Verhuurkantoren (SVK). En niet te vergeten: de talloze lokale verenigingen die actief zijn op het terrein en het dichtst bij de wijkbewoners staan. ● De bewoners zelf spelen bovendien een sleutelrol in de programma's van de DWC, dankzij het principe van burgerparticipatie. De plaatselijke bevolking wordt aangemoedigd om haar noden te uiten, haar mening te geven en zich betrokken op te stellen, zowel tijdens de opmaak van het programma als bij de uitvoering ervan. Dat actieve burgerschap krijgt vorm via talrijke overlegmomenten, de oprichting van een algemene vergadering in de wijk, een wijkcommissie en eveneens via participatiedagen waar bewoners hun mening kunnen geven.

DUURZAME WIJKCONTRACTEN (DWC)





EEN PERIMETER

Het actieplan van een duurzaam wijkcontract wordt afgebakend in tijd en ruimte. De selectie van de wijken gebeurt binnen een interventieperimeter die als prioritair is aangeduid, de zogenaamde zone voor stedelijke herwaardering (ZSH). Die zone wordt bepaald op basis van de volgende socio-economische indicatoren: het mediaaninkomen (dat lager moet liggen dan het gewestelijke gemiddelde), de bevolkingsdichtheid en het werkloosheidscijfer (beide moeten hoger liggen dan de gewestelijke gemiddelden). De ZSH wordt minstens één keer

per nieuwe legislatuur geëvalueerd. De ZSH, goedgekeurd door de Brusselse Regering in 2019 en van toepassing sinds 2020, bestrijkt een deel van de gebieden van 18 Brusselse gemeenten. De wijken die worden geselecteerd, zijn doorgaans beperkt tot een tiental huizenblokken en worden gekozen op basis van objectieve criteria met betrekking tot socio-economische situatie, huisvesting en leefomgeving. Voorrang gaat naar zones die worden gekenmerkt door grote sociale ongelijkheid, een overwegend verouderd en kwalitatief ondermaats woningaanbod, een tekort aan groene ruimtes, een zwakke sociale samenhang en waar een onveiligheidsgevoel heerst.

DRIE FASES

Een DWC verloopt over een duidelijk afgebakende periode, die bestaat uit drie fases:

PROGRAMMA

1

Die eerste fase, die 12 maanden duurt, is gewijd aan de uitwerking van het “programma”. Het dossier wordt stapsgewijs opgebouwd en omvat onder meer de uitvoering van een studie, met een behoefteanalyse (aan de hand van een diagnose, de bepaling van de uitdagingen en prioriteiten binnen de perimeter), de opmaak van een programma met concrete acties en operaties voor stadsvernieuwing, de aanstelling van een projectleider en een begeleidingscomité voor de opvolging van de studie evenals overlegmomenten met de bewoners. Na afronding wordt het dossier onderworpen aan een openbaar onderzoek, waarna het wordt goedgekeurd door de gemeentelijke en gewestelijke overheden.

Daarna volgt de tweede, “operationele” fase, die 50 maanden duurt. Tijdens die periode wordt gewerkt aan vastgoedontwikkelingsoperaties, milieu- en sociaaleconomische projecten en de heraanleg van openbare ruimte.

PROJECTEN

2

UITVOERING

3

Het DWC eindigt met de uitvoeringsfase waarin de werken gedurende 30 maanden worden afgerond.

ENKELE BELANGRIJKE CIJFERS

BIJNA HONDERD PERIMETERS OP DE TELLER

Sinds 1994 werden

98

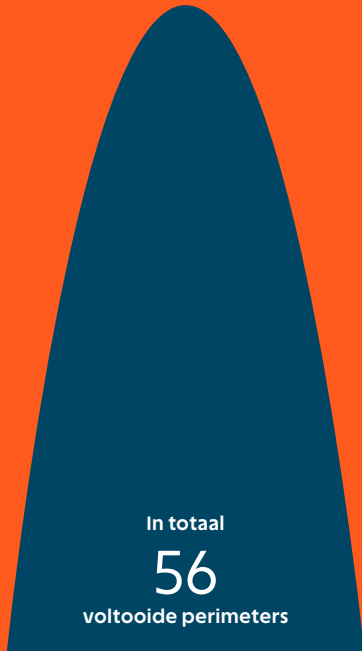
wijkcontracten en
duurzame wijkcontracten
uitgevoerd in het volledige
gewest, waarvan
80 voltooid zijn



1e
FASE

WC

Afgerond in 2009



In totaal

56

voltooide perimeters

2e
FASE

DWC

Sinds 2010



42
perimeters tot nu toe

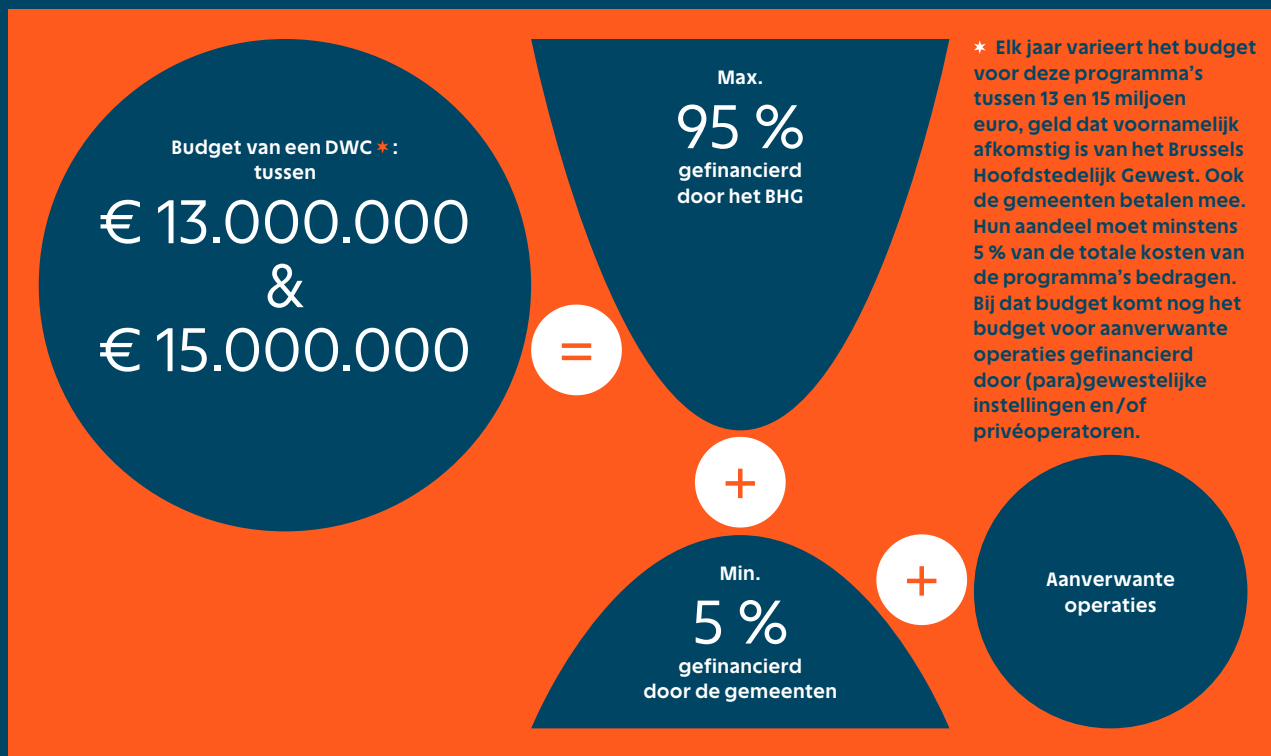
DWC "Koningin - Vooruitgang" in Schaarbeek,
zone school, kinderopvang en sport
"Jolly / Gaucheret", door Urban Platform,
foto 2021. Séverin Malaud © urban.brussels



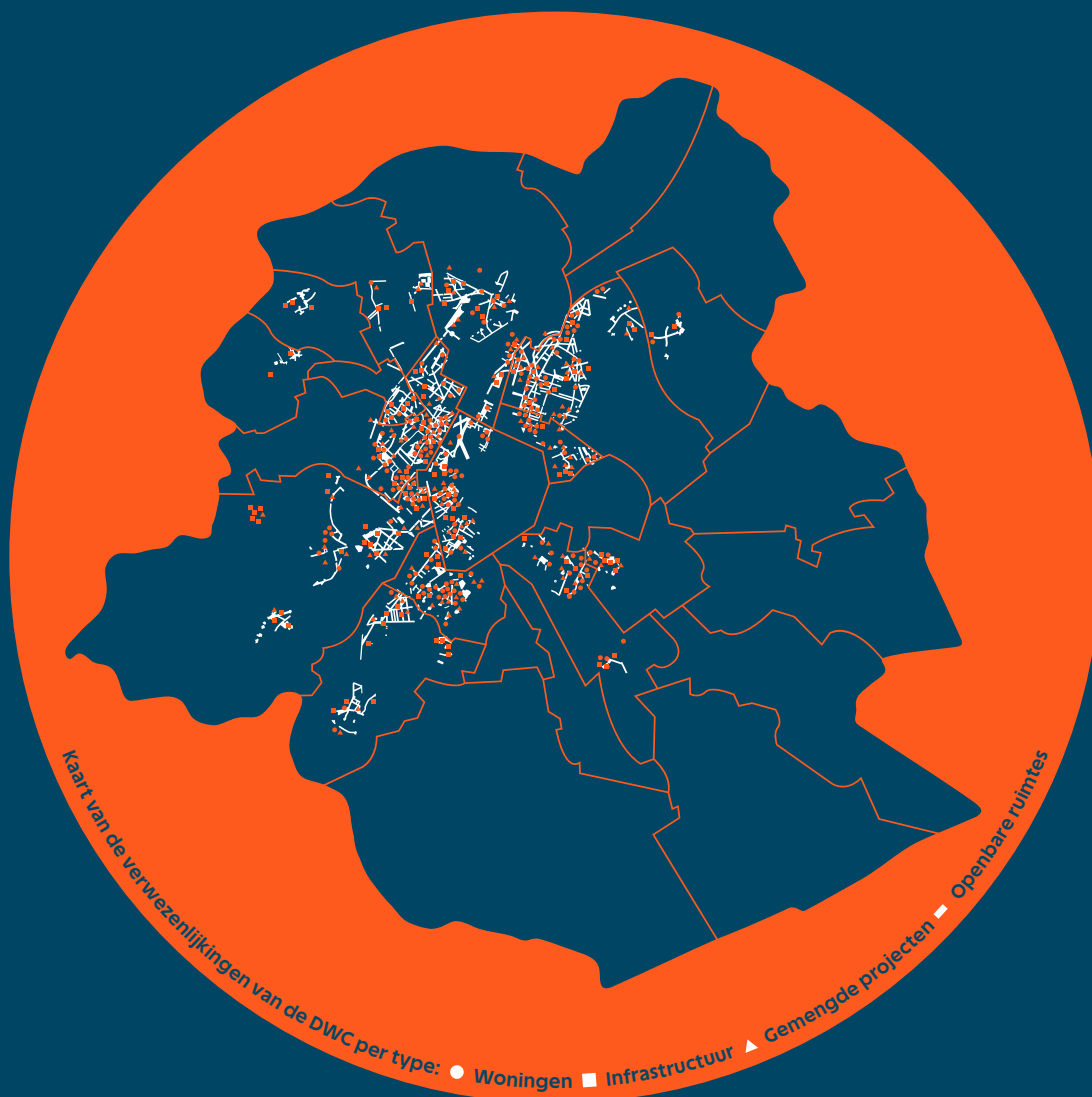
24
voltooid

6
in uitvoeringsfase
(werken)

12
in implementatiefase



DWC "Jacht-Gray" in Etterbeek, orangerie van het Jean-Felix Happark door SKOPE, foto 2022. Séverin Malaud © urban.brussels



Sinds
1994

Bijna
2.000
woningen gebouwd
of gerenoveerd

Bijna
200
collectieve
voorzieningen

Meerdere
KM²
openbare ruimte
heraangelegd

Meer dan
1.000
sociaal-economische
acties

INITIATIEVEN VOOR EEN GROOTS JUBILEUM

De verschillende culturele acties die in 2024 door de teams van Urban en hun partners werden georganiseerd ter gelegenheid van het 30-jarige bestaan van de duurzame wijkcontracten (DWC), vonden verspreid over het volledige jaar plaats en kenden een groot succes. Die initiatieven namen verschillende vormen aan: de organisatie van een colloquium, geleide bezoeken en een feestelijke avond voor de vele actoren van de duurzame wijkcontracten, evenals de realisatie van een tentoonstelling en educatieve video's voor het grote publiek.

EEN FEESTELIJKE DAG

Op 31 mei 2024 werd een feestelijke dag georganiseerd om het 30-jarige bestaan te vieren, die uit drie delen bestond:

- symposium in de voormiddag
- rondleidingen in de namiddag
- feestelijke avond

COMMUNICATIE

30
ans • jaar
CQD
DWC

Op communicatief vlak kregen de verschillende evenementen een eenvormige visuele identiteit, dankzij een speciaal voor de gelegenheid ontworpen logo



Internationaal colloquium ter gelegenheid van de 30e verjaardag van de DWC, georganiseerd op 31 mei 2024 in de Ateliers des Tanneurs in Brussel-Stad. Jonathan Ortegat © urban.brussels



DWC "Rond Leopold II" in Sint-Jans-Molenbeek, sporthal, kinderdagverblijf en woningen door Bogdan & Van Broeck, tijdens de rondleidingen op 31 mei 2024. Jonathan Ortegat © urban.brussels

EEN INTERNATIONAAL COLLOQUIUM IN DE VOORMIDDAG

Het colloquium, dat plaatsvond in de *Ateliers des Tanneurs* in Brussel-Stad en bijna 150 deelnemers samenbracht, stond in het teken van de toekomst van het Brussels instrument van de duurzame wijkcontracten en de manier waarop de herwaardering van een wijk in andere delen van Europa wordt aangepakt. ● De bijeenkomst bestond uit een uitwisseling van internationale ervaringen op het gebied van stedelijke, sociale en participatieve ontwikkeling in verschillende steden, waarbij de diversiteit van de ervaringen die eigen zijn aan elk territorium werd belicht en verrijkende vergelijkingen met de programma's die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden uitgevoerd, werden mogelijk gemaakt. Er werd een video-opname van het colloquium gemaakt, die online beschikbaar is ✎.

RONDLEIDINGEN IN DE NAMIDDAG

Meer dan 140 deelnemers konden in kleine groepen deelnemen aan de geleide bezoeken. Tijdens die rondleidingen maakten zij kennis met realisaties die zijn voortgekomen uit de verschillende wijkcontracten (WC) en duurzame wijkcontracten (DWC). Sommige infrastructuren mochten ook binnen worden bezocht. Er waren zes wandelingen en twaalf routes voorzien in de volgende perimeters:

- DWC "Verbinding" en DWC "Bloemenhof" in Brussel-Stad
- DWC "Albert" en DWC "Voorplein-Morichar" in Vorst en Sint-Gillis
- DWC "Maalbeek", WC "Skepter" en DWC "Jacht-Gray" in Elsene en Etterbeek
- DWC "Bockstael" en WC "Roodhuis" in Brussel-Stad
- DWC "Rond Leopold II" en WC "Cinema Bellevue" in Sint-Jans-Molenbeek
- DWC "Koningin-Vooruitgang" en DWC "Masui" in Schaarbeek en Brussel-Stad



SB – Pijler 2 en DWC “Kleine Zenne” in Sint-Jans-Molenbeek, ateliers en intergenerationale woningen door B612 associates + Grote Hal door L’Escaut-Zampone, laureaatproject be.exemplary 2018, tijdens de viering van het 30-jarige bestaan van de DWC op 31 mei 2024. Jonathan Ortegat © urban.brussels

EEN FEESTELIJKE AFSLUITER IN DE AVOND

De feestelijke avond vond plaats in de Grote Hal aan de Nijverheidskaai in Sint-Jans-Molenbeek, hét paradepaardje van het DWC “Kleine Zenne”. De avond bood Urban de gelegenheid om alle partners te bedanken voor de vruchtbare samenwerking van de voorbije 30 jaar. ● Tijdens het feest maakten de kunstenaars Patrick Croes en Siger, via de vzw Urbana in opdracht van Urban, twee muurschilderingen op opgespannen doek die het participatieve, inclusieve en lokale karakter van de duurzame wijkcontracten in de verf zetten. Het eerste doek brengt de verwezenlijkingen van de duurzame wijkcontracten in Brussel van de laatste drie decennia in kaart, terwijl het tweede specifiek de Grote Hal illustreert, waar de avond plaatsvond.

TWEE VIDEO’S: GEBRUIKSAAN- WIJZING EN GETUIGENISSEN

Urban wilde het 30-jarige bestaan ook in de kijker zetten met twee video’s over de duurzame wijkcontracten, om het instrument voor stedelijke herwaardering op een toegankelijke manier voor te stellen. ● De eerste video ➤ is een didactische film, verrijkt met dronebeelden, die de doelstellingen en werking van de DWC uitlegt aan de hand van recente projecten. ● De tweede video ➤ bevat getuigenissen van bewoners en spelers op het terrein, die de menselijke en participatieve dimensie van de DWC benadrukken.

EEN TENTOONSTELLING: “STEDELIJKE VORMEN VAN vernieuwing in BRUSSEL”

Tot slot nam Urban de verjaardag van de duurzame wijkcontracten te baat om een drietalige tentoonstelling te organiseren waarin het stadsvernieuwingsbeleid onder de loep werd genomen. De expo was bedoeld voor het grote publiek en vond plaats van 7 juni tot 28 augustus 2024 in de Sint-Gorikshallen. ● Een team samengesteld uit twee universitaire onderzoekscentra, LoUIse (ULB) en IRIB (UCLouvain), scenografe Luna Van Aubel en fotograaf Samir Amezian, namen onder de coördinatie van Géry Leloutre en Metrolab, het curatorschap van de tentoonstelling waar. ● In de kleine galerij belichtte de tentoonstelling historische aspecten aan de hand van een tijdslijn die de belangrijkste momenten en ontwikkelingen in de duurzame wijkcontracten van de afgelopen 30 jaar liet zien. In de grote galerij bevond zich de hoofdmoot van

de tentoonstelling en werd er dieper ingegaan op de verschillende stedelijke vormen die de acties van de duurzame wijkcontracten op verschillende niveaus in Brussel hebben voortgebracht.

Er werd gewerkt met drie vormen:

- “**BOLLEN**”: eenmalige projecten om gebouwen en de openbare ruimte te renoveren, woningen en voorzieningen te bouwen;
- ▢ “**HOEKEN**”: bestaande uit ingrepen in restructuures gelegten in de naaste omgeving van grote stadsprojecten;
- ／ “**LIJNEN**”: aansluitende ingrepen die op de lange termijn de elementen vormen van een gewestelijk netwerk van groene ruimtes en fiets-voetgangersroutes, aangevuld met voorzieningen en woningen.

Achter de schermen van de tentoonstelling werden twee video’s in samenwerking met de Sint-Gorikshallen gemaakt. De ene video is een interview met curator Géry Leloutre ✂ en de andere een gesprek met scenografe Luna Van Aubel ✂. ● Tijdens de tentoonstellingsperiode werden de twee video’s – een handleiding en getuigenissen over de DWC – ook continu vertoond in een nis, met als doel de verschillende doelgroepen zo veel mogelijk informatie te bieden over het beleid van stedelijke herwaardering dat betrekking heeft op tal van Brusselse wijken. ● Tegelijkertijd verkocht de boekhandel van de Sint-Gorikshallen een boek van stadssocioloog Mathieu Berger, *Le temps d’une politique. Chronique des Contrats de quartiers bruxellois* (CIVA, 2019), gerealiseerd met de steun van Urban en waarvan de tentoonstelling een soort impliciet vervolg is. ● De curator heeft in de loop van de tentoonstelling eveneens verschillende rondleidingen georganiseerd voor specifieke doelgroepen, partners en medewerkers van Urban met als doel de aan bod gekomen thema’s verder uit te diepen.



Tentoonstelling “Stedelijke vormen van vernieuwing in Brussel” georganiseerd door Urban in de Sint-Gorikshallen. Séverin Malaud   urban.brussels

PROGRAMMA’S VOOR EEN DUURZAME HERSTRUCTURERING VAN STEDELIJKE PERIMETERS

Dankzij hun jarenlange ervaring sluiten de duurzame wijkcontracten nauw aan bij andere door Urban beheerde herwaarderingsprogramma’s, zoals de stadsvernieuwingscontracten (SVC), het stadsbeleid (SB) en de as- en huizenblokcontracten (AHC). Zij dragen elk op hun manier bij aan een

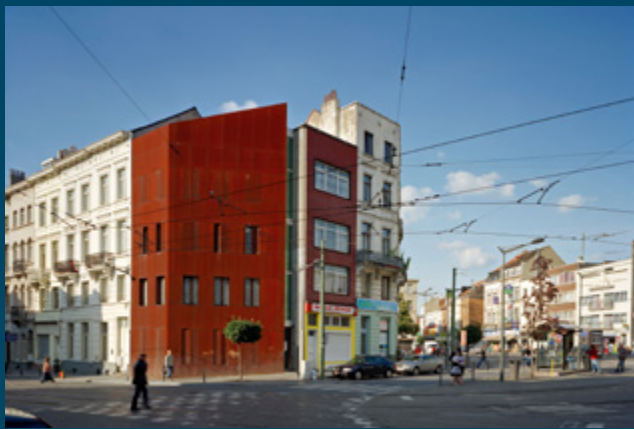
grondige en duurzame transformatie van de stedelijke ruimte. ● Die beleidslijnen hebben een rechtstreekse impact op de herwaardering van de wijken, de duurzaamheid van de infrastructuur en uiteindelijk op de verbetering van de levenskwaliteit van de Brusselaars.

OVERZICHT* VAN 30 JAAR BRUSSELSE STADSPROJECTEN

Meer dan louter programma's voor stedelijke herwaardering weerspiegelen de duurzame wijkcontracten de veelheid aan opdrachten van Urban, als symbool van een geïntegreerde aanpak van de competenties van haar teams, waarin hedendaagse ontwerpen, aandacht voor de openbare ruimte, erfgoedbehoud, afgifte van stedenbouwkundige vergunningen en actieve burgerparticipatie samenkomen.

* Geselecteerde illustraties van verschillende WC- en DWC-projecten die de afgelopen 30 jaar werden uitgevoerd.

➤ Al deze foto's zijn te raadplegen op Media Urban, de online fototheek van Urban, die uitgebreide documentatie over het gewestelijke grondgebied ter beschikking stelt, geproduceerd door haar teams. Deze databank maakt het bovendien mogelijk om de voortgang van de wijkcontractprojecten, zowel afgeronde als lopende, visueel te volgen via het thematische tabblad "Stadsvernieuwing".



2003

SOCIALE HUISVESTING • WC "Paviljoen" in Schaarbeek, hoekgebouw met sociale woningen door architectuurstudio Mario Garzaniti, foto 2007. Marie-Françoise Plissart © urban.brussels



2006

SPORT • WC "Noord" in Brussel-Stad, centrum "Noordpool", polyvalent complex door BEAI, foto 2007. Marie-Françoise Plissart © urban.brussels



2008

SPORT • WC "Heyvaert" in Sint-Jans-Molenbeek, sportinfrastructuur door Pierre Blondel Architectes, foto 2010. BE PICTURES © urban.brussels



2008

PARTICIPATIE ● Voorstelling van projecten aan bewoners in het kader van WC "Navez-Portaels" in Schaarbeek, foto 2008.
Pauline Beugnies © urban.brussels



2010

SOCIALE HUISVESTING ● WC "Gieterij - Pierron" in Sint-Jans-Molenbeek, gebouw "L'Espoir", sociale woningen door atelier CARNOY-CRAYON, foto 2014.
Marc Detiffe © urban.brussels



2011

ERFGOED ● **SOCIALE HUISVESTING** ● WC "Van Artevelde" in Brussel-Stad, sociale woningen in de voormalige zeepziederij Heymans door MDW Architecture, foto 2012.
Serge Brison © urban.brussels



2011

OPENBARE RUIJTE ● WC "Schelde - Maas" in Sint-Jans-Molenbeek, collectieve groene ruimte, kinderdagverblijf en sociale woningen door B-Architecten, foto 2013.
Michiel De Cleene © urban.brussel



2013

KUNST IN DE OPENBARE RUIJTE ● WC "Park - Alseberg" in Sint-Gillis, participatieve muurschildering door kunstenaars Murielle Lô en Maud Zabczynski, foto 2018.
Séverin Malaud © urban.brussels



2014

KINDEROPVANG ● WC "Roupe" in Brussel-Stad, gemeentelijke ecocrèche "Les Petits Pas", door BEAI, foto 2015. Georges De Kinder © urban.brussels



2015

SOCIALE HUISVESTING ● WC "Navez – Portaels" in Schaarbeek, hoekgebouw met sociale woningen door V+ en MS-a, foto 2015. Georges De Kinder © urban.brussels



2016

RESTAURANT ● WC "Vroegegroenten – Luttrebrug" in Vorst, pedagogisch restaurant "Foresto" door V+ en MS-a, foto 2016. Serge Brison © urban.brussels



2016

WIJKVOORZIENINGEN ● WC "Scepter" in Elsene, buitenschoolse lokalen door AgwA, foto 2017. Séverin Malaud © urban.brussels



2017

SOCIALE HUISVESTING ● DWC "Masui" in Brussel-Stad, sociale woningen door Vanden Eeckhoudt – Creyf Architects, en Park van de Kleine Zenne door La Compagnie du Paysage, foto 2020. Séverin Malaud © urban.brussels



2018

KINDEROPVANG ● DWC "Historisch Koekelberg", kinderdagverblijf "Pilouk" door Baumans-Deffet en Nelis Delincé, foto 2019. Séverin Malaud © urban.brussels



2018

ERFGOED ● **WIJKVOORZIENINGEN** ● DWC "Bloemenhof" in Brussel-Stad, restauratie van de Hageltoren als cultureel en sportcentrum, door BEAI en BEG, foto 2019. Séverin Malaud © urban.brussels



2018

WIJKVOORZIENINGEN ● DWC "Scheut" in Anderlecht, cultureel centrum van Anderlecht door a practice, foto 2019. Séverin Malaud © urban.brussels



2019

OPENBARE RUIMTE ●
DWC "As Leuven" in
Sint-Joost-ten-Node,
versterking van de
"groene corridor"
door Espaces Mobilités,
foto 2021. Séverin Malaud
© urban.brussels



2019

SPORT ● DWC
"Bloemenhof" in Brussel-
Stad, sporthal "Fontainas"
door B612 Associates,
foto 2019. Séverin Malaud
© urban.brussels



2020

RESTAURANT ● DWC
"Kanaal - Zuid"
in Anderlecht,
wijkrestaurant "Goujons"
van AAC Architecture,
foto 2020. Séverin Malaud
© urban.brussels



2020

ERFgoed ● WIIJKVOORZIENINGEN ●
DWC "Bockstael" in Brussel-Stad, cultureel
centrum in het voormalige station van Laken door
B-architecten, foto 2020. Séverin Malaud
© urban.brussels



2021

WIIJKVOORZIENINGEN ● DWC "Albert" in
Vorst, complex voor voorzieningen "Centr'Al",
laureaatproject be.exemplary 2016, door
B-architecten & OMGEVING landschapsarchitectuur,
foto 2021. Séverin Malaud © urban.brussels



2021

SOCIALE HUISVESTING ● DWC "Maalbeek" in Elsene, hoekgebouw, sociale woningen "Vandenbroeck" door VERS.A, foto 2021. Séverin Malaud © urban.brussels



2021

KINDEROPVANG ● DWC "Helmet" in Schaarbeek, kinderdagverblijf "Cérès" door LOW architecten, foto 2021. Séverin Malaud © urban.brussels



2021

STADSLANDBOUW ● DWC "Maalbeek" in Elsene, moestuindak door 2DVW Architecten, foto 2021. Séverin Malaud © urban.brussels



2022

TIJDELIJK GEBRUIK ● DWC "Wiels aan de Zenne" in Vorst, tijdelijk gebruik "Maxima" (vzw Communa), foto 2022. Séverin Malaud © urban.brussels



2022

KINDEROPVANG ● DWC "Kleine Zenne" in Sint-Jans-Molenbeek, Grote Hal en kinderdagverblijf door L'Escaut-Zampone, laureaatproject be.exemplary 2018, foto 2022. Séverin Malaud © urban.brussels



2023

PARTICIPATIE ● DWC "Heuveltje" in Schaarbeek, burgerparticipatie "BRI-Co" in het Koningin-Groenpark, een project van WC "Brabant" door Philippe Serck + Erik Dhont, foto 2023. Jonathan Ortegat © urban.brussels



2022

KINDEROPVANG ● DWC "Biestebroek" in Anderlecht, kinderdagverblijf "Les Boutons d'or" door agmen en Cartonf23 architecten, foto 2023. Séverin Malaud © urban.brussels



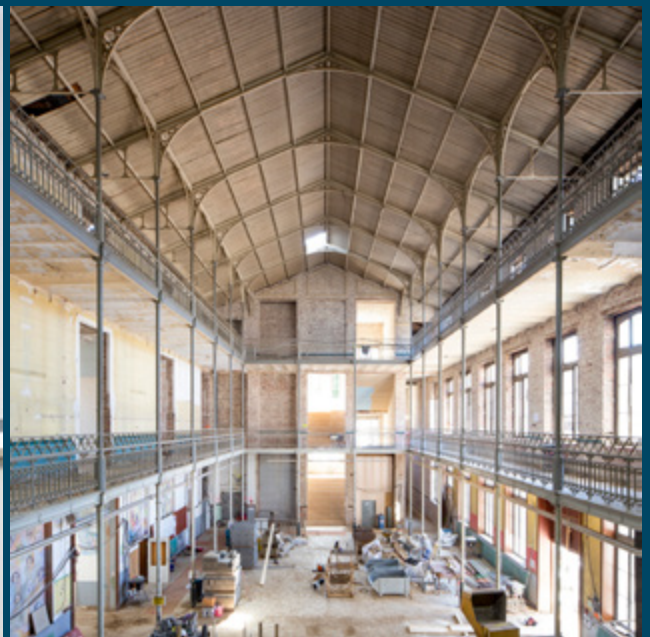
2023

WIJKVOORZIENINGEN • DWC "Bosnië" in Sint-Gillis, herbestemming van de voormalige site van de École Centrale des Arts et Métiers (ECAM) door AgWA, foto 2023. Séverin Malaud © urban.brussels



2025

JEUGD • DWC "Magritte" in Jette, aanleg van de speelplaats van de school Jacques Brel door Les Marneurs, foto 2025. Séverin Malaud © urban.brussels



2024

WERF • DWC "Atheneum" in Elsene, werf voor de renovatie van het voormalige Rabelaisatheneum (kinderdagverblijf, collectieve voorziening, sportinfrastructuur, sociale woningen) door Urban Platform + R2D2 architecture, foto 2024. Séverin Malaud © urban.brussels



2025

WERF • SB – Pijler 2 en DWC "Pogge" in Schaarbeek, werf voor de verbouwing van de voormalige bioscoop Élite en het theater Scarabaeus tot een sociaal-culturele pool door OUEST architecture, foto 2025. Séverin Malaud © urban.brussels

2 URBAN. BRUSSELS



urban.brussels (Urban) is de overheidsdienst die voor het volledige Brussels Hoofdstedelijk Gewest het gewestelijk beleid op het vlak van stedenbouw, cultureel erfgoed en stedelijke herwaardering uitvoert.

1

STEDENBOUW

Urban draagt proactief bij tot de verbetering van de architecturale kwaliteit in Brussel door onder meer stedenbouwkundige vergunningen te behandelen, af te leveren en te verlengen, rekening houdend met de regelgeving en de “goede ruimtelijke ordening”.

2

CULTUREEL ERFGOED

Urban speelt een sleutelrol in de vrijwaring, het behoud, de integratie en de eerbiediging van ons gewestelijk cultureel erfgoed. Om dit erfgoed op te waarderen en een duurzaam karakter te verlenen, legt Urban zich ook toe op het identificeren, bestuderen en onderzoeken van dit erfgoed. Daarbij wordt het publiek geïnformeerd, ondersteund en begeleid.

3

STADS-VERNIEUWING

Urban streeft ernaar de levenskwaliteit in Brussel duurzaam te verbeteren door een actieve stadsontwikkeling waarbij onder andere stadskankers worden bestreden, de sociale cohesie wordt versterkt en het stadsweefsel wordt hersteld. Urban kent ook premies en subsidies toe die gericht zijn op de verbetering van het Brusselse gebouwenbestand.

4

JURIDISCHE EXPERTISE

Urban verzet heel wat werk op het vlak van juridisch advies, interne en externe juridische ondersteuning en de opvolging van geschillen in materies die tot zijn bevoegdheden behoren, de strijd tegen stedenbouwkundige en erfgoedinbreuken en de behandeling van beroepsprocedures. Urban is hierdoor een proactief juridisch expertisecentrum op het gebied van stedenbouw, cultureel erfgoed en stedelijke herwaardering.

5

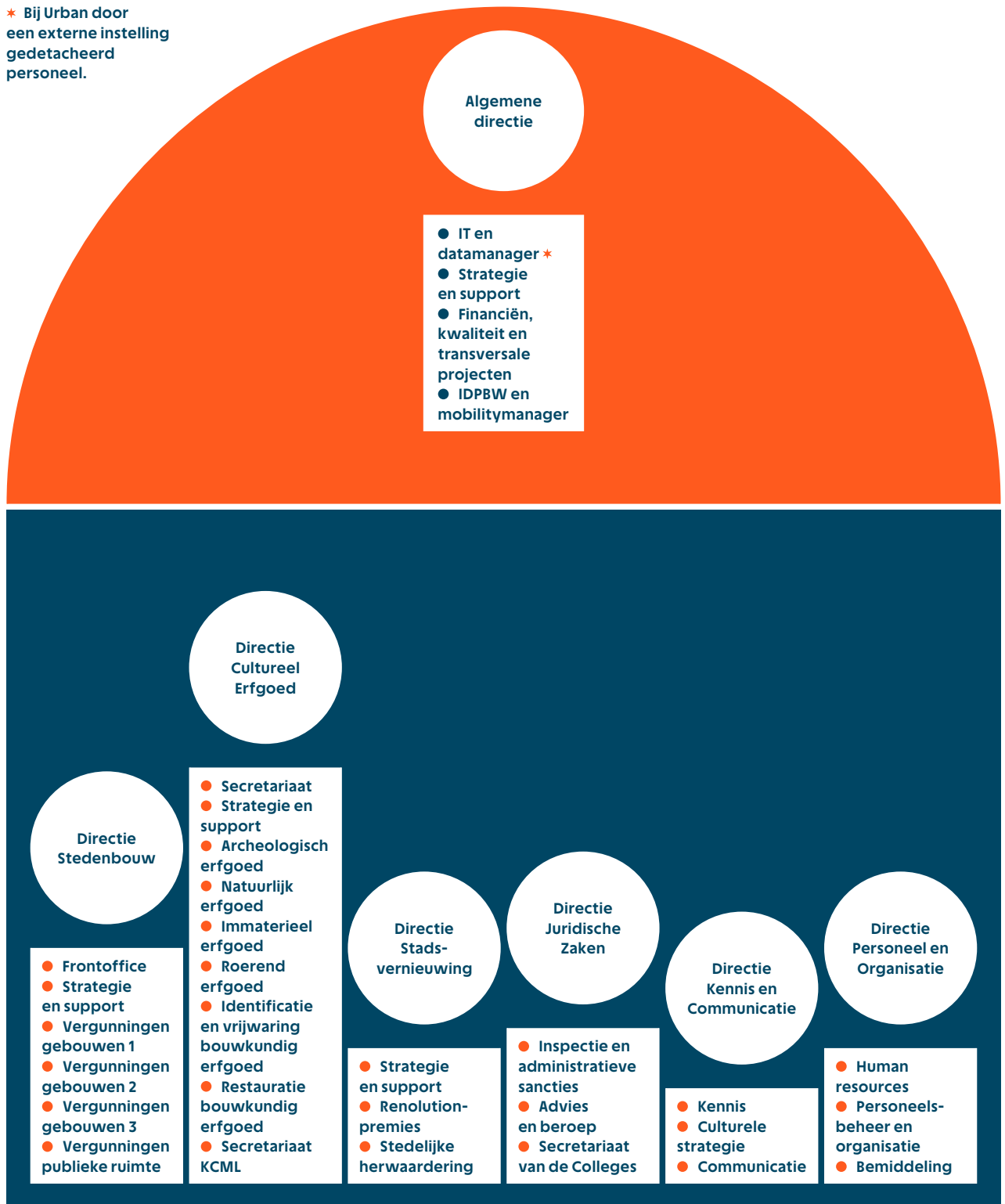
KENNIS EN SENSIBILISERING

Urban speelt ook een rol wat betreft de sensibilisering van het publiek voor zijn vakgebieden. Urban organiseert culturele activiteiten, voert onderzoeken en studies uit en spitst zich in zowel communicatie als werking toe op de opwaardering van de architecturale kwaliteit uit om het even welke periode (Heritage Days/Open Monumentendagen, archiweek, Urban International Symposiums, Brussels Architecture Prize, Urban Archaeology Days, *Urban Research*, documentatiecentrum enz.).

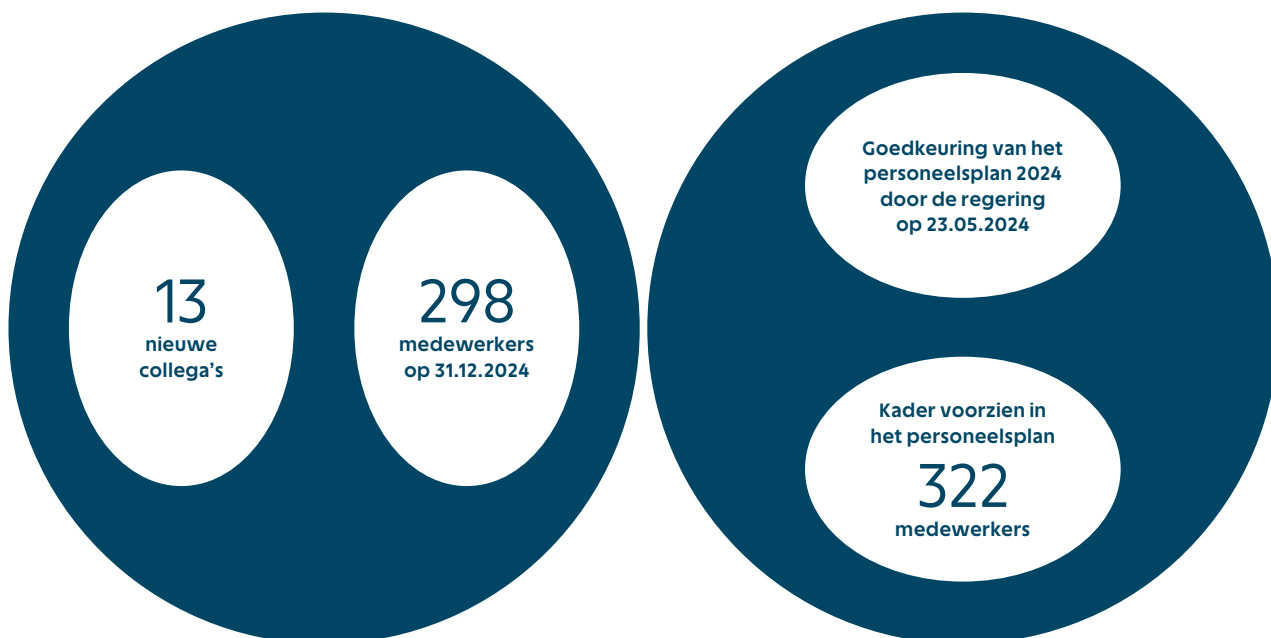
Voor de uitvoering van zijn opdrachten doet Urban een beroep op een ruime interne deskundigheid op het gebied van architectuur, geschiedenis, documentatie en regelgeving om aan de verwachtingen van zijn partners en van alle burgers te voldoen.

ORGANIGRAM

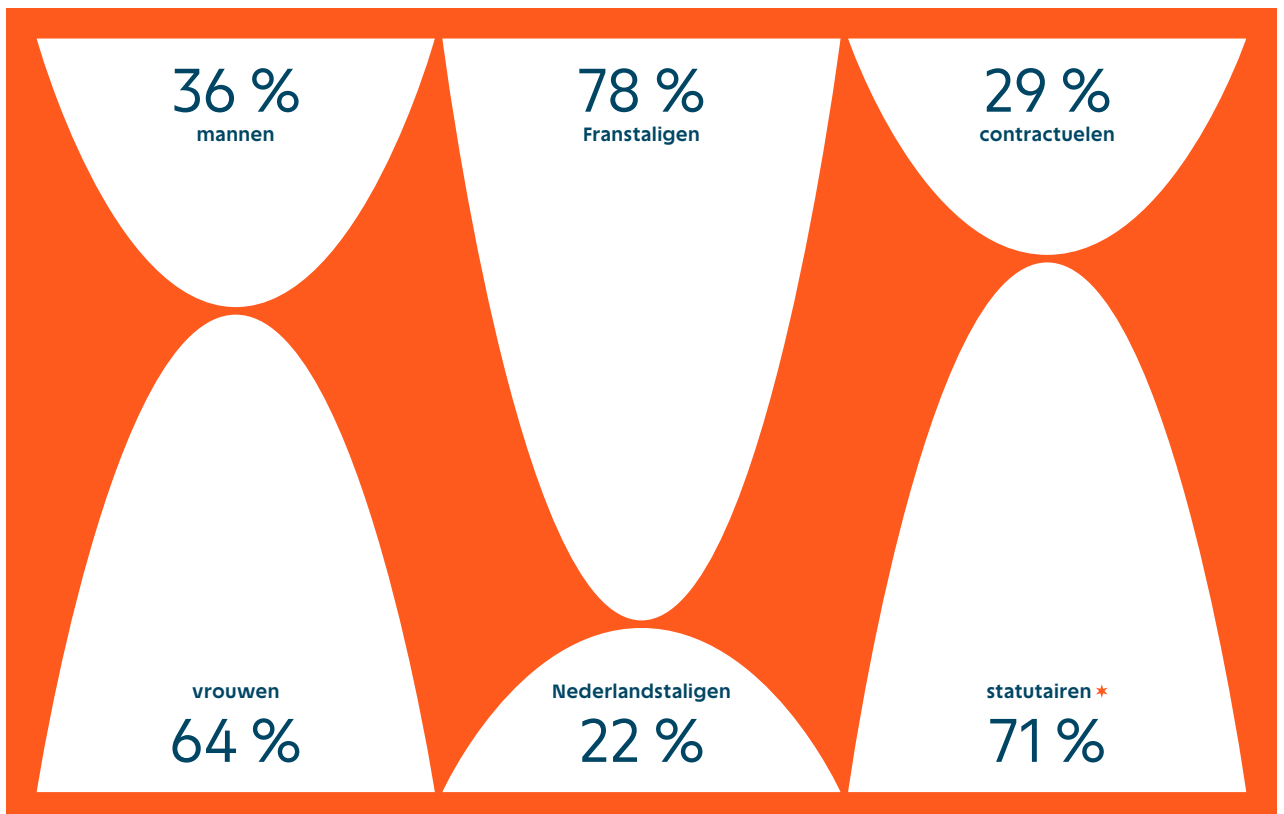
★ Bij Urban door een externe instelling gedetacheerd personeel.



URBAN IN ENKELE KERNCIJFERS



Personeelsfeest van Urban in de voormalige hoofdzetel van La Royale Belge in Watermaal-Bosvoorde, ingeschreven op de bewaarlijst sinds 23 mei 2019, foto 2023. © urban.brussels



* Waarvan 5 contractuele personeelsleden gestatutariseerd in 2024.



IDPBW

MOBILITY



VASTLEGGINGS-
BUDGET

€ 167.916.000

€ 23.453.000

€ 303.220.000

Programma 004
herwaarderingsbeleid
van de wijken en van
de stadsvernieuwing

Programma 005
erfgoedbeleid,
vrijwaring en restauratie
van het beschermd erfgoed

IN TOTAAL

€ 116.348.000

€ 15.875.000

€ 242.328.000

VEREFFENINGS-
BUDGET

VERTALING

De vertaaldienst van Urban coördineert alle vertaalaanvragen, die intern of extern worden behandeld, en voert het merendeel van de vertalingen van het Frans naar het Nederlands uit. *

Belangrijke cijfers voor 2024

1.035
gecoördineerde
aanvragen,
alle talen samen

waarvan 771
vertaalaanvragen
naar het Nederlands
intern verwerkt

goed voor bijna
2.150 vertaalde
pagina's **

wat 60 % van
het totaal aantal
vertaalde pagina's
vertegenwoordigt

met bijna 40 % van
de totale aanvragen
afkomstig van de
juridische diensten
van Urban

* Vertalingen naar het Engels of Frans, evenals sommige vertalingen naar het Nederlands: uitbesteed aan de GOB (11 %) of een extern bureau (29 %). ** 1 pagina = 400 woorden

3 DIGITALE STRATEGIE

Sinds zijn oprichting heeft Urban van digitale technologie een essentiële factor gemaakt voor de modernisering en vereenvoudiging van zijn diensten. Die aanpak, die sinds de gezondheids crisis nog verder is aangescherpt, moet zorgen voor een efficiënte organisatie die de behoeften van de burgers centraal stelt. ● In 2024 bereikte de strategie een belangrijke mijlpaal, met het eerste jaar waarin het MyPermit-platform zowel op gewestelijk niveau als in alle gemeenten algemeen in gebruik werd genomen. Met die tool kunnen vergunningsaanvragen in het Brussels gewest voortaan volledig digitaal worden behandeld. Urban is bovendien van plan om zijn backoffice te moderniseren, met name door het beheerprogramma Nova te herzien. Zo blijft het afgestemd op de nieuwe behoeften die gepaard gaan met die digitalisering.

● In dezelfde geest is Urban bezig met de geleidelijke uitrol van het AUSA-RUSI* -project, dat tot doel heeft de aanvragen tot stedenbouwkundige inlichtingen (SI) in het hele gewest te digitaliseren. Sinds eind 2024 maken vijftien gemeenten reeds dagelijks gebruik van die digitale workflow. Net als het MyPermit-project maakt dat initiatief deel uit van het herstel- en veerkrachtplan (RRF) van NextGenerationEU, dat EU-lidstaten ondersteunt bij het digitaliseren van burger- en bedrijfsprocessen.

● Urban zet digitale technologie ook in om het gewestelijk erfgoed te promoten, door collecties te digitaliseren, 3D-modellen te creëren en virtuele rondleidingen te organiseren. Voor bestaande gebouwen biedt die dematerialisatie een nieuwe manier om ze te ontdekken en toegankelijker te maken. Dankzij digitale reconstructies op basis van archiefbronnen kunnen verdwenen gebouwen opnieuw tot leven worden gewekt.

● Urban besteedt ook aandacht aan opkomende technologieën en onderzoekt het gebruik van AI (artificiële intelligentie) en BIM (Building Information Modeling) om de prestaties van de overheidsdienst te verbeteren. In 2025 zullen twee AI-gerelateerde proefprojecten worden gestart om de impact ervan te meten, een handvest van goede praktijken op te stellen en teams te ondersteunen door middel van gerichte opleidingen. ● Tot slot gaat Urban door met het digitaliseren van zijn interne tools, de optimalisatie van zijn beheerprocessen, de vereenvoudiging van zijn regelgevende tools en de implementatie van een digitaal archiveringsbeleid. ● Het is een dynamiek die hand in hand moet gaan met begeleiding van het publiek, de teams en de partners, om het gebruik van digitale tools makkelijker te maken en de toegankelijkheid van procedures te verbeteren. Zo bouwen we aan een efficiëntere, flexibele en toekomstgerichte overheidsdienst.

* AUSA-RUSI = *Archives Urbanistiques* Stedenbouwkundige Archieven - *Renseignements Urbanistiques* Stedenbouwkundige Inlichtingen



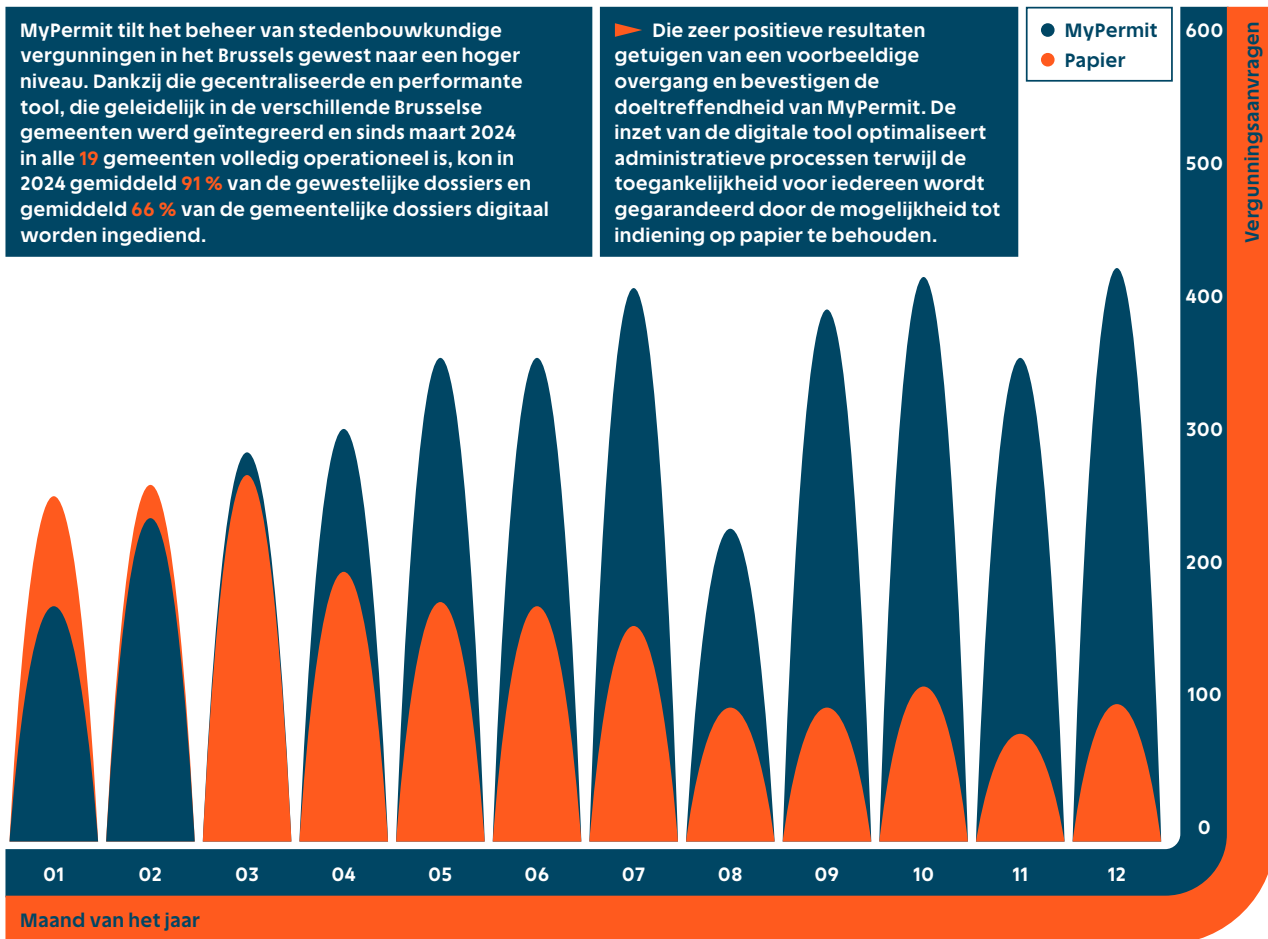
MYPERMIT , DE STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNINGEN GAAN DIGITAAL

EVOLUTIE VAN DE GEMEENTELIJKE AANVRAGEN TOT STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING

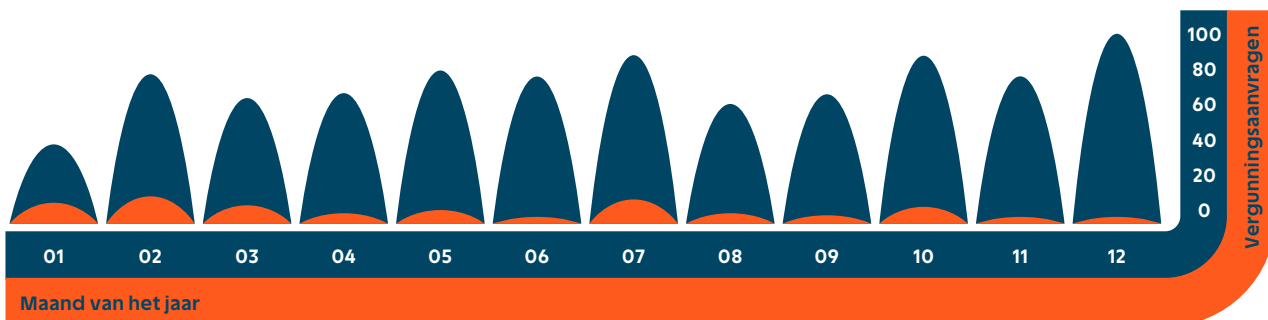
MyPermit tilt het beheer van stedenbouwkundige vergunningen in het Brussels gewest naar een hoger niveau. Dankzij die gecentraliseerde en performante tool, die geleidelijk in de verschillende Brusselse gemeenten werd geïntegreerd en sinds maart 2024 in alle 19 gemeenten volledig operationeel is, kon in 2024 gemiddeld 91 % van de gewestelijke dossiers en gemiddeld 66 % van de gemeentelijke dossiers digitaal worden ingediend.

Die zeer positieve resultaten getuigen van een voorbeeldige overgang en bevestigen de doeltreffendheid van MyPermit. De inzet van de digitale tool optimaliseert administratieve processen terwijl de toegankelijkheid voor iedereen wordt gegarandeerd door de mogelijkheid tot indiening op papier te behouden.

● MyPermit
● Papier



EVOLUTIE VAN DE GEWESTELIJKE VERGUNNINGSAANVRAGEN



2024

AUSA-RUSI-PROJECT ✦, DIGITALISERING VAN AANVRAGEN TOT STEDENBOUWKUNDIGE INLICHTINGEN (SI)

Het AUSA-RUSI-project, dat is gestart om alle aanvragen tot stedenbouwkundige inlichtingen (SI) te digitaliseren, is bedoeld om de procedures voor burgers, professionals en gemeentebesturen te vereenvoudigen en te versnellen, in een poging om te vereenvoudigen en te innoveren ten dienste van het gewest.

2023

- Lancering van het project onder leiding van Urban.
- Oprichting van werkgroepen en analyse van de stroom van aanvragen tot SI tussen de gemeenten, Paradigm en de Federatie van het Notariaat (Fednot).
- Ontwikkeling van IRISbox-interfaces voor het indienen van aanvragen en API* -interconnectiemodules voor RUSI door Paradigm.
- Tests en goedkeuring van de elementen die in samenwerking met Paradigm zijn ontwikkeld.



DWC "Wiels aan de Zenne" in Vorst, werf voor de herinrichting van het gebouw aan de Belgradostraat 74 tot sociale woningen en polyvalente zaal door &bogdan, foto 2024. Séverin Malaud © urban.brussels

2024

- Integratie van de Federatie van het Notariaat (Fednot) in het proces, waardoor aanvragen tot SI rechtstreeks via IRISbox en NOVA kunnen worden verzonden en het digitale, gecentraliseerde en transparante beheer van die aanvragen door gemeenten makkelijker wordt gemaakt.
- Integratie van 3 nieuwe gemeenten in het systeem in de loop van de tweede helft van het jaar.

- Begin van de proeffase met deelname van 7 Brusselse gemeenten.
- Geleidelijke integratie van 8 nieuwe gemeenten in de gedigitaliseerde stroom.

2025

► Die eerste resultaten zijn te danken aan een nauwe samenwerking tussen het IT-team van Urban, Paradigm en alle partnergemeenten. Het transparante en structurerende model zorgt ervoor dat de gewestelijke en nationale belangen op het algemeen belang worden afgestemd.

* API = *Application Programming Interface* = programma waarmee twee afzonderlijke toepassingen met elkaar kunnen communiceren en gegevens kunnen uitwisselen.

4 KLANT-GERICHTHEID

Als overheidsdienst hecht Urban veel belang aan de kwaliteit van zijn diensten. Het is zijn ambitie om zijn interne organisatie voortdurend te verbeteren om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de behoeften van het publiek en zijn partners. Urban stelt zijn gebruikers – zowel intern als extern – centraal bij zijn activiteiten en voert een beleid dat gericht is op opleiding en sensibilisering voor zijn kernactiviteiten. ● Urban investeert in performante digitale hulpmiddelen, die een nauwgezette opvolging van de procedures mogelijk maken en tegelijk de wettelijke termijnen respecteren. Deze aanpak gaat ook gepaard met de wens om de diensten te personaliseren en de toegang ertoe te vergemakkelijken. ● Urban doet hiervoor een beroep op zijn cel Kwaliteit om een geïntegreerd beheerssysteem verder uit te bouwen, waarbij processen in kaart worden gebracht en vereenvoudigd, en relevante, meetbare indicatoren worden gebruikt voor het beheer van de verschillende afdelingen. ● Urban zorgt ook voor meer vertrouwen bij het publiek door verantwoord om te springen met gegevens. In 2024 werd een AVG-actieplan (algemene verordening gegevensbescherming), geïmplementeerd, met onder meer de aanstelling van een functionaris voor gegevensbescherming (DPO) en de organisatie van verplichte opleidingen voor alle medewerkers. ● Tot slot waarborgt Urban de kwaliteit van zijn diensten door middel van een bemiddelingsdienst die vragen of klachten van burgers behandelt. Deze dienst zorgt voor de continue verbetering van de prestaties van de administratie en maakt het mogelijk om eventuele probleemgevallen recht te zetten.

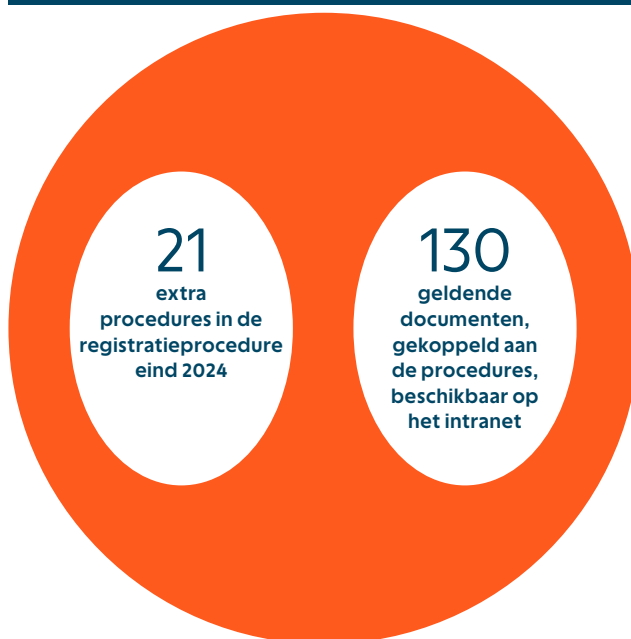


DE CEL KWALITEIT

De cel Kwaliteit begeleidt de directies van Urban bij het in kaart brengen en formaliseren van hun procedures, zodat ze worden erkend, gedeeld en gemakkelijk kunnen worden doorgegeven. Daarnaast biedt de cel Kwaliteit ondersteuning bij het definiëren van indicatoren die een doeltreffend bestuur en voortdurende verbetering bevorderen. Het kwaliteitssysteem helpt ook om de klantgerichtheid en efficiëntie van de organisatie te versterken.



Kantoren van Urban op de Kunstberg, tijdens de Heritage Days/Open Monumentendagen 2023. Jonathan Ortegat © urban.brussels



Kantoren van Urban op de Kunstberg, foto 2019. Stijn Bollaert
© urban.brussels

* QMS = kwaliteitsmanagementsysteem
(quality management system).

5 TRANSVERSALE PROJECTEN

Hoewel Urban volgens verschillende thematische directies is georganiseerd, overschrijden de projecten vaak de administratieve grenzen en brengen ze verschillende expertises samen. Die open aanpak wordt versterkt door de transversale directies, waarvan de acties de multidisciplinariteit van de kernactiviteiten binnen Urban benadrukken. ● Naast de dagelijkse werking initieert of neemt Urban ook deel aan verschillende transversale projecten die leden van verschillende directies en externe partners samenbrengen rond gemeenschappelijke doelstellingen. De Renolution-alliantie, een gewestelijk initiatief dat enkele jaren geleden werd opgericht, illustreert die wens om zowel publieke als private actoren en verenigingen samen te brengen rond duurzame en circulaire renovatie van het Brussels patrimonium. De teams van Urban nemen hier actief aan deel, onder meer door thematische workshops te begeleiden en de alliantie te vertegenwoordigen bij verschillende gelegenheden.

● In 2024 werd deze transversale aanpak verder versterkt, met de voortzetting en opstart van verschillende initiatieven. ● Zo heeft Urban een coördinator aangeworven om de dagelijkse opvolging te verzekeren van het gewestelijk actieplan “Naar de dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”, dat in mei 2023 door de regering werd goedgekeurd. Urban is hier transversaal bij betrokken: dertien van de veertien acties uit het plan worden aangestuurd door medewerkers uit de verschillende directies, onder toezicht van de coördinator en het begeleidingscomité. ● Urban heeft ook zijn inspanningen op het vlak van inclusie versterkt met de oprichting van het comité incluSivity. Dat comité bundelt en versterkt de verschillende commissies en initiatieven van Urban rond diversiteit en gelijke kansen binnen een enkele structuur. ● Urban heeft ook het comité dUrability opgericht dat zich toelegt op het milieubeleid van Urban en tot doel heeft de maatregelen van het bestuur op het gebied van klimaatuitdagingen te coördineren en te versterken.

● Tot slot wordt met het project Urban Lab, dat in 2024 van start is gegaan en in 2025 voltooid zou moeten zijn, een leegstaande ruimte op de Kunstberg omgevormd tot een laboratorium voor collectieve intelligentie en innovatie, ingericht als een flexibele ruimte die samenwerking en interdisciplinair uitwisselen tussen de directies van Urban en met externe partners stimuleert. Het project is gebaseerd op het hergebruik van materialen en de samenwerking met de teams en belichaamt de wens van Urban om duurzaamheid, creativiteit en participatie met elkaar te laten versmelten.

● Die verschillende transversale projecten dragen bij tot de versterking van de interne samenhang en plaatsen de acties van Urban in een bredere collectieve dynamiek.



SLEUTELMOMENTEN VOOR 2024

- Actieve deelname van de teams van Urban aan de coördinatie van de alliantie en aansturing van de workshops.
- Aansturing van het Atelier Stedenbouw en Erfgoed:
 - Uitwerking van een vademecum met goede praktijken voor energetische renovatie: voltooiing van de eerste fase, gewijd aan de inventarisatie van relevante bestaande studies, waarbij maar liefst 500 studies werden verzameld.
 - Opstelling van een methodologische nota over de renovatie van architecturale gehelen, in samenwerking met de BGHM (Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij).
 - Uitwisselingen over collectieve renovaties en gegroepeerde vergunningen.
 - Begeleiding en analyse van bepaalde Renolab.ID-dossiers.
 - Lancering van een samenwerking met ontwerpers rond typologieën en concrete voorbeelden van projecten voor energetische renovatie.
 - Uitwerking van een opdracht om de juridische moeilijkheden en administratieve belemmeringen bij energetische renovatiewerken in kaart te brengen.
 - Deelname aan verschillende workshops met de gemeenten.
- Aansturing van het Atelier Stadsvernieuwing:
 - Analyse en aanpassing van de doelstellingen van programma's voor stedelijke herwaardering in overeenstemming met die welke door de Renolution-alliantie worden ondersteund.
 - Opvolging van het project voor groepsrenovatie gericht op kleine mede-eigendommen, in het kader van het DWC "Conscience" in Evere.
 - Opvolging van het project voor groepsrenovatie op schaal van een huizenblok in het AHC "Kortrijk-Oostende" in Sint-Jans-Molenbeek.
 - Opvolging van de netwerking van gemeenten rond groepsrenovatie met Brulocalis.
 - Medewerking aan de opstelling van de methodologische nota over groepsrenovatie voor enige eigenaars.
 - Aandacht voor de integratie van de circulaire economie in de ondersteuning van projecten voor stedelijke herwaardering.
 - Aandacht voor het creëren en ontwikkelen van energie- en warmtegemeenschappen door behoeften en middelen op elkaar af te stemmen in programma's voor stedelijke herwaardering.
 - Begeleiding en analyse van de Renolab.ID-dossiers.

- Vertegenwoordiging van de alliantie bij tal van gelegenheden (rondetafelgesprekken, themadagen enz.):
- Actieve deelname aan de sessie “Joining Forces to Scale Up Energy Renovation” georganiseerd door Efficient Buildings Europe in samenwerking met de European Builders Confederation tijdens de “EU Sustainable Energy Week”.
- Toespraken en welkomstwoord tijdens het evenement “Super-i: Accelerating energy efficient renovation of social housing in Belgium” door Housing Europe.
- Uitwisseling over de werking van de alliantie, de workshops en de werkgroepen met het initiatief “Clima i Energia” van de stad Valencia (Spanje).
- Deelname aan een bezoek aan Brussel van een delegatie van de Stad Antwerpen.
- Ontmoeting en uitwisselingen met het team van de alliantie Climat-Emploi-Rénovation, de tegenhanger van de Renolution-alliantie in Wallonië.
- Voorstellingen van de driejaarlijkse balans van de alliantie aan de teams van Urban, Leefmilieu Brussel, Brupartners, de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC), de pijler BoP@Brussel van Constructiv (Building on People), Agoria enz.
- Voorstelling van de alliantie en workshops bij initiatieven van Urban zoals de “Urban invites” en de “Urban Expert Day”.
- Deelname aan de zoektocht naar oplossingen om in de toekomst de afgifte van renovatievergunningen te versnellen als gevolg van de nieuwe voorschriften van het BWLKE: voorafgaande analyse van de perimeter van het DWC “Conscience” in Evere.
- Deelname aan de beginfase van de nieuwe werkgroep “Sociaal en Renovatie”.



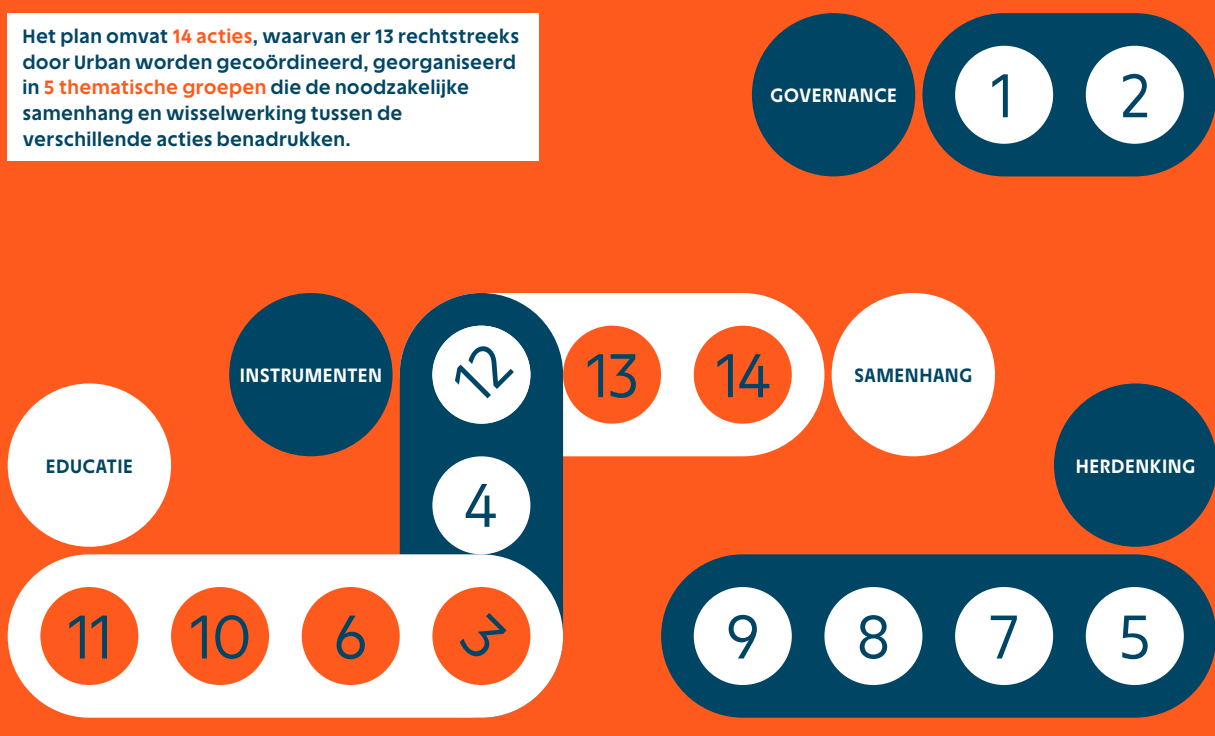
DWC “Conscience” in Evere, Onze Lieve Vrouwlaan, toestand voor de werken, foto 2023. Séverin Malaud © urban.brussels

NAAR DE DEKOLONISATIE VAN DE OPENBARE RUIMTE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Gedurende 2024 en 2025 stuurt Urban het actieplan “Naar de dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” [➤] aan, dat in mei 2023 door de regering werd goedgekeurd en onder toezicht staat van een begeleidingscomité dat waakt over de uitvoering ervan. Dat actieplan geeft concreet vorm aan een structurele en inclusieve dekolonisatie van de Brusselse openbare ruimte, binnen een benadering die inzet op dialoog en herinnering.

HET ACTIEPLAN

Het plan omvat 14 acties, waarvan er 13 rechtstreeks door Urban worden gecoördineerd, georganiseerd in 5 thematische groepen die de noodzakelijke samenhang en wisselwerking tussen de verschillende acties benadrukken.



1. Een begeleidingscomité oprichten
2. Een coördinator aanwerven
3. Het koloniaal erfgoed identificeren en de inventarissen van het cultureel erfgoed vervolledigen
4. Een methodologie uitwerken om aanvragen tot stedenbouwkundige vergunningen over standbeelden en sporen van dekolonisatie te analyseren
5. De oprichting van een centrum voor interpretatie van de dekolonisatie onderzoeken
6. Organisaties die inzetten op herinneringseducatie en sensibilisering financieel ondersteunen
7. De oprichting van een gedenkteken onderzoeken
8. De oprichting van een depot voor standbeelden onderzoeken
9. Een of meerdere officiële herdenkingsdagen onderzoeken
10. Gewestelijke ambtenaren opleiden en sensibiliseren
11. Sensibiliseringsacties organiseren
12. Met de Brusselse gemeenten een methodologie en richtlijnen ontwikkelen om met de sporen van onze koloniale geschiedenis om te gaan
13. De Regie der Gebouwen aanmoedigen in het dekolonisatieproces
14. Samenwerken met BELSPO (Belgian Science Policy Office) voor de oprichting van een interpretatie- en documentatiecentrum



Performance, "Dekoloniale intersecties", rond de installatie "The Grand Opening", 1e performance op 17 augustus 2024. © Agneskena

SLEUTELMOMENTEN VOOR 2024

● Coördinatie

- Aanstelling van een coördinator om de uitvoering van het actieplan aan te sturen; in functie sinds april 2024.

● Begeleidingscomité

- Opgericht en vijf keer samengekomen in de loop van het jaar.
- Opvolging van de ontwikkeling van de opgestarte acties.
- Formulering van aanbevelingen over meerdere vergunningaanvragen met betrekking tot koloniale sporen.

● Opgestarte acties

- Identificatie van koloniale sporen in de inventarissen van roerend, onroerend en natuurlijk erfgoed (actie 3).
- Reflectie over een methodologie voor de behandeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen (actie 4).
- Vorming van ambtenaren van de gewestelijke diensten (actie 8).
- Organisatie van twee bijeenkomsten met de Brusselse gemeenten met het oog op de contextualisering van omstreden toponiemen en monumenten, en op de ontwikkeling van een signalatiesysteem rond koloniale sporen (actie 12).
- Lancering van een haalbaarheids- en programmeringsstudie voor de ontwikkeling van een interpretatiecentrum over de kolonisatie (acties 5, 7, 8).

Lancering van het transversale platform “inclUsivity”: oprichting van een intern comité bestaande uit 19 leden afkomstig van de verschillende directies, met als doel de acties van Urban beter te integreren en te bundelen en om het engagement voor gelijke kansen en diversiteit te versterken.

DOELSTELLING

Een eerlijke toegang tot de diensten van Urban te garanderen, elke vorm van discriminatie tegen te gaan en sociale inclusie te bevorderen binnen de activiteiten en taken van het bestuur.

SLEUTELMOMENTEN VOOR 2024

- Benoeming van een diversiteitsmanager en een nieuwe coördinator voor gelijke kansen.
- Begeleiding van de diversiteitsmanager bij het opstellen, implementeren en opvolgen van het diversiteitsplan van Urban.
- Organisatie van en deelname aan sensibiliseringsevenementen op verschillende herdenkingsdagen.

Naast het comité Inclusivity heeft Urban ook verschillende acties op het gebied van diversiteit en gelijke kansen ondernomen:

- Afronding van het rapport “Voor inclusieve openbare toiletten”, opgesteld door de vzw Garance met de steun van de teams van Urban.
- Uitvoering van een gezamenlijke opleidingscyclus met perspective.brussels en equal.brussels om het aanbod van opleidingen rond het thema gender te verbreden.
- Aanwerving van een coördinator voor de implementatie van het actieplan “Naar de dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

INCLuuuSIVITY

19
leden

SLEUTELMOMENTEN VOOR 2024

- **Lidmaatschap van de Interdisciplinaire Klimaatcel (IKC):** bijdrage van Urban aan de collectieve mobilisatie van de Brusselse besturen op het vlak van klimaattransitie, door expertise te delen en gemeenschappelijke strategische prioriteiten op elkaar af te stemmen.
- **Bijdrage aan het jaarverslag van het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP):** actieve deelname van Urban aan de opstelling van het verslag, in lijn met de klimaatdoelstellingen van het Brussels gewest.
- **Kandidatuur voor het label “Ecodynamische Onderneming”:** een actie om milieuvriendelijke initiatieven te belonen en het engagement van Urban te bevestigen dat verder gaat dan de milieueisen.

Lancering van het transversale platform “dUrability”:
oprichting van een intern comité bestaande uit **16 leden afkomstig van de verschillende directies, met als doel de acties van Urban beter te integreren en te bundelen en om het engagement voor het klimaat te versterken.**

DOELSTELLING

Om de Europese verbintenissen, om tegen 2050 koolstofneutraal te worden, te concretiseren, centraliseert en verspreidt het comité de milieu- en klimaatstrategieën die door Urban worden ondersteund of die een impact hebben op Urban, met als doel die uitdagingen te integreren in de taken van het bestuur en het voorbeeldkarakter van zijn administratief beheer te versterken.

16
leden

DURABILITY

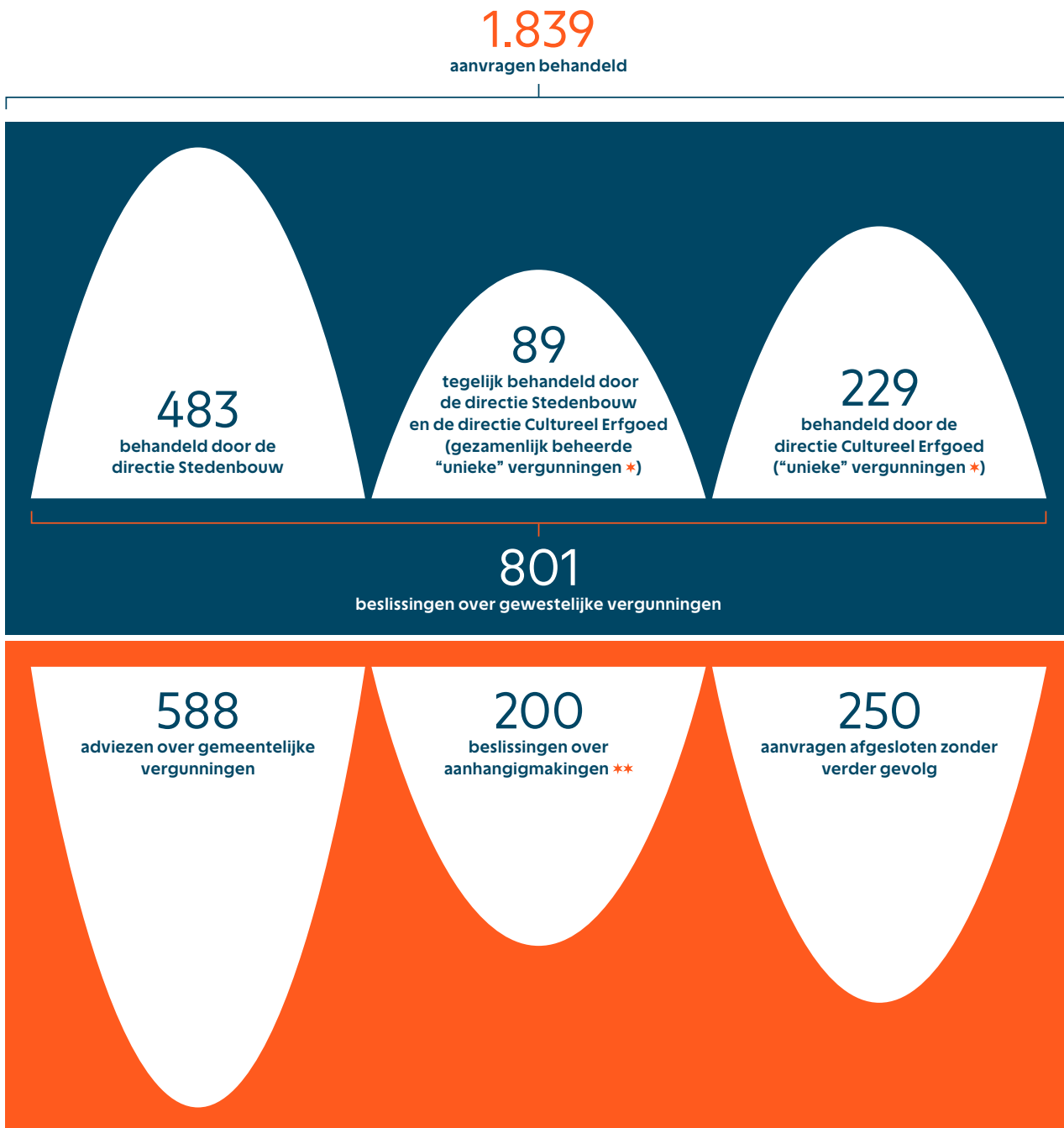
6 STEDENBOUW

Stedenbouw bevindt zich op het snijvlak van talrijke hedendaagse uitdagingen: het behoud van erfgoed en natuurlijke grondstoffen, het hergebruik van bestaande gebouwen, het bevorderen van sociale diversiteit en het garanderen van kwalitatieve openbare ruimtes, terwijl tegelijkertijd een aangename leefomgeving voor iedereen moet worden gegarandeerd. Urban speelt een centrale rol in die transformatie door te zorgen voor een strikte toepassing van de stedenbouwkundige regelgeving en uitvoeringsinstrumenten, met het oog op een duurzamere en inclusievere stad. ● Via zijn opdrachten, zoals de behandeling van aanvragen tot stedenbouwkundige vergunningen/attesten en verkavelingsvergunningen, de behandeling van aanhangigmakingen bij de gemachtigd ambtenaar, het beheer van stedenbouwkundige lasten, de behandeling van milieueffectenrapporten en -studies, de begeleiding van structurerende projecten of nog de realisatie van didactische hulpmiddelen, streeft Urban een duidelijk doel na: de aantrekkelijkheid van de stad vergroten, de kwaliteit van de leefomgeving verbeteren en van elk project een duurzame bijdrage aan de stad als ecosysteem maken. ● Een van de hoogtepunten van 2024 was de voltooiing van het Draaiboek Publieke Ruimte, een vademecum voor het ontwerpen van de publieke ruimte in Brussel, dat nu online beschikbaar is. Het draaiboek is mede tot stand gekomen dankzij het waardevolle werk van het BruGIS-team, met name voor de realisatie van de digitale cartografie. ● Door het behandelen van bijna 2.000 vergunningsaanvragen in 2024 hebben de teams van Urban ook tal van innovatieve en strategische projecten begeleid die de visie van Urban weerspiegelen: de voorkeur geven aan de herbestemming van bestaande gebouwen boven afbraak, verdichten waar dat zinvol is, het behoud van binnengebieden van bouwblokken stimuleren, functionele en sociale mix aanmoedigen, erfgoed benaderen vanuit een duurzaam ontwikkelingsperspectief en kwaliteitsvolle hedendaagse architectuur promoten. Die benadering, verankerd in de praktijk van “goede ruimtelijke ordening”, ondersteunt de lopende transitie — ecologisch, sociaal en economisch — en benadrukt dat de stad kan evolueren door te investeren in wat reeds aanwezig is. ● Urban werkt elke dag aan projecten die een blijvende stempel drukken op de stad en zijn toekomstige ontwikkeling.



FOCUS OP DE STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNINGEN

KERNCIJFERS



* In die “unieke” vergunningen zitten 143 dossiers m.b.t. het natuurlijk erfgoed en 86 dossiers m.b.t. de restauratie van bouwkundig erfgoed vervat. ● De “unieke” vergunning is een stedenbouwkundige of verkavelingsvergunning die beschermd erfgoed betreft. Het gaat om vergunningen die betrekking hebben op een goed dat gedeeltelijk of in zijn geheel beschermd is, dat is ingeschreven op de bewaarlijst of waarvoor de procedure voor de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst aan de gang is. ** Dossiers die automatisch aanhangig worden gemaakt bij de gemachtigde ambtenaar (GA).

202

geopende dossiers in 2024

200

beslissingen in 2024

** Dossiers die automatisch aanhangig worden gemaakt bij de gemachtigde ambtenaar (GA).

OPENPERMITS

OpenPermits is een van de websites van Urban die tot op heden het meest wordt bezocht met

480.000

bezoekers in 2024

€19.342.378
contante betalingen opgelegd als
stedenbouwkundige lasten

TERMIJNEN

gewestelijke
vergunningen:

99,1 %

van de aanvragen zijn behandeld
binnen de door het nieuwe BWRO
opgelegde termijn

gewestelijke vergunningen
en aanhangigmakingen:

92,5 %

van de aanvragen zijn behandeld
binnen de door het nieuwe BWRO
opgelegde termijn

EEN AANTAL OPMERKELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNINGEN

HOOFDKWARTIER VAN DEFENSIE

Het nieuwe hoofdkwartier van Defensie, gelegen aan de Leopold III-laan, tegenover het NAVO-gebouw, zal meer dan 127.000 m² beslaan, waarvan 60.000 m² in het Brussels gewest. Dit emblematische project, waarin de voorschriften van het richtplan van aanleg (RPA) zijn opgenomen, onderscheidt zich door een uitzonderlijke vergunningsprocedure, die met succes is afgerond op een locatie die op de grens van twee gewesten ligt. ● Bij dit project wordt bijzondere aandacht besteed aan het milieu. Het zet in op de circulaire economie door hergebruik van afbraakmaterialen, zorgt voor de opwaardering van groene ruimtes

en biodiversiteit door 45 % van de bodem doorlatend te houden, voorziet in de aanplant van meer dan 600 bomen en integreert een duurzaam regenwaterbeheer. ● De architectuur, die in harmonie is ontworpen voor de hele site, is georganiseerd rond een centrale patio die comfort en sociale interactie aanmoedigt. Ze houdt rekening met de impact op de bestaande en toekomstige omgeving, in het bijzonder op de naastliggende woonwijk, en zorgt ervoor dat ze wordt opengesteld naar de openbare ruimte toe, in het bijzonder door zijn conferentiecentrum. ● Ten slotte stelt het project een functionele en toegankelijke infrastructuur voor, met toegangen die afhangen van de functies. Daarnaast moedigt het zachte mobiliteit aan dankzij de scheiding van voetgangers-, fietsers- en autostromen.



Project voor het nieuwe Hoofdkwartier van Defensie door Delta Design (assar architects – art build architects – anma architectes – sweco).
© Delta Design (assar architects – art build architects – anma architectes – sweco)



Project voor het nieuwe
Hoofdkwartier van Defensie door
Delta Design (assar architects – art
build architects – anma architectes
– sweco). © Delta Design (assar
architects – art build architects –
anma architectes – sweco)

PARK MAX-SUR-ZENNE

Het project Max-sur-Zenne, gelegen in het hart van de Noordwijk, zorgt voor een radicale transformatie van het Maximiliaanpark en zijn naaste omgeving. Dit voorbeeldproject, dat wordt gedragen door Leefmilieu Brussel, in samenwerking met Brussel Mobiliteit en de stad Brussel, past in het gewestelijk streven om de natuur in de stad te gebruiken als hefboom voor stedelijke kwaliteit. ● Het project maakt deel uit van het stadsvernieuwingscontract (SVC) “Citroën – Vergote” en weerspiegelt de prioriteiten van Urban op het gebied van het herstel van de rust in de openbare ruimte, het opnieuw in evenwicht brengen van het gebruik en de functies ervan, de versterking van de band tussen de wijken en het tot stand brengen van een hoogwaardige stedenbouw. Het draagt ook bij aan een beter leefcomfort in de Brusselse openbare ruimte door een waaier aan meubilair en activiteiten aan te bieden die de gezelligheid

ervan helpen bevorderen. ● Door 650 meter van de Zenne, die tot nu toe overwelfd was, opnieuw open te leggen, plaatst het project de rivier terug in het hart van het stedelijke landschap. Het heringerichte park krijgt een pittoreske promenade met dicht beplante oevers, pontons die gebruikers dicht bij het water brengen en een geconserveerde natte tuin tegenover het station IJzer, waardoor een waar natuureiland ontstaat in het hart van het stadscentrum. ● Het project is opgezet als een motor voor ecologische, sociale en stedelijke transitie en herontwerpt de wegen rondom het park om actieve mobiliteit te bevorderen. Nieuwe voetgangers- en fietsroutes verbeteren de toegang tot de openbare ruimte en verbinden naburige wijken opnieuw met woningen, voorzieningen en groene ruimten. ● Tot slot zal de Maximiliaanhoeve worden verplaatst naar de aangrenzende gebouwen en zal een van de voormalige gebouwen worden omgevormd tot een kleine wijkvoorziening met een sociaal doel. Nieuwe sportfaciliteiten vormen ook een aanvulling op het lokale aanbod en helpen de mix van gebruiksmogelijkheden en de dynamiek van de wijk te versterken.



Ingrijpend verbouwingsproject van een voormalig kantoorgebouw aan de Kolonel Bourgstraat in Schaarbeek door AXENT architects. © AXENT architects

KOLONEL BOURG 101

Gelegen op de hoek van de Kolonel Bourgstraat in Schaarbeek, betreft dit project de ingrijpende herbestemming van een voormalig kantoorgebouw tot een multifunctioneel gebouw. De strategische ligging, tussen de site van Mediapark en het Supersurface-project * van de toekomstige stadsboulevard zoals voorzien in het masterplan “Parkway-E40” **, maakt het het eerste in een reeks herbestemmingen die de Kolonel Bourg-as hertekenen. ● Hoewel het masterplan de voorkeur geeft aan de herbestemming en het verhogen van bestaande gebouwen, liet het behoud van het bestaande gebouw de kwalitatieve doelstellingen niet toe. Alleen de constructies en de ligging van de kelders konden behouden blijven. De nieuwe bouw krijgt een compacte en multi-georiënteerde volumetrie, met nadruk op openingen en een versterkte interactie met de omgeving. ● Het project Kolonel Bourg 101 maakt deel uit van een transformatiedynamiek op wijkniveau, waarbij bijna alle kantoorgebouwen plaatsmaken voor residentiële projecten. Urban speelt hierin een sleutelrol door de samenhang van de ingrepen te waarborgen en een globale visie te bieden

die verder reikt dan individuele projecten.

● Het project combineert woningen, winkels en kantoren en kiest zo voor een functionele mix die aansluit bij de evolutie van de wijk. De woningen onderscheiden zich door hun diverse typologieën en comfort, met lichte interieurs, private buitenruimtes en een gemiddelde oppervlakte die 10 % groter is dan die van nieuwbouwprojecten in Brussel, ook voor de kleinere units. ● Het project hanteert ook een voorbeeldige aanpak op het vlak van duurzaamheid. Er wordt gekozen voor materialen met een lage milieu-impact, lokale en gerecycleerde materialen en het gebouw integreert geavanceerde technieken waardoor het koolstofneutraal kan functioneren. ● Tot slot zijn de buitenruimtes zo ingericht dat het comfort van de bewoners wordt verbeterd. Naast de directe omgeving fungeert een uitgestrekt groendak als buffer tegen hitte-eilanden en houdt het regenwater vast. Het creëert ook ontmoetingsruimtes en bevordert de stedelijke biodiversiteit, ten voordele van de hele wijk.

* Supersurface = uitgestrekt groengebied langs de boulevard, ingericht voor actieve mobiliteit. ** “Parkway-E40” = masterplan opgemaakt door perspective.brussels om de transformatie van de kantoorwijk naar een woonas te omkaderen, met een rustige herinrichting van de openbare ruimte.

HOOFDZETEL VAN INFRABEL

De nieuwe hoofdzetel van Infrabel bevindt zich aan de Frankrijkstraat in Sint-Gillis, in het hart van de wijk rond het Zuidstation. Zo geeft het gebouw het zuidelijke toegangspunt tot Brussel een gezicht en benadrukt het zijn strategische band met het spoorwegnet. Het project valt op door zijn gedurfde architectuur, die wordt geïntegreerd in een snel veranderende stedelijke context.

● Met het oog op duurzaamheid combineert het bouwwerk het gebruik van prefabhout met een innovatieve hybridestructuur die hout, beton en metaal combineert. Het uitgebreide gebruik van hout voor een gebouw van die omvang is een belangrijke innovatie in Brussel. Het project streeft ook naar een BREEAM * -certificering "Outstanding" ("Uitstekend"), met name dankzij de fotovoltaïsche panelen, de groendaken en het geïntegreerde regenwaterbeheer. ● De nieuwe hoofdzetel zal 1.400 mensen samenbrengen die voorheen verspreid waren over vijf locaties,

wat een aanzienlijke besparing oplevert, en zal plaats bieden aan een treincontrolecentrum dat verdeeld is over twee niveaus. Het project werd ontworpen met het welzijn van het personeel in gedachten en zal voor lichtinval, flexibele ruimtes en openheid naar de wijk toe zorgen, dankzij een glazen sokkel die een dynamische dialoog met de openbare ruimte mogelijk maakt.

● Het project vervangt 60.000 m² verouderde kantoorruimte door 35.000 m² efficiëntere ruimte, stimuleert zachte mobiliteit, maakt de omgeving van de Eurostarperrons veiliger en integreert nieuwe groene ruimtes op het dak en op de grond, en draagt op die manier actief bij aan de herwaardering van de wijk rond het Zuidstation.

* BREEAM-certificering (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) is een methode om de milieuprestaties van gebouwen te beoordelen.

DRAAIBOEK PUBLIEKE RUIMTE

Het Draaiboek Publieke Ruimte is het resultaat van een collectief initiatief dat in 2021 van start ging en in 2023 vorm kreeg dankzij een brede samenwerking tussen gewestelijke en gemeentelijke partners, die zich verenigden in thematische werkgroepen.

Het werk heeft ons in staat gesteld om een gedeelde visie te schetsen en concrete oplossingen voor te stellen bij de heraanleg van de openbare ruimte in Brussel. Tussen december 2023 en juli 2024

werd het draaiboek voltooid en gedigitaliseerd, met name door de integratie van de verschillende kaarten op het BruGIS-platform, met het oog op de verspreiding ervan onder het grote publiek.

09.07.2024

Onlineplaatsing van het draaiboek ➤
op een specifieke pagina
op de website van Urban

NIEUWS OVER DE PROJECTEN VAN BE.EXEMPLARY

4

edities
van de projectoproep
(2016-2019)

42

projecten bekroond
in 4 edities



archiweek 2024, project Usquare (voormalige Koninklijke Rijkswachtsschool in Elsene), laureaatproject be.exemplary 2019, genomineerd voor de 3e editie van de Brussels Architecture Prize. Jules Toulet © urban.brussels

12

laureaten hebben in 2024
hun dossier afgesloten

BRUNFAUT

Laureaat 2016, in Sint-Jans-Molenbeek

BUDA

Laureaat 2016, in Neder-Over-Heembeek

KERSBEEK

Laureaat 2017, in Vorst

FINSTRAAT

Laureaat 2018, in Sint-Jans-Molenbeek

JASPAR

Laureaat 2018, in Sint-Gillis

AMBASSADE

Laureaat 2018, in Schaarbeek

GROTE HAL

Laureaat 2018, Sint-Jans-Molenbeek

MUTSAARD

Laureaat 2018, in Laken

RECYPARK

Laureaat 2018, in Anderlecht

MAISON SANS
SOUCI

Laureaat 2019, in Elsene

VAS 13

Laureaat 2019, in Anderlecht

USQUARE FEDER

Laureaat 2019, in Elsene



archiweek 2024, Recypark Demets in Anderlecht, laureaatproject
be.exemplary 2018, genomineerd voor de 3e editie van de
Brussels Architecture Prize. Jonathan Ortégat © urban.brussels



5

werven in 2024
voortgezet

MABO

Laureaat 2016, in Brussel

ZIN

Laureaat 2019, in Brussel

ÉCOLE
SECONDAIRE
PLURIELLE

Laureaat 2019, in Sint-Jans-Molenbeek

MARIËNDAAL

Laureaat 2019, in Neder-Over-Heembeek

VANDEUREN

Laureaat 2019, in Elsene

1

werf, de laatste, zou moeten
aankomen in 2025

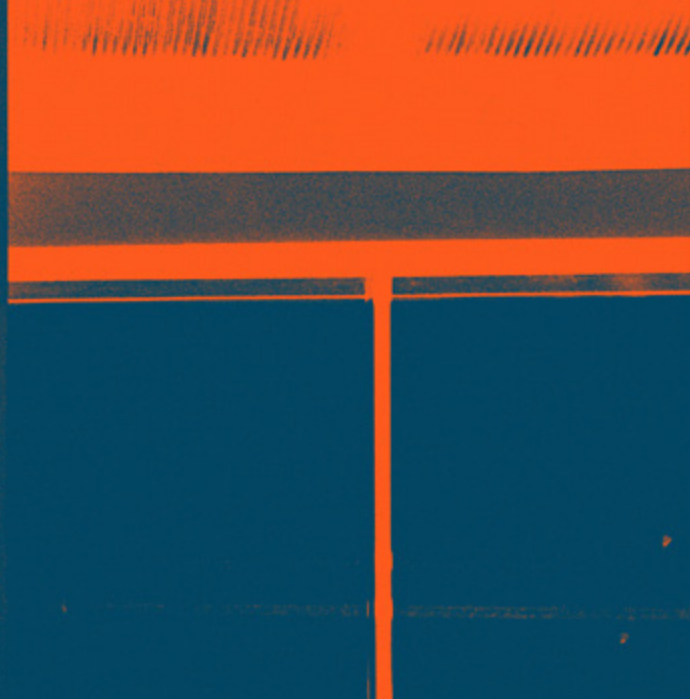
RASSON

Laureaat 2019, in Schaarbeek

► De werven van de winnende projecten worden geleidelijk
aan voltooid en blijven andere initiatieven inspireren,
bijvoorbeeld tijdens de culturele acties van Urban, zoals de
archiweek, waar de projecten worden voorgesteld en hun
innovatieve en herhaalbare bouwbenaderingen worden
belicht.

7 CULTUREEL ERFGOED

Het erfgoed staat centraal bij de activiteiten van Urban en alle kernactiviteiten zijn erop gericht om het te behouden, op te waarderen en door te geven aan toekomstige generaties. Met die opdrachten willen we de rijkdom van ons Brusselse erfgoed in de verf zetten, de trots van de Brusselaars op hun stad versterken en die aanpak kaderen in een stedelijke, culturele en duurzame visie. ● Urban voert dan ook een milieubeleid dat tot doel heeft de vrijwaring van erfgoed te verzoenen met de energieprestaties van gevrijwaarde gebouwen. Technische ondersteuning en financiële steun voor het publiek vormen de kern van die dynamiek, om ervoor te zorgen dat ons erfgoed op de lange termijn wordt opgewaardeerd en bewaard. ● In 2024 zette Urban dat engagement voort, met name via de inventarisatie. Het jaar stond in het teken van de opwaardering van het hedendaagse erfgoed met de thematische inventaris 1939-1999, maar ook van de publicatie van de wettelijke inventaris van het onroerend erfgoed. Maar liefst 40.000 goederen en 3.000 opmerkelijke bomen zijn nu opgenomen in de gewestelijke wettelijke inventaris. De teams volgden en begeleidde ook een aantal emblematische restauratiewerven, die de diversiteit van ons Brussels erfgoed benadrukken. ● Het erfgoed van Brussel heeft ook een internationale uitstraling gekregen door de restauratie van art-nouveauparels, het Europees Erfgoedlabel toegekend aan het Koninklijk Theater Toone door de Europese Commissie en de opname op de UNESCO-lijst van immaterieel cultureel erfgoed van de kermiscultuur in Frankrijk en België. ● Ook het archeologisch erfgoed blijft niet achter. De publicatie van *Urban Research #02* over de opgravingen op Parking 58, de ontdekking van beenderen uit het Kwartair op de werf van het metrostation Toots Thielemans en de organisatie van het 25e colloquium van de Europese Raad voor Archeologie in Brussel illustreren het werk dat de teams hebben verzet om de essentiële elementen voor het begrip van ons gewestelijk grondgebied in de verf te zetten. ● Ten slotte zet Urban de modernisering van zijn erfgoedpraktijken voort met grootschalige digitale projecten, zoals blijkt uit het begeleidende werk van Urban bij de unieke virtuele reconstructie van het interieur van het Stocletpaleis, zoals dat er tussen 1911 en 1918 uitzag, voor de tentoonstelling “Stoclet 1911 Restitution”. ● Met al die acties brengt Urban een levendige, toegankelijke en duurzame visie op erfgoed naar voren. Dat zorgt niet alleen voor het behoud van een gemeenschappelijk erfgoed, maar werkt ook als hefboom voor transitie en leidt tot collectieve fierheid.



OPGESTARTE PROCEDURES

8

monumenten

- Café “Au Daringman”, Vlaamsesteenweg 37 in Brussel
- Café “Au Laboureur”, op de hoek van de Vlaamsesteenweg en de Lepagestraat in Brussel
- Neoklassiek huis, Groene Hondstraat 8 in Sint-Jans-Molenbeek
- Janletvleugel, deel van het museum van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, Brussel
- Sint-Remigiuskerk, Jubelfeestlaan in Sint-Jans-Molenbeek
- Watertoren en elektriciteitscentrale van Thurn en Taxis, Havenlaan 104 in Brussel
- Voormalige dansstudio en appartement van choreograaf Maurice Béjart, Greepstraat 49-51 in Brussel
- Werk “De Rijpheid” gelegen op het plein tussen de Houtmarkt, de Ravensteinstraat, de Warandeborg en de Twaalf Apostelenstraat in Brussel (bewaarijst)

2

sites

- Treurzilverlinde (*Tilia petiolaris*), Linthoutstraat 93 in Schaarbeek, Vergotestraat in Schaarbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe (bewaarijst)
- Zomerlinde, Ministerstraat in Watermaal-Bosvoorde (bewaarijst)

2

gehele

- Houtbedrijf “Bois Watteau”, Delaunoystaat 94-114 in Sint-Jans-Molenbeek (bewaarijst)
- De Vestelvleugel (of wetenschappelijk gebouw) en het gebouw van de Belgische geologiedienst van het museum van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29 en Jennerstraat 13A in Brussel (bewaarijst)



Sint-Remigiuskerk in Sint-Jans-Molenbeek, foto 2007.
A. de Ville de Goyet © urban.brussels

DEFINITIEVE PROCEDURES

9

monumenten

- Gebouw gebouwd volgens de plannen 1962-1967 van architect René Stapels, Maliestraat 50 in Elsene (bewaarlijs)
- Voormalige “Papeteries De Ruyscher”, nu het Technisch Instituut Anneessens, Groot Eiland 39 en Zespenningenstraat 1 in Brussel
- Voormalig huis van de dichter Maurice Carême en zijn tuin, Nellie Melbalaan 14 in Anderlecht
- Residentie “Val du Roi”, Bellevuestraat 2 en Generaal de Gaullelaan 52 in Elsene
- Gebouw met kantoor en privéwoning van architect Simone Guillissen-Hoa, Langeveldstraat 21 in Ukkel
- Israëlitische Orthodoxe Synagoge van Brussel, Kliniekstraat 67A in Anderlecht
- Huis “De Decker”, Montjoielaan 118 in Ukkel
- Huis “Rombaut-Deplus”, Armand Huysmanslaan 196 in Elsene
- Westelijk deel van de oude tuin van Huis “Danckaert”, Meyerbeerstraat 35 in Vorst (uitbreiding van de bescherming)

1

geheel

- Gebouwen en hun tuinen, Troonstraat 216 en 218 in Elsene

NIET-INSTELLING VAN DE BESCHERMINGS- PROCEDURE

1

site

- Havenlaan in Brussel en Sint-Jans-Molenbeek

1

monument en landschap

- Plein tussen de Houtmarkt, de Ravensteinstraat, de Warandeborg en de Twaalf Apostelenstraat in Brussel

1

monument

- Voormalig gemeentehuis van Ukkel, Sint-Pietersvoordeplein 24 en Homère Goossensplein 1 in Ukkel



Watertoren en elektriciteitscentrale van Thurn en Taxis, foto 2022.
© Séverin Malaud

DE RESTAURATIE VAN GEVRIJWAARD ERFGOED

RESTAURATIEPROJECTEN

422

werven opgevolgd

258

werven aan gevestigde
gebouwen, waarvan
177 werven in 2024
werden begonnen

164

werven aan gevestigde
sites, waarvan
70 werven in 2024
werden begonnen

waarvan

23

werven aan zowel
gevestigde
gebouwen als sites

TOEGEKENDE ERFGOEDSUBSIDIES

176

subsidies

80

subsidies voor
restauratiewerken
aan gevestigde
bouwmonument
erfgoed

5

subsidies voor
restauratiewerken
aan gevestigde
bouwmonument
erfgoed

21

subsidies voor
studies voorafgaand
aan de restauratie
van gevestigde
gebouwen of
gevestigde
sites

70

subsidies
"klein erfgoed"



Restauratie van het gemeentehuis van Vorst, beschermd sinds 22 oktober 1992, door ORIGIN Architecture & Engineering, foto 2025. D. Serati © urban.brussels



Restauratie van het voormalige Huis Vanderborght, de thuisbasis van het Huis van de Franse Orde van Advocaten van de Balie van Brussel, beschermd sinds 27 mei 1999, door EPOC architecture en Architectures Parallèles, foto 2025. © Séverin Malaud

Restauratie van Huis Roosenboom of Huis Beeckmans, beschermd sinds 7 december 1981, door Architectures Parallèles, tijdens de Heritage Days/Open Monumentendagen 2023. Jonathan Ortegat © urban.brussels

ONROEREND ERFGOED

VOLTOOIDE WERVEN

- Restauratie van de daken van Huis Solvay in Brussel.
- Volledige restauratie en renovatie van Hotel Astoria, Koningsstraat in Brussel.
- Restauratie van Huis Roosenboom, ook Huis Beeckman genoemd, in art-nouveaustijl, Faiderstraat 83 in Elsene.
- Restauratie en uitbreiding van een van de oudste zwembaden die nog in gebruik zijn in Brussel: het zwembad van Elsene.
- Restauratie van de Noorddoorgang in Brussel en restauratie van de twee historische koepels.
- Restauratie van de beschermde gevels en het dak van Taverne l'Espérance, Finisterraestraat 1 in Brussel.
- Restauratie van luiken van 72 woningen in de tuinwijken Le Logis en Floréal in Watermaal-Bosvoorde.
- Restauratie en renovatie van het rectoraatsgebouw van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) in Elsene.
- Restauratie van het gemeentehuis in art-decostijl van Vorst.
- Restauratie en renovatie van het Lycée Émile Jacqmain in Brussel.
- Restauratie van de gevel en buitenschrijnwerk van de voormalige woning van architect François Hemelsoet, Prinses Elisabethlaan in Schaarbeek.
- Restauratie en renovatie van Huis Verhaegen, ontworpen door Willy Van Der Meeren, in Etterbeek.
- Restauratie van het voormalige Huis Vanderborght, Jean Jacobsplein 17, dat het Maison de l'Ordre français des Avocats du barreau de Bruxelles zal worden.

OPGEVOLGDE WERVEN

- Restauratie van de gevel van het Justitiepaleis aan de kant van het Poelaertplein in Brussel.
- Restauratie en verbetering van de energieprestaties van de Moderne Wijk in Sint-Agatha-Berchem.
- Restauratie en binnenrenovatie van het Pelgrimshuis in Sint-Gillis.

BEGONNEN WERVEN

- Renovatie, gedeeltelijke reconstructie en restauratie van de oorspronkelijke elementen van het voormalige Théâtre des Variétés in Brussel.
- Restauratie en volledig herstel van de site van de abdij van Vorst tot een cultureel centrum, in het kader van DWC "Abdij".



Restauratie van Hotel Astoria, beschermd sinds 21 september 2000, door architectuurstudio Ma², foto 2024.
© Serge Brison, met de toestemming van Ma²



DWC "Abdij" in Vorst, werf voor de renovatie van de abdijsite in Vorst tot cultureel centrum "ABY", beschermd sinds 8 september 1994, door a practice en :mlzd, foto 2025. Séverin Malaud © urban.brussels



Restauratie en renovatie van Huis Verhaegen in Etterbeek, beschermd sinds 16 juli 2020, door OSA architectes, foto 2021. © Séverin Malaud



Sauvagèrepark in Ukkel, beschermd, foto 2010.
A. de Ville de Goyet © urban.brussels



Werk voor de schoonmaak van het Moeraske in Evere, beschermd, foto 2024.
© urban.brussels

NATUURLIJK ERFGOED

UITGEVOERDE WERVEN

- Schoonmaak van het Moeraske, een moeras in de Zennevallei in Evere.
- Aanleg van boordstenen langs de gazons in het Warandepark (Koninklijk Park).
- Ontwikkeling van de naaste omgeving van de villa Kattekasteel op de Vogelzangsite in Anderlecht.
- Restauratie van de tuin van Huis Wielemans in Brussel.
- Afbraak van een muur aan de voet van de plataan in de Hoogvorststraat in Schaarbeek.

OPGEVOLGDE WERVEN

- Regenwaterbeheer en riolering van de tuinvijken Le Logis en Floréal in Watermaal-Bosvoorde.

BEGONNEN WERVEN

- Vellen van bomen en herplanten op de Berensheide in het hart van de tuinvijken Le Logis en Floréal in Watermaal-Bosvoorde.
- Restauratie van de vijver en rotstuijn in het Sauvagèrepark in Ukkel.
- Restauratie van de Neckersgatvijver in Ukkel.

ONROEREND ERFGOED

- Restauratie en renovatie van alle gevels, beschermde en niet-beschermde binnenruimtes, en scenografische verlichting van Hotel Métropole in Brussel.
- Verlichting van het Hortamuseum, Huis van Eetvelde en Huis Cauchie.
- Restauratie van het trappenhuis van het atelier van het Hortamuseum in Sint-Gillis.
- Restauratie van de gevels en daken van het voormalige ontvangsthuis en de westelijke vleugel van Huis van Eetvelde in Brussel.
- Integratie van een panoramische lift in de Koninklijke Bibliotheek (KBR) in Brussel, met respect voor het erfgoed, die de hoofdingang met het dakterras verbindt en een belangrijke stap voorwaarts betekent in de verbetering van de toegankelijkheid van deze emblematische site.

NATUURLIJK ERFGOED

- Restauratie van het Raspailpark in Ukkel.
- Restauratie van de beschermde tuin van de persoonlijke woning van architect Georges Volckrick in Watermaal-Bosvoorde.

* De “unieke” vergunning is een stedenbouwkundige of verkavelingsvergunning die beschermd erfgoed betreft. Het gaat om vergunningen die betrekking hebben op een goed dat gedeeltelijk of in zijn geheel beschermd is, dat is ingeschreven op de bewaarlijst of waarvoor de procedure voor de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst aan de gang is.



Hotel Métropole, De Brouckèreplein, Brussel, beschermd sinds 25 februari 2002 en 13 juli 2023, foto 2009. Eberlin-Brunetta © urban.brussels

FOCUS OP ARCHEOLOGIE

ARCHEOLOGISCHE PROJECTEN

57

sites in uitvoering, waarvan 31 opgestart in 2024

3

gemengde sites
(bouwarcheologie +
bodemonderzoek)

16

sites – archeologisch
bodemonderzoek,
waarvan 13 opgestart
in 2024

38

sites – bouwarcheologie,
waarvan 18 opgestart
in 2024

HET ARCHEOLOGISCH LABORATORIUM VAN URBAN



Slagtand van mammoet opgegraven op de werf van het toekomstige station Toots Thielemans in Brussel (werf van metrolijn 3). © urban.brussels

249

zakken met voorwerpen van archeologische
opgravingen, binnengebracht in het
laboratorium

3.246

voorwerpen behandeld
en opgenomen in de
archeologische
collectie

864

geïnventariseerde
objecten

BOUW- ARCHEOLOGIE

- Huis “de Valk”, Guldenhoofdstraat 9-11 in Brussel: ontdekking van een kelder en muurresten uit de middeleeuwen die uitzonderlijk goed bewaard zijn gebleven ondanks het bombardement op Brussel in 1695.
- Voormalig café “Renard”, Hoogstraat 233 in Brussel: dendrochronologisch onderzoek van een dakconstructie, gebouwd met hout van bomen die in de herfst-winter van 1545-1546 zijn gekapt.

ARCHEOLOGISCH BODEM- ONDERZOEK

- Werk van metrolijn 3 in Brussel: ontdekking van elementen van de tweede stadsmuur uit de 14e eeuw, evenals pre-holocene rivierlagen waarin verschillende botten van megafauna bewaard zijn gebleven, waaronder resten van mammoeten.
- Werk van het Koningsplein in Brussel: ontdekking van de muren van de Aula Magna, de prestigieuze ceremoniezaal van het Coudenbergpaleis.
- Werk van het Dapperheidsplein in Anderlecht: evaluatie van het archeologisch potentieel met sporen van bewoning die minstens teruggaan tot de 13e eeuw.



Opgraving van een kelder uit de 18e-19e eeuw van een huis dat op deze plaats stond voordat het huidige Dapperheidsplein in Anderlecht werd aangelegd. © urban.brussels

KERNCIJFERS EN NIEUWS VAN DE ERFGOEDINVENTARISSEN OP 31.12.2024

NIEUW

Sinds 19 augustus 2024 wordt de wettelijke inventaris van het onroerend erfgoed (inclusief monumenten, opmerkelijke bomen en gehelen) gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Concreet betekent dit dat alle elementen die vóór die datum in de inventarissen van **bouwkundig** en **natuurlijk** erfgoed waren opgenomen, nu deel uitmaken van de wettelijke inventaris, terwijl latere toevoegingen tot de indicatieve inventaris behoren.

INVENTARIS VAN HET BOUWKUNDIG ERFGOED ✈

26.698
fiches

82.892
iconografische
voorwerpen

Publicatie van de inventaris
van het historische centrum van Jette ✈

Publicatie van de thematische inventaris
van het bouwkundig erfgoed 1939-1999 ✈

INVENTARIS VAN HET NATUURLIJK ERFGOED ✈

520

bomen toegevoegd
in de inventaris van opmerkelijke bomen



Onze-Lieve-Vrouw van Blankedellekerk in Oudergem, opgenomen in de wettelijke inventaris op 19 augustus 2024 en opgenomen in de inventaris van het bouwkundige erfgoed 1939-1999, foto 2022.
Philippe Braquenier © urban.brussels



Residentie "Arc-en-Ciel" in Sint-Jans-Molenbeek, opgenomen in de wettelijke inventaris op 19 augustus 2024 en opgenomen in de inventaris van het bouwkundige erfgoed 1939-1999, foto 2020.
Maud Faivre © urban.brussels

142

geïnteriseerde collecties
en/of partners betrokken
bij het project

63.890

culturele voorwerpen
geïnteriseerd,
dat zijn er 2.711 meer
dan in 2023

23.420

geïllustreerde voorwerpen
gepubliceerd,
dat zijn er 3.365 meer
dan in 2023

416

liften met aangetoonde
historische waarde

895

adressen opgenomen
in de databank



Gipsafdruk uit de maquettecollectie van het Hortamuseum, gereproduceerd op de website van de inventaris van het roerend erfgoed. © urban.brussels



Historische lift in de Louis Lepoutrelaan 39 in Elsene, erkenning van de historische waarde op 8 april 2022, foto 2020. © Henri Lust

25

dossiers opgenomen in de inventaris van het immaterieel cultureel erfgoed van het Brussels gewest, opgestart in 2017, waarvan het recentste in 2024, met betrekking tot de viering van de Pride in Brussel

3

kandidaturen ingediend in 2024



Pin met regenboogvlag van de LGBTQIA+-gemeenschap, afkomstig van de website van het roerend erfgoed, foto 2022. © Musea van de Stad Brussel

NIEUWS OVER INTERNATIONAAL ERFGOED IN BRUSSEL

IMMATERIEEL ERFGOED VAN UNESCO

- 1 dossier, gecoördineerd door Urban, sinds december 2024 opgenomen op de UNESCO-lijst van immaterieel cultureel erfgoed: de kermiscultuur in België en Frankrijk.
- 2 kandidaatsdossiers ingediend in 2024 voor UNESCO-erkenning:
 - de traditie van stangpoppen in Brussel;
 - de tijdelijke kunst van bloementapijten.
- Actieve deelname aan het 19e Comité Immaterieel Cultureel Erfgoed, dat in 2024 werd gehouden in Paraguay.

EUROPEES ERFGOEDLABEL

- 1 Brussels dossier bekroond met het "Europees Erfgoedlabel 2023-2024": Koninklijk Theater Toone.
- 2 kandidaturen geselecteerd voor het "Europees Erfgoedlabel 2025-2026" in het kader van de jury van de Belgische preselectie, die in 2024 werd georganiseerd door Urban.

UNESCO-WERELDERFGOED

- Bijdrage aan het periodieke verslag van de UNESCO-werelderfgoedconventie.
- Actieve deelname aan het 46e UNESCO-werelderfgoedcomité, dat in 2024 in India werd gehouden, als lid van de Belgische delegatie, verkozen tot lid van het comité sinds 2021 voor een mandaat van vier jaar.

ANDER NIEUWS

- 37 deelnames aan vergaderingen in het kader van de opdracht van Urban om toezicht te houden op internationale conventies.
- 10 opvolgingscomités over Brussels UNESCO-erfgoed (werelderfgoed en immaterieel erfgoed).
- Deelname aan het colloquium over de rol van cultuur en cultureel erfgoed en de uitreiking van het "Europees Erfgoedlabel 2023-2024", dat werd uitgereikt door de Europese Commissie, beide gehouden in Antwerpen in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie 2024.

► Ga naar [pagina 105](#) voor meer informatie over de deelname van de teams van Urban aan het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie 2024.

459

dossiers

117

adviezen in het kader van de
unieke vergunningsaanvragen
waarvan:

77 eensluidende adviezen

25 adviezen voorafgaand

aan de indiening

van een unieke
vergunningsaanvraag

3 aanvragen tot

bijkomende informatie

1 advies in het kader

van de opvolging

na een afgegeven

unieke vergunning

1 advies in het kader

van een

natuurbeheerplan

10 adviesaanvragen *

260

adviezen in het kader
van aanvragen tot
stedenbouwkundige
vergunning waarvan:

225 adviezen over dossiers
met betrekking tot unieke

vergunningen,

1 advies over

planningsinstrumenten

(GGSV, GSV, GPDO, GemOP, DWC,
GBP, GemSV, ZGemSV, RPA)

25 adviesaanvragen **

9 adviesaanvragen *

47

stellingnames van de
KCML en deelname aan
projectvergaderingen

33

adviezen in het kader van
de beschermingsprocedures
/ procedures voor de
inschrijving op de bewaarlijst
waarvan:

32 adviezen verleend

1 adviesaanvraag *

2

adviezen in het kader
van algemene thematische
denkoefeningen

23

plenaire zittingen
(17 plenaire zittingen
+ 6 buitengewone
zittingen)

128

bezoeken en vergaderingen
(behalve projectvergaderingen)
bijgewoond door de KCML

Adviesaanvragen administratief behandeld door het secretariaat van de KCML (Urban) in juli, zonder advies van de KCML omdat: * het wegens de schoolvakantie in de zomer niet mogelijk was het quorum te bereiken; ** de aanvraag buiten de bepalingen van het BWRO valt.

8 STADS- VERNIEUWING

Stadsvernieuwing is een belangrijke hefboom om de levenskwaliteit van de Brusselaars op lange termijn te verbeteren, met name in kwetsbare wijken. ● Om die ambities te verwezenlijken, zorgen de teams van Urban dagelijks voor de opvolging en uitvoering van de operationele programma's, zoals duurzame wijkcontracten (DWC), stadsvernieuwingscontracten (SVC), stadsbeleid (SB) en voortaan ook de as- en huizenblokcontracten (AHC). Op die manier begeleiden ze de territoriale ontwikkeling van het gewest, waarbij sociale, sociaaleconomische en klimatologische uitdagingen met elkaar worden verzoend. In het kader van het Renolution-programma zijn ze ook verantwoordelijk voor de toekenning van subsidies die gebouwen in Brussel duurzamer maken. ● In 2024 werden verschillende mijlpalen bereikt: om te beginnen keurde de regering de eerste twee AHC-programma's goed, die met name gericht waren op de vermindering van de dichtheid van de binnenterreinen van huizenblokken, de aanpassing van gebouwen en openbare ruimte en de bevordering van het delen van hernieuwbare energie. ● Tegelijkertijd was 2024 een gelegenheid om het 30-jarige bestaan van de DWC te vieren. Sinds 1994 hebben bijna 100 programma's, verdeeld over 26 reeksen, geleid tot de realisatie van honderden sociaaleconomische projecten en initiatieven, waardoor de levenskwaliteit in de wijken, het samenleven en de sociale cohesie zijn versterkt. Die programma's waren zelfs een bron van inspiratie voor internationaal beleid voor stadsvernieuwing. ● Het Renolution-premiesysteem kent al enkele jaren een spectaculaire groei: het aantal aanvragen is gestegen van 5.692 in 2023 tot 8.592 in 2024. Ondanks een beperkte personeelsbezetting en een krappe begroting zijn de teams erin geslaagd de behandeling van de dossiers voort te zetten dankzij hun inzet, solidariteit en professionaliteit. ● Tot slot heeft het voorkoopbeleid ook een aanzienlijke toename gekend, met een verdubbeling van de activiteiten sinds 2020, met meer dan 630 notariële verkopen die werden behandeld in 2024, wat zijn strategische rol in de stedelijke ontwikkeling bevestigt. ● Met die acties streeft Urban zijn visie na om Brussel op een duurzame en inclusieve manier te transformeren, bestaande gebouwen op te waarderen en elke ingreep deel te laten uitmaken van een langetermijnaanpak die de hele bevolking en het gewest ten goede komt.



OVERZICHT VAN DE VERWEZEN- LIJNINGEN

A

DWC “VOORPLEIN- MORICHAR” (SINT-GILLIS)

- Reconversie van de voormalige Renaultsite, Munthofstraat 137-139 in Sint-Gillis, tot een kinderdagverblijf met 28 plaatsen, 9 nieuwe woningen (gefinancierd door citydev.brussels) en een toegang tot het Coenenpark dat zich op het binnenterrein van het huizenblok bevindt. De heraanleg van het park maakt ook deel uit van de operatie.

B

WC “SCEPTER” (ELSENE)

- Aanleg door Beliris van een fiets- en voetgangersbrug tussen de Scepterstraat en de Graystraat, met een trap langs de spoorwegberm van lijn 161, nieuwe verlichting en beplanting.



DWC “Voorplein-Morichar” in Sint-Gillis, kinderdagverblijf door Urban Platform, foto 2024. Séverin Malaud © urban.brussels

C

DWC “POGGE” (SCHAERBEEK)

- Heraanleg van de openbare ruimte in het historische hart van Schaarbeek: van het Colignonplein tot de Louis Bertrandlaan, via het Poggeplein en het Houffalizeplein. Die open ruimten worden voortaan met elkaar verbonden door meer groen aan te leggen en de biodiversiteit, zachte verplaatsingswijzen en de veiligheid van voetgangers te bevorderen.

30 JAAR DWC

En dan zijn er nog tal van initiatieven waarbij het 30-jarige bestaan van de duurzame wijkcontracten (DWC) in 2024 werd gevierd. ● Urban heeft het hele jaar door een reeks culturele evenementen georganiseerd om de aandacht te vestigen op het werk dat zijn teams en partners sinds 1994 hebben verricht en om dit operationele en inclusieve stadsvernieuwingbeleid meer bekendheid te geven.

► Ga voor meer informatie naar **pagina 4** en ontdek hoe die verjaardag in de kijker werd gezet.

SUBSIDIES TOEGEKEND VOOR DWC

€ 25.756.621



DWC "Voorplein – Morichar" in Sint-Gillis, kinderdagverblijf door Urban Platform, foto 2024. Séverin Malaud © urban.brussels

OVERZICHT VAN DE VERWEZEN- LIJNINGEN

SVC 1

CITROËN-VERGOTE (BRUSSEL-STAD / SINT-JANS- MOLENBEEK)

- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de volledige herinrichting van het Maximiliaanpark, omgedoopt tot Park Max-sur-Zenne, in Brussel-Stad.



SVC 2 "Brabant-Noord - Sint-Lazarus", werf van de hiphopschool in Schaarbeek door CENTRAL, foto 2025. Séverin Malaud © urban.brussels

SVC 2

BRABANT-NOORD- SINT-LAZARUS (SCHAARBEEK / SINT-JOOST- TEN-NODE)

- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de heraanleg van het Koninginneplein in Schaarbeek.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de creatie van een eengezinswoning in de Linnéstraat 73 in Sint-Joost-Ten-Node.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning en gunning van de opdracht voor werken voor de bouw van een studentencentrum aan het Koninginneplein 14-16 in Schaarbeek.
- Gunning van de opdracht voor werken voor de oprichting van de hiphopschool in de Rogierstraat 126 in Schaarbeek.
- Aanstelling van de tijdelijke vereniging van de studiebureaus Vanden Eeckhoudt - Creyf Architectes + Orts & Ballériaux architectes voor de creatie van het centrum voor het jonge kind in de Hoogvorststraat 2 in Schaarbeek.
- Tijdelijk gebruik, van september 2023 tot december 2024, van het Koninginneplein 16 in Schaarbeek, voorafgaand aan de oprichting van het studentencentrum.

SVC 3

WESTSTATION (ANDERLECHT / SINT-JANS- MOLENBEEK)

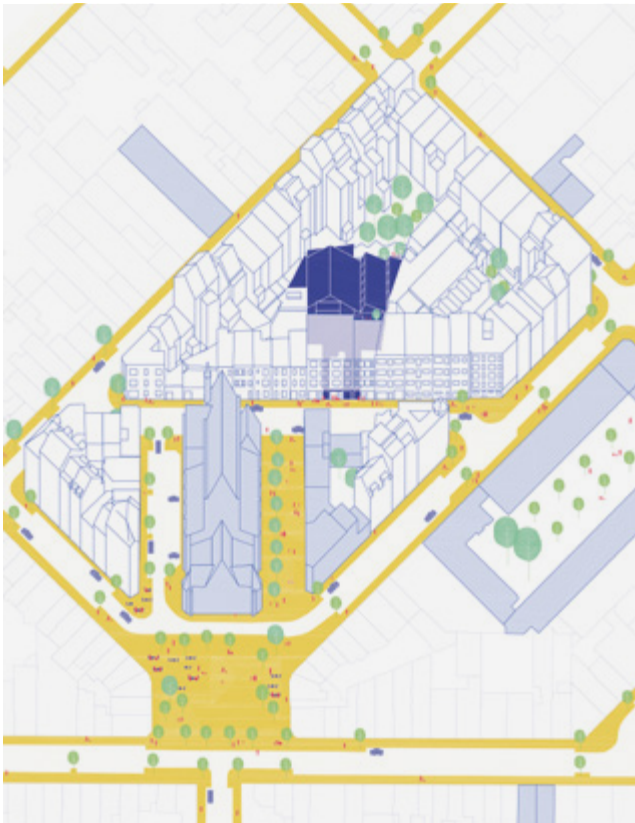
- Waterdicht maken van het dak van het station Kuregem en de creatie van verschillende participatieve muurschilderingen door de vzw "Les Îles Mardi" op de gevels van het gebouw in Anderlecht.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning en gunning van de opdracht voor werken voor de ontwikkeling van het Beekkantplein in Sint-Jans-Molenbeek.
- Gunning van de opdracht voor werken voor de bouw van de nieuwe brandweerkazerne, Bergense Steenweg 409 in Anderlecht.
- Gunning van de opdracht voor werken voor de renovatie van het Volkshuis, gelegen tussen de Bergense Steenweg 423-427 en de Nijverheidskaai 233 in Anderlecht.
- Aanstelling van het studiebureau Studio Paola Viganò voor de aanleg van het Westpark in Anderlecht.



SVC 3 "Weststation" en SB – Pijler 2, werf voor de herinrichting van het voormalige Volkshuis in Anderlecht, opgenomen in de wettelijke inventaris sinds 19 augustus 2024, door Czvek-Rigby, foto 2025. Séverin Malaud © urban.brussels

KONINGSLAAN (VORST / SINT-GILLIS)

- Gunning van de opdracht voor werken voor de volledige heraanleg van de Parklaan in Sint-Gillis/Vorst.
- Gunning van de opdracht voor werken ter verbetering van de doorsteek onder de Luttrebrug naar het Divercitypark in Vorst en om die toegankelijker te maken.
- Gunning van de opdracht voor werken voor de renovatie en uitbreiding van de voormalige wijkbioscoop Movv Club tot sociocultureel centrum, Monnikenstraat 17-21 in Vorst.



SVC 4 "Koningslaan", renovatie en uitbreiding van de voormalige wijkbioscoop Movv Club tot sociocultureel centrum in Vorst, ingeschreven op de bewaarijst sinds 27 maart 1997, door OUEST Architecture.
© OUEST Architecture

HEYVAERT- POINCARÉ (ANDERLECHT / SINT-JANS- MOLENBEEK / BRUSSEL-STAD)

- Aankoop door Brussel Synergie van het gebouw aan de Liverpoolstraat 43 in Sint-Jans-Molenbeek met het oog op de creatie van een voorziening en/of de uitbreiding van het park van de Kleine Zenne.
- Toekenning van de stedenbouwkundige vergunning voor de renovatie van de gebouwen in de Manchesterstraat 13-19 en Birminghamstraat 30 in Anderlecht tot een toekomstige creatieve en artistieke productiepool.
- Gunning van de opdracht voor werken voor de bouw van een gebouw met vijf woningen en een kleine voorziening aan de rand van het park van de Ninoofsepoort, Nijverheidskaai 5-5B in Sint-Jans-Molenbeek.
- Gunning van de opdracht voor de afbraak- en saneringswerken met betrekking tot de uitbreiding van het park van de Kleine Zenne door citydev.brussels in Anderlecht.
- Gunning van de opdracht voor werken voor de kwalitatieve heraanleg van de naaste omgeving van de Ropsy-Chaudronbrug in Anderlecht.

RONDON SIMONIS (SINT-JANS- MOLENBEEK / KOEKELBERG)

- Aanstelling van de bureaus Karbon' & TVK voor de renovatie van de Gandhi-torens en hun naaste omgeving in Sint-Jans-Molenbeek.
- Aanstelling van het bureau C2 Project voor de heraanleg van het kruispunt met de Normandiëstraat in Koekelberg.
- Aanstelling van de tijdelijke vereniging van de studiebureaus Label Architecture & Karbon' voor de uitbreiding van het Huis van Culturen en Sociale Samenhang, Piersstraat 95-97 in Sint-Jans-Molenbeek.

SUBSIDIES TOEGEKEND VOOR SVC

€ 8.052.731



SVC 6 "Rondon Simonis", project voor de renovatie van de Gandhi-torens en hun naaste omgeving in Sint-Jans-Molenbeek, door Karbon' & TVK. © Karbon' & TVK

Opmerking

In 2024 werden de programma's van de eerste vijf SVC's voornamelijk aangepast om enkele budgetten bij te stellen en de planning en projecten af te stemmen op de budgettaire realiteit.

PIJLER 1

RUIMTELIJKE ORDENING OVERZICHT VAN DE VERWEZEN- LIJNINGEN

- 4 met sociale huisvesting gelijkgestelde woningen werden opgeleverd in Brussel-Stad en Koekelberg: een eenkamerappartement, een tweekamerappartement, een driekamerappartement en een duplex met vijf kamers.
- 2 werven werden opgestart in 2024, de ene op het grondgebied van de stad Brussel, de andere in Watermaal-Bosvoorde. Ze zullen uiteindelijk leiden tot de creatie van drie woningen met vier slaapkamers en een handelszaak, en de aanpassing van een duplex naar twee eenkamerappartementen.

- Als gevolg van het budgettaire moratorium dat sinds november 2023 van kracht is, heeft de regering in 2024 geen subsidies toegekend voor het SB – Pijler 1.

Het budgettaire moratorium kwam op een moment dat de begunstigden van het SB – Pijler 1 zich dit beleid eigen begonnen te maken, dankzij een lange communicatiecampagne onder leiding van het kabinet van de minister-president en de directie Stadsvernieuwing van Urban.

Als gevolg daarvan werden er in 2024 tien subsidieaanvragen voor projecten van het SB – Pijler 1 ingediend.

Rekening houdend met de subsidieaanvragen van 2023, die eveneens door het budgettaire moratorium werden getroffen, wachtten er eind 2024 zeventien projecten op goedkeuring van de regering, voor een geraamd subsidiebedrag van meer dan € 21.500.000.

SUBSIDIES TOEGEKEND VOOR SB – PIJLER 1

€ 1.486.463



SB – Pijler 2, Project voor het Parkhuis in Ganshoren, een bijbehorende voorziening bij het park "Villa's van Ganshoren", door Mamout Architects.
© Mamout Architects



SB – Pijler 2, project voor de renovatie en heraanleg van het cultureel centrum Cadol in Koekelberg door OUEST architecture + Lokus Landscape.
© OUEST architecture + Lokus Landscape

PIJLER 2

WIJKONTWIKKELING OVERZICHT VAN DE VERWEZEN- LIJNINGEN

4

verwezenlijkingen

- Voorlopige oplevering van het centrum voor stedelijke expressie (CUBE), een wijkvoorziening ter bevordering van artistieke, maatschappelijke en sportieve expressie, die zich in de eerste plaats richt op jongeren tussen 16 en 26 jaar uit Sint-Gillis, in de Hollandstraat 49 in Sint-Gillis.
- Voorlopige oplevering van de aanleg van de verbindingswegen en gerichte ingrepen, zoals beplanting en plaatsing van straatmeubilair, in de Strijdersstraat tussen het Ruelensplein en de

Josse Goffinlaan, en richting het Jean-Christophe Ensemble en de Beheerstraat in Sint-Agatha-Berchem.

- Inhoudiging van een nieuwe groene ruimte langs de begraafplaats van Jette, tussen de Secrétinlaan en de Jules Lahayestraat. Door de aanleg van die groene ruimte en de verwijdering van de voormalige eindhalte van tramlijn 62 kreeg het Monument der gesneuvelden meer plaats. Zo komt ook de Hongaarse eik die er staat, de grootste boom van zijn soort in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, beter tot zijn recht. Het park werd vernoemd naar “Marie de Villegas de Saint-Pierre”, als eerbetoon aan een schrijfster en verpleegster die tijdens de Eerste Wereldoorlog in het verzet zat, waardoor op die manier werd bijgedragen aan een grotere zichtbaarheid van vrouwen in de openbare ruimte. Het project werd gefinancierd door de gemeente Jette, de MIVB en Brussel Mobiliteit.
- Vernieuwing van de speeltuin van de Abdij van Vorst in het kader van de door de gemeente ontwikkelde speelinfrastructuur. De oude speeltoestellen werden hergebruikt in het DWC “Twee Wijken”.



SB – Pijler 2, jeugdcentrum CUBE
(Centre Urbain d'Expression) in
Sint-Gillis door Atelier 229, foto 2024.
Séverin Malaud © urban.brussels

4

stedenbouwkundige vergunningen toegekend

- Voor de bouw van een bijbehorende voorziening bij het park “Villa’s van Ganshoren”, genaamd het Parkhuis, en de inrichting van de naaste omgeving, aan de Van Overbekelaan 243 in Ganshoren.
- Voor de oprichting van het Participatiehuis, bestaande uit de volledige renovatie van de kapel van het Jachthof door ze om te vormen tot polyvalente ruimten voor vzw’s, de afbraak van de sacristie, de creatie van een foyerruimte en de aanleg van de naaste omgeving, Beckersstraat 6 in Etterbeek.
- Voor de renovatie van het gebouw in de Parijsstraat 1 in Evere, met het oog op de creatie van sociale, culturele en sportvoorzieningen, alsook acht sociale woningen op de verdiepingen.
- Voor de aanleg van de “Tuin voor natuur en biodiversiteit”, een gebied gewijd aan de ontdekking van biodiversiteit, speciaal ontworpen voor kinderen uit de wijk. Dit project volgt op de gedeeltelijke renovatie van het gebouw in de Overvloedstraat 31 in Sint-Joost-ten-Node, en de afbraak en heropbouw van de bijgebouwen, die nu worden gebruikt voor evenementen en kantoren.

2

bekendmakingen (gunning van opdrachten voor werken)

- Voor de werken voor de vernieuwing van de speeltuin van de Abdij van Vorst.
- Voor de renovatiewerken van de “Tuin voor natuur en biodiversiteit”, in de Overvloedstraat 31 in Sint-Joost-ten-Node.

1

tijdelijke bezetting geactiveerd

- Activering van een tijdelijke bezetting van het gebouw aan de Kroonlaan 40 in Elsene, voorafgaand aan de ontwikkeling van het toekomstige Centre Urbain d'Expression et de Création (CUEC). Die fase bood ook de gelegenheid om het geplande programma voor deze nieuwe ruimte uit te testen.

1

aanstelling van een studiebureau

- Aanstelling van de bureaus OUEST architectuur + Lokus Landschap voor de renovatie en herinrichting van de culturele ruimte Cadol en de speelplaats aan de Armand Swartenbroeksschool, in de François Delcoignestraat 25 en Weversstraat 24 in Koekelberg. De culturele ruimte Cadol wordt gefinancierd door het DWC “Jacquet”, het EFRO en het SB – Pijler 2, en de speeltuin alleen door het SB.

SUBSIDIES TOEGEKEND VOOR SB – PIJLER 2

€ 9.575.290



SB – Pijler 2, nieuwe groene ruimte langs de begraafplaats van Jette, tussen de Secrétinlaan en de Jules Lahayestraat, foto 2024. Séverin Malaud © urban.brussels

AS- EN HUIZENBLOKCONTRACTEN (AHC)

NIEUWS

- Goedkeuring door de regering op 6 juni 2024 van de twee programma's van de AHC, na de voortzetting van de studies, de openbare onderzoeken en overlegcommissies, alsook de opstelling van verslagen door Urban en de indiening ervan bij de regering.
- Aankoop door de gemeente van de gebouwen gelegen aan de Kortrijkstraat 47-49, gefinancierd door het gewest in het kader van het AHC "Kortrijk-Oostende" in Sint-Jans-Molenbeek. Die aankoop zal de toekomstige ontwikkeling mogelijk maken van een toegang tot de bruisende tuin, een tuin voor de wijk op het binnenterrein van het huizenblok, evenals de uitbreiding van de wijkvoorzieningen en woningen die gepland zijn in de naburige gebouwen op nummer 51-53.

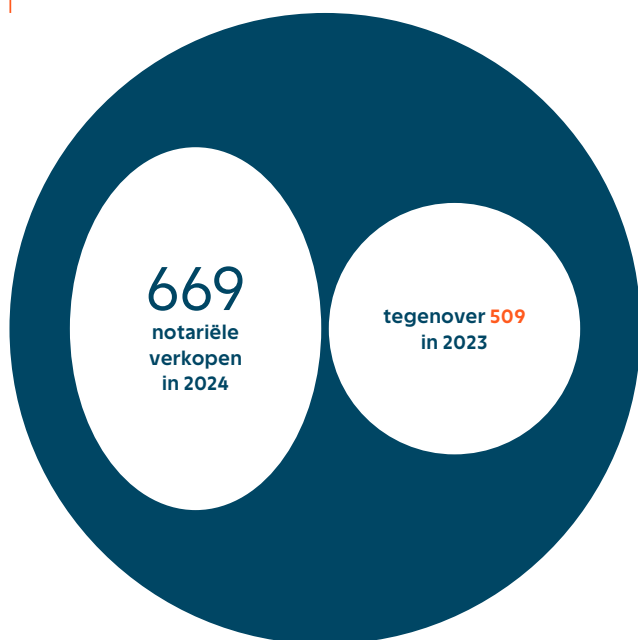
SUBSIDIES TOEGEKEND VOOR AHC

€ 1.603.487

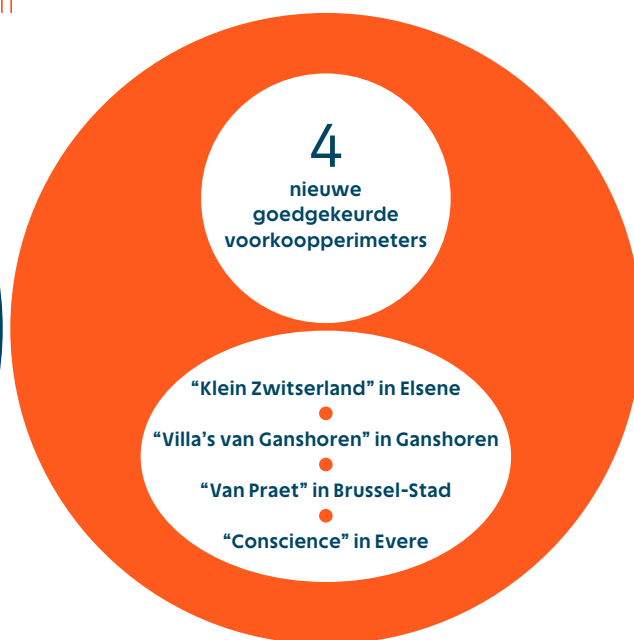
MAAR OOK NOG ...

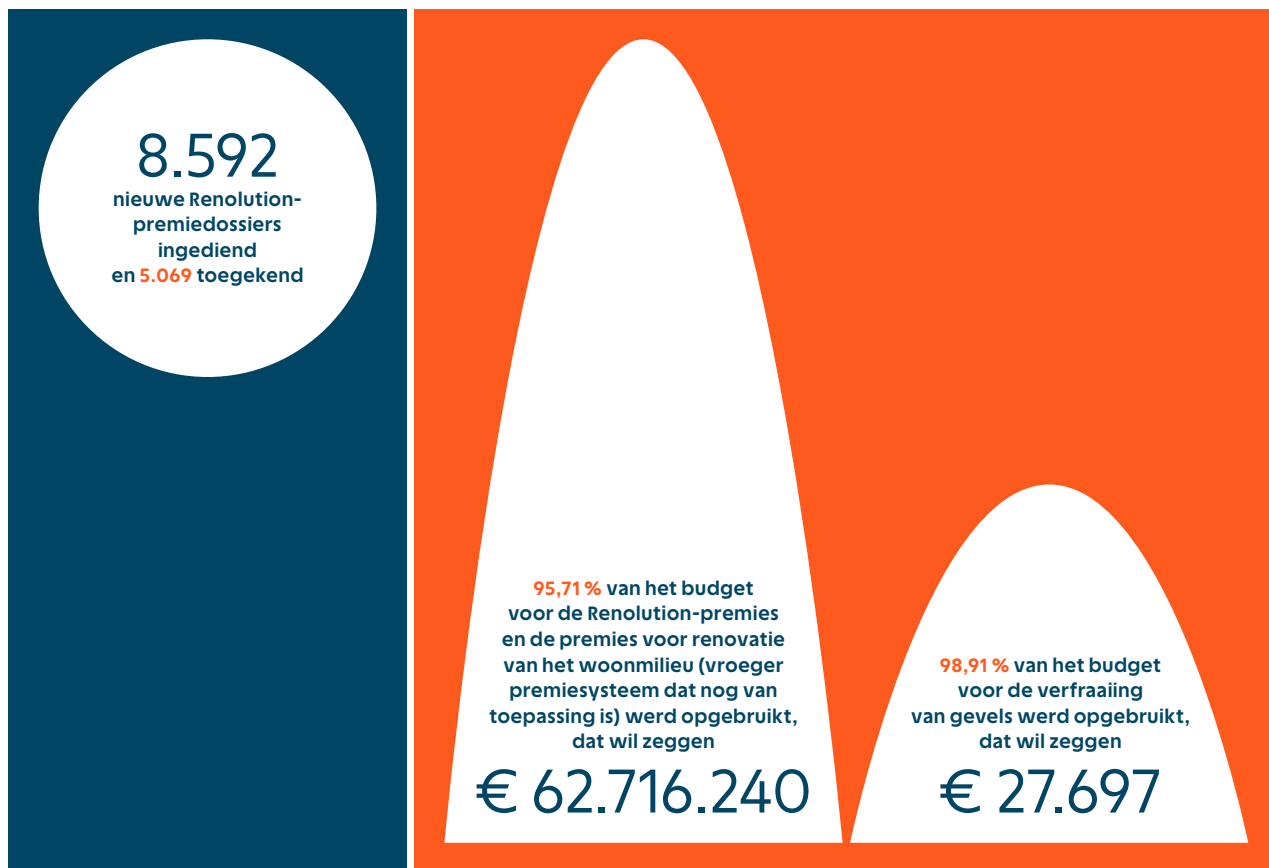
NIEUWS OVER HET VOORKOOPRECHT

Aantal notariële verkopen

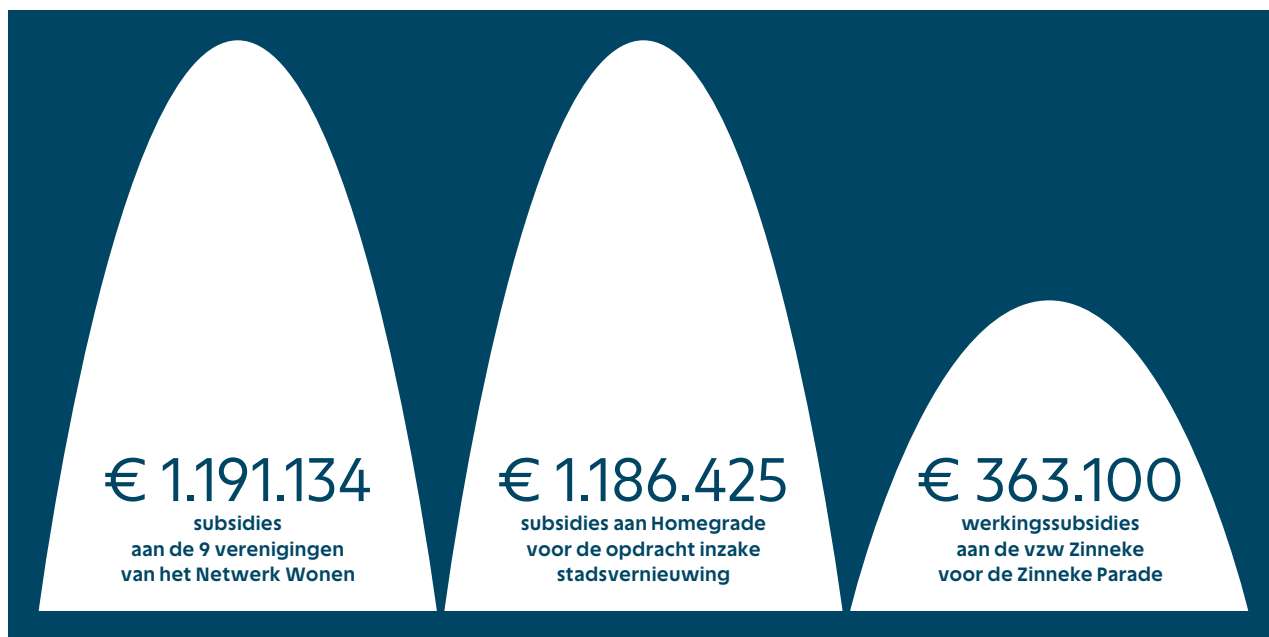


Voorkooperimeters





ONDERSTEUNING EN BEGELEIDING VAN VERENIGINGEN



9 JURIDISCHE EXPERTISE

De juridische expertise van de teams van Urban vormt een essentiële pijler voor het kwalitatief vormgeven van het stedelijk landschap van het gewest. Ze beheersen alle regelgevende aspecten die verband houden met de bevoegdheden van Urban en zorgen ervoor dat het wettelijke kader een hefboom vormt voor acties ten dienste van de levenskwaliteit in de stad en het welzijn van de inwoners. ● In 2024 voerden de teams een aantal grote projecten uit, waarbij ze zich bezighielden met het onderzoek en de behandeling van beroepen en juridische vragen, de opvolging van geschillen voor de administratieve en gewone rechtscolleges, het strenge beheer van stedenbouwkundige inbreuken en van het secretariaat van het Stedenbouwkundig College en Milieucollege, waardoor de vlotte en efficiënte werking van die onafhankelijke besluitvormingsinstanties werd gegarandeerd. ● De directie Juridische Zaken van Urban is ook hard blijven inzetten op de uitwerking, evaluatie en aanpassing van regelgevende teksten om de regelgeving efficiënter te maken en het gewest een juridisch kader te bieden dat geschikt is voor stedelijke veranderingen. Zo heeft de DJZ vorderingen geboekt op het vlak van de nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV). ● Met die acties ziet Urban toe op de naleving van de regels en leidt onze overheidsdienst de harmonieuze en duurzame ontwikkeling van de stad in goede banen.



VORDERINGEN MET BETREKKING TOT HET BRUSSELS WETBOEK VAN RUIMTELIJKE ORDENING (BWRO)

- Op 4 maart 2024 keurde de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in 1e lezing een voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van bepaalde bepalingen van het BWRO goed, met name wat betreft de vastlegging van de “schoolvakanties”, de termijn voor de inwerkingtreding van de GSV na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad (BS) of de stedenbouwkundige inbreuken.

UPDATE OVER DE GEWESTELIJKE STEDENBOUW- KUNDIGE VERORDENING (GSV)

- Op 7 maart 2024 heeft de regering in 2e lezing het ontwerpbesluit tot vaststelling van de GSV aangenomen.

Een eerste advies werd gevraagd aan de Raad van State, maar nadat die had laten weten het niet binnen de gestelde termijn te kunnen uitbrengen, werd een tweede verzoek gedaan, resulterend in advies 76.660/2/V dat op 2 september 2024 werd uitgebracht.

Door het beheer van de lopende zaken heeft de regering echter geen verdere vooruitgang kunnen boeken met dit project voor nieuwe regelgeving.



DWC “Wiels aan de Zenne” in Vorst, werf voor de herinrichting van het gebouw aan de Belgradostraat 74 tot sociale woningen en polyvalente zaal door &bogdan, foto 2024. Séverin Malaud © urban.brussels



SB – pijler 2 en DWC “Pogge” in Schaarbeek, werf voor de verbouwing van de voormalige bioscoop Élite en het theater Scarabaeus tot een sociaal-culturele pool door OUEST architecture, foto 2025. Séverin Malaud © urban.brussels

FOCUS OP DE GOEDKEURING VAN VERSCHILLENDE REGERINGSBESLUITEN (RB'S)

- Op 16 mei 2024 (Belgisch Staatsblad 26/06/2024) werden het besluit betreffende de aan een stedenbouwkundige vergunning onderworpen wijzigingen van gebruik en het bijbehorende vademecum aangenomen, tot opheffing van het besluit van 12 december 2002 met dezelfde titel, dat de draagwijdte van de verplichting om een stedenbouwkundige vergunning te

bekomen in geval van wijziging van commercieel gebruik hernieuwt door acht categorieën van handelszaken in te stellen die bepaald worden volgens de aard van de activiteit en de hinder die ze veroorzaken en die bijgevolg een voorafgaande controle vereisen.

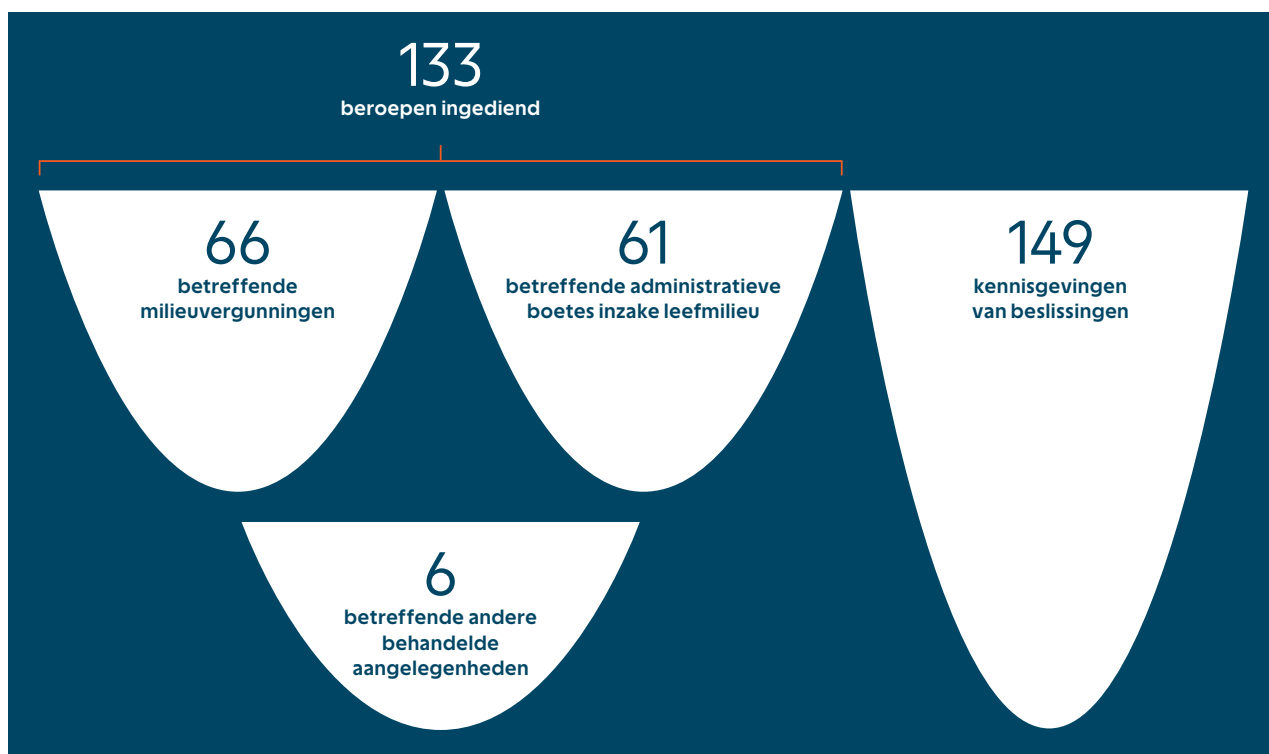
- Op 6 juni 2024 heeft de regering in eerste lezing het ontwerpbesluit tot wijziging van het RB van geringe omvang op een aantal punten goedgekeurd, enerzijds met betrekking tot de buitenisolatie van gevels of puntgevels en anderzijds met betrekking tot de afschaffing van de noodzakelijke medewerking van een architect voor de uitvoering van wegenwerken, landschapsaanleg, tuinen, groene ruimte, begraafplaatsen, openbare ruimte en ingrepen op hoogstammige bomen, op voorwaarde dat die werken geen stabiliteitswerken inhouden.

DE SECRETARIATEN VAN HET STEDENBOUWKUNDIG COLLEGE EN HET MILIEUCOLLEGE

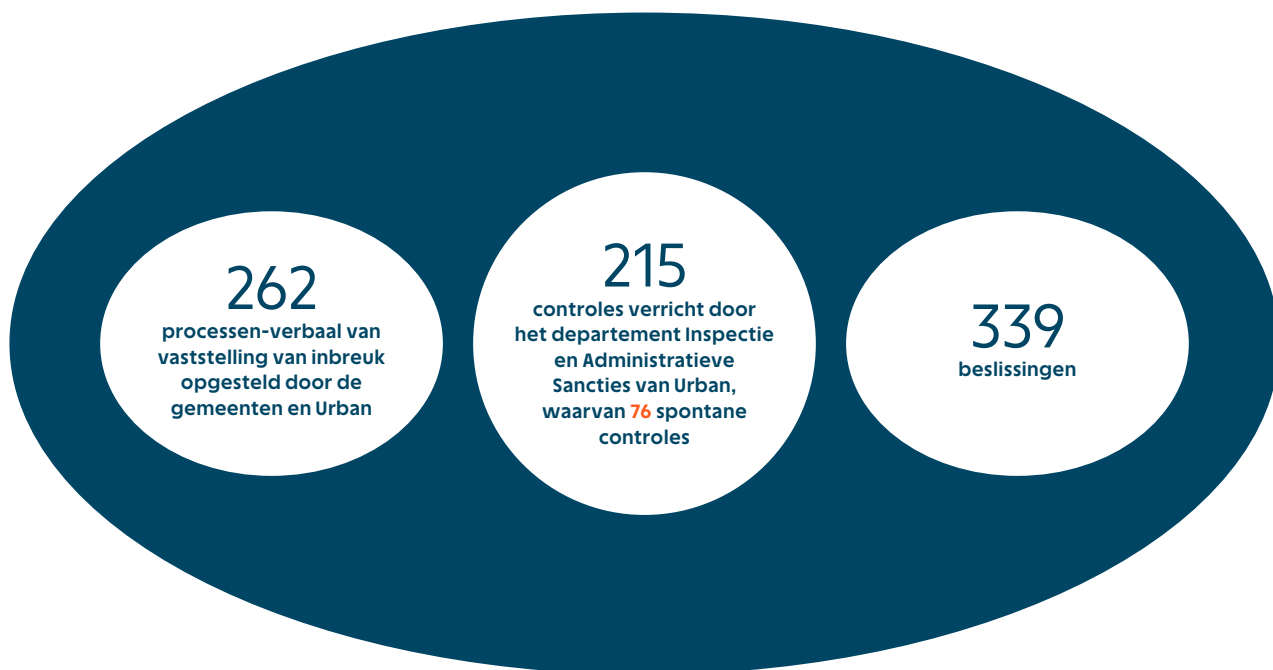
SECRETARIAAT VAN HET STEDENBOUWKUNDIG COLLEGE



SECRETARIAAT VAN HET MILIEUCOLLEGE



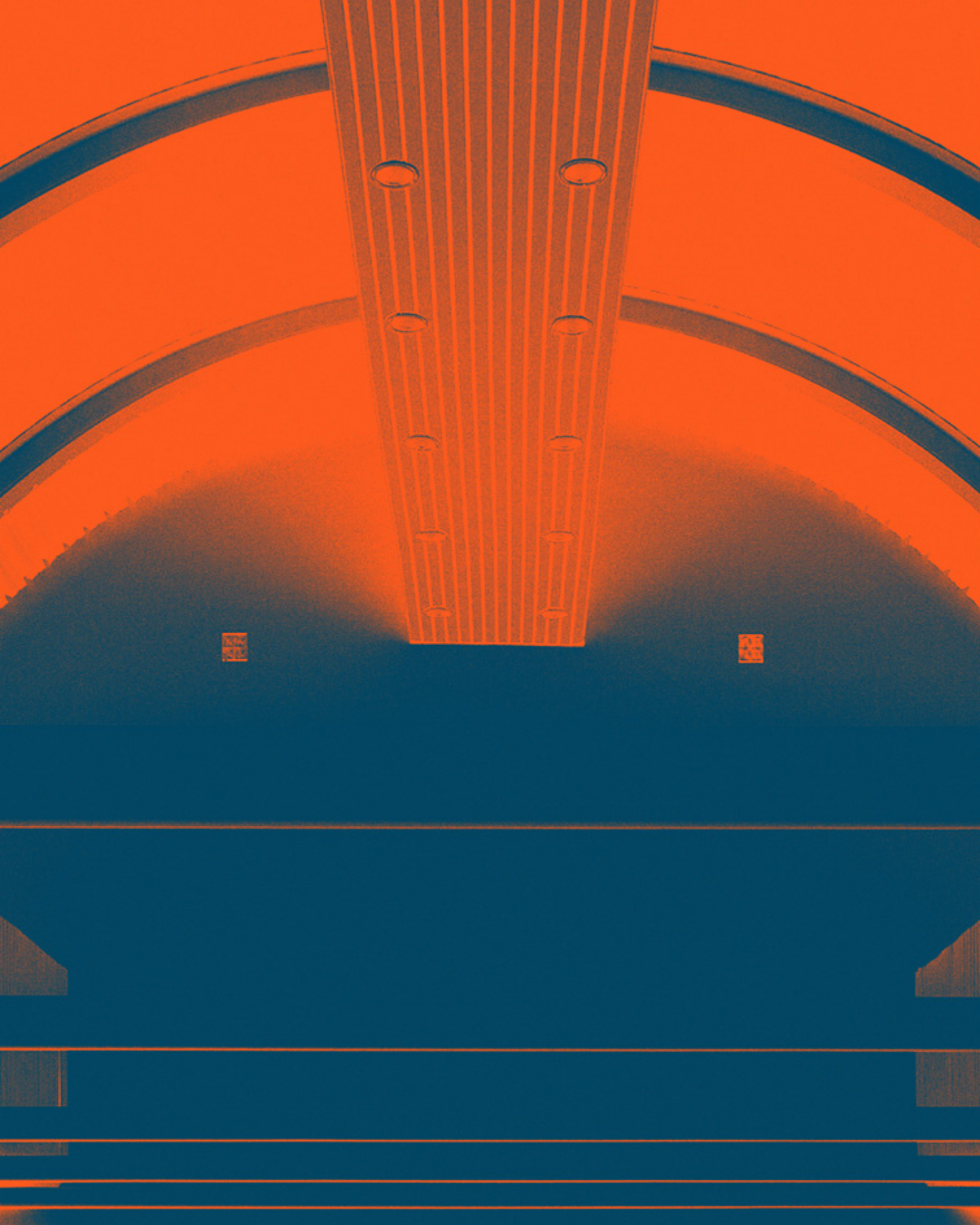
FOCUS OP DE INSPECTIE EN DE ADMINISTRATIEVE SANCTIES



SB – Pijler 2 en DWC “Pogge” in Schaarbeek, werf voor de verbouwing van de voormalige bioscoop Élite en het theater Scarabaeus tot een sociaal-culturele pool door OUEST architecture, foto 2025. Séverin Malaud © urban.brussels

10 KENNIS EN SENSIBILISERING

Als belangrijke speler in het stedelijk landschap streeft Urban ernaar zich te profileren als expertisecentrum en referentie-instituut op het vlak van stedenbouw, architectuur en erfgoed uit alle perioden. Urban heeft eveneens als opdracht de bouwkundige kwaliteit te bevorderen en zijn kennis en expertise te delen met een breed publiek en met zijn partners. ● In 2024 draaide de culturele programmatie van Urban rond het jaarthema “materialiteit”, dat uitnodigde tot reflectie over het gebruik van materialen in de stad en het potentieel van bestaande grondstoffen in het licht van klimaat-, sociale en culturele uitdagingen. ● Die essentiële en tegelijk complexe denkoefening stond centraal in tal van hoogtepunten. De 6e editie van de archiweek, onder het thema “Materiaal Verenigt”, verkende de dialoog tussen heden en verleden, de circulariteit van materialen en de heropleving van het vakmanschap. De 36e editie van de Heritage Days/Open Monumentendagen, gewijd aan het “Nieuw erfgoed” van de jaren 1970 tot 2000, belichtte dan weer een periode van grote veranderingen en veerkracht, waarvan de specifieke materialiteit vandaag nog steeds de stad mee vormgeeft. Ook de 5e editie van de Urban Archaeology Days sloot hierbij aan, en onderstreepte het belang om stedelijke materialen en hun omgeving te beschouwen als waardevol voor de stad van morgen. ● Tegelijkertijd zette Urban ook zijn internationale uitstraling kracht bij, in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, met twee belangrijke tentoonstellingen (“Stoclet 1911 Restitution” en “New Ways of Living”) en de organisatie van het symposium van de European Archaeological Council gewijd aan stedelijke archeologie. ● Urban heeft bovendien verschillende structurele projecten in goede banen geleid en ondersteund. Zo werd de tweede fase van het onderzoeksproject ArchiSols opgestart, met als doel het gebruik van de Brusselse bodem te verbeteren. Ondertussen werd in het kader van het Urbaneum, het toekomstige erfgoeddepot van het gewest, in 2024 een beslissende stap gezet met de uitvoering van voorbereidende werken in aanloop naar de geplande opening in 2025. ● Ook op het vlak van publicaties was 2024 een vruchtbaar jaar, met onder meer twee nieuwe delen in de reeks Brussel, stad van kunst en geschiedenis, een nieuw nummer van Erfgoed Brussel, en het 2e nummer van de reeks Urban Research, gewijd aan de archeologische opgravingen op Parking 58. ● Door communicatie, sensibilisering en onderzoek te combineren – en dankzij het transversale werk van zijn teams – voedt Urban het hedendaagse debat en brengt het de rijkdom van zijn vakgebieden onder de aandacht, zowel op gewestelijk als internationaal niveau. ● Na het succes van het Jaar van de art nouveau in 2023, dat in 2024 nog een verlengstuk kreeg, en de vele initiatieven rond materialiteit, belooft 2025 heel boeiend te worden, met een programma in het teken van de art deco.



HERITAGE DAYS/ OPEN MONUMENTEN- DAGEN

36e editie
14.09 ► 15.09.2024

- Jaarthema: Nieuw erfgoed
- 1 illustrator geselecteerd om de visuele identiteit van het evenement te creëren: Axel Serveaux
- Meer dan 25.000 deelnemers
- 9.658 gereserveerde bezoeken op de 120 locaties en activiteiten met reservaties
- 191 locaties en activiteiten op het programma
- Rondleidingen op 40 locaties en bezoeken in gebarentaal op 8 locaties
- 50.000 programmakaarten gedrukt
- 1.200 affiches uitgedeeld en in het hele land opgehangen
- Meer dan 60.000 bezoeken aan de website in minder dan een maand
- Maandag van het Erfgoed: 1.725 leerlingen uit het basis- en secundair onderwijs namen deel aan de evenementen die voor hen werden georganiseerd op de maandag na het evenement
- Organisatie van 5 opleidingssessies voor gidsen, gericht op recent erfgoed



archiweek 2024, project TRACK in Schaarbeek, voormalig Treinmuseum, opgenomen in de inventaris op 19 augustus 2024, door 51N4E.
Jules Toulet © urban.brussels

ARCHIWEEK

Architectuurdagen
6e editie
05.10 ► 13.10.2024

- Thema: Materiaal Verenigt
- 1 curatorenteam: Dérive-esque
- 2.241 deelnemers aan de rondleidingen met reservatie
- 260 rondleidingen waarvan 4 fietstochten
- 10 rondleidingen door de architecten
- 8 rondleidingen specifiek gewijd aan de circulaire economie
- 58 verschillende locaties, waarvan 31 archiweeklocaties en 27 partnerlocaties
- 1 launch party, 2 debatten, 1 intergenerationele workshop, 1 workshop voor professionals, 5 tentoonstellingen, 1 performance, 1 saunaervaring, 1 afterworkevent
- 5 opendeurdagen van ateliers en werkruimtes van ambachtslieden, kunstenaars en ontwerpers
- 14 opendeurdagen bij architectenbureaus
- 13 partners



archiweek 2024, uitbreiding van het Atheneum Fernand Blum in Schaarbeek, opgenomen in de inventaris op 19 augustus 2024, door a practice.
Jules Toulet © urban.brussels



Heritage Days/Open Monumentendagen 2024, project Brussimmo door Samyn & Partners, opgenomen in de inventaris op 19 augustus 2024.
Jonathan Ortegat © urban.brussels

URBAN ARCHAEOLOGY DAYS

In het kader van de Europese Archeologiedagen
5e editie
14.06 ► 16.06.2024

- 11 locaties op het programma
- 755 deelnemers
- 7 partners
- Exclusieve openstelling van het archeologisch laboratorium van Urban

URBAN LUNCH

6

Urban Lunches

- # 153 – 27.02.2024 ● “Dekolonisatie van de openbare ruimte: eerste acties”
- # 154 – 18.03.2024 ● “Architectuur van de 20e eeuw: een weinig bekend erfgoed – Deel 1: 1950-1970”
- # 155 – 25.06.2024 ● “De toekomst bouwt voort op utopia” ► met de medewerking van architect en tekenaar Luc Schuiten
- # 156 – 18.09.2024 ● “Ambacht en materialiteit”
- # 157 – 14.10.2024 ● “Night Fever! Nachtgebieden”
- # 158 – 05.12.2024 ● “Inclusie en gendergelijkheid in de openbare ruimte”

URBAN INVITES

21

Urban Invites

17.01.2024 ● presentatie van het project “Draaiboek Publieke Ruimte”

22.01.2024 ● presentatie van de “Renolution-strategie”

06.02.2024 ● ontmoeting met het bureau voor interieurarchitectuur “Doorzon”

14.02.2024 ● “Wat bomen ons leren”

19.03.2024 ● presentatie over de nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV)

16.04.2024 ● “Historische liften, tijdachines”

30.04.2024 ● ontmoeting met de architectuurvereniging van Victoire Chancel, Carla Frick-Cloupet, Aliko Loïzidis en Maïlys Gangloff

22.05.2024 ● ontmoeting met het architectenbureau “Raamwerk”

24.05.2024 ● Urban inclUsivity: presentatie over het thema “Inclusiviteit in de openbare ruimte en openbare voorzieningen”

04.06.2024 ● Urban inclUsivity: presentatie over het thema “Gender & Huisvesting”, ontmoeting met de vzw Angela.D

11.06.2024 ● ontmoeting met het architectenbureau “AgWA”

19.06.2024 ● ontmoeting met “FARI”, onderzoeksinstituut voor artificiële intelligentie opgericht door de VUB en de ULB

09.09.2024 ● “Het erfgoed van de moderne architectuur: internationale en nationale spelers”

17.09.2024 ● “Superdiversiteit in de stad”, ontmoeting met perspective.brussels

09.10.2024 ● ontmoeting met de Brusselse coöperatieve “Rotor Deconstruction & Consulting”

15.10.2024 ● presentatie van het actieplan “Naar de dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”

08.11.2024 ● presentatie van de duurzame wijkcontracten (DWC) en de tool Be Sustainable

12.11.2024 ● presentatie van de CAVE-technologie (“Computer Augmented Virtual Environment”) van het instituut FARI

20.11.2024 ● ontmoeting met het architectenbureau “adn architectures”

04.12.2024 ● ontmoeting met de Bouwmeester van Charleroi

10.12.2024 ● ontmoeting met het architectenbureau “a practice”

URBAN VISIT

18

Urban Visits

15.02.2024 ● rondleiding door de tentoonstelling “Power” in CIVA

21.03.2024 ● Urban inclUsivity: rondleiding door het Brusselse begijnhof vanuit een feministische invalshoek

26.03.2024 ● Urban inclUsivity: rondleiding “Brussel buiten de gendermuren”

11.04.2024 + 30.05.2024 ● Urban inclUsivity : “Rainbowrondleiding” in Brussel

15.04.2024 ● Urban inclUsivity: rondleiding “De stad en fatshaming”

25.04.2024 + 14.05.2024 ● Urban inclUsivity: rondleidingen “De Matongéwijk vanuit een koloniale en feministische invalshoek”

10.07.2024 + 11.07.2024 + 19.09.2024 ● rondleidingen door de tentoonstelling “New Ways of Living” in de Sint-Gorikshallen

28.08.2024 ● rondleiding door de tentoonstelling “Stedelijke vormen van vernieuwing in Brussel” in de Sint-Gorikshallen

02.10.2024 + 08.10.2024 + 16.10.2024 ● rondleidingen door de tentoonstelling “Stoclet 1911 Restitution” in de Sint-Gorikshallen

27.11.2024 + 11.12.2024 + 12.12.2024 ● rondleidingen door de tentoonstelling “pre-architectures” in CIVA

TENTOON- STELLINGEN OPGEZET DOOR URBAN

5

tentoonstellingen

13.12.2023 ► 14.04.2024 ● “Stoclet 1911 Restitution” over het Stocletpaleis en de allereerste digitale reconstructie van het interieur zoals het er in 1911 uitzag, in samenwerking met de ULB – Architectuurfaculteit La Cambre Horta, in het Museum Kunst & Geschiedenis ► de tentoonstelling vond eveneens plaats in de Sint-Gorikshallen van 5 september tot 5 december 2024

16.05.2024 ► 29.09.2024 ● “New Ways of Living” over de uitdagingen van minder conventionele woon- en leefvormen in Brussel en Europa, in de Sint-Gorikshallen

07.06.2024 ► 28.08.2024 ● “Stedelijke vormen van vernieuwing in Brussel” over 30 jaar duurzame wijkcontracten (DWC), in de Sint-Gorikshallen

14.09.2024 ► 28.02.2025 ● “Het plan Alpha. Stedenbouw en grondgebied: een blik op de evolutie van Brussel” over de originele documenten en een aantal voorstudiekaarten van het ontwerp van het plan Alpha, in het gebouw van perspective.brussels

12.12.2024 ► 12.03.2025 ● “39-99” over het naoorlogse Brusselse erfgoed, in de Sint-Gorikshallen

UNIVERSITAIRE OPLEIDING MET GETUIGSCHRIFT

1

georganiseerde
opleiding

● “Certificat d'Executive Master en patrimoine architectural”, in samenwerking met de ULB en de VUB

Tentoonstelling “New Ways of Living” georganiseerd door Urban van 16 mei tot 29 september 2024 in de Sint-Gorikshallen.
Séverin Malaud © urban.brussels



EN OOK NOG DEZE EVENEMENTEN

18

evenementen
georganiseerd
door Urban

18.03.2024 ● voorstelling van het 62e nummer van de collectie Brussel, stad van kunst en geschiedenis van Urban, "De Kunstberg", bij de KBR (Koninklijke Bibliotheek | Bibliothèque royale) in het kader van de Urban Lunch #154

20.03.2024 ► 23.03.2024 ● symposium "Stedelijke archeologie en de steden van morgen" van de European Archaeological Council (EAC), bij de KBR (Koninklijke Bibliotheek | Bibliothèque royale)

21.03.2024 ● inleiding van de installatie "The Grand Opening", Internationale dag voor de strijd tegen racisme, een werk van Traumnovelle in het kader van het Jaar van de art nouveau 2023 en ontwikkeld in het licht van het actieplan "Naar de dekolonisatie van de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"

09.04.2024 ● presentatie van het 63e nummer van de collectie Brussel, stad van kunst en geschiedenis van Urban, "Het Paleis voor Schone Kunsten", voorgesteld in het Paleis voor Schone Kunsten

19.04.2024 ● inleiding van de tweede "Urban Folly" van Urban, het kunstwerk "Emilie Louise Flöge" van Stephan Goldrajch, ontworpen in het kader van het Jaar van de art nouveau 2023

25.04.2024 ► 26.04.2024 ● studiedagen rond de priorij van het Rood-Klooster en de augustijnerpriorijen in het Zoniënwoud

26.04.2024 ● romeinendag "Signa romana", in het Museum Kunst & Geschiedenis

22.05.2024 + 11.06.2024 + 23.10.2024 ● organisatie van 3 filmvoorstellingen "Stoclet 1911 Restitution", voorafgegaan door lezingen, in W:Hal in Sint-Pieters-Woluwe (tweemaal) en in Wolubilis in Sint-Lambrechts-Woluwe

23.05.2024 ● feestelijke ceremonie in het meeting center van BIP, in aanwezigheid van de Brusselse gemeenten, om het succes van MyPermit te vieren

31.05.2024 ● internationaal colloquium, projectbezoeken en feestelijke avond ter gelegenheid van het 30-jarige bestaan van de duurzame wijkcontracten (DWC)

17.08.2024 + 14.09.2024 + 28.09.2024 ● organisatie van 3 performances, "Dekoloniale intersecties", rond de installatie "The Grand Opening"

03.09.2024 ● openbaar debat georganiseerd in de Sint-Gorikshallen in het kader van de tentoonstelling "New Ways of Living"

21.10.2024 ● vergadering en oproep tot getuigenissen over het verleden van Sint-Lambrechts-Woluwe in het kader van het onderzoeksproject ArchiSols

11.12.2024 ● voorstelling van het 37e nummer van de collectie Erfgoed Brussel van Urban, "Objecten en collecties", over gewestelijk roerend erfgoed, in Huis Hannon

18

evenementen georganiseerd
in samenwerking met of met
de steun van Urban

06.02.2024 ► 07.02.2024 ● "International symposium on young heritage (1975-2000)" over recent erfgoed en de uitdagingen om het in stand te houden, in samenwerking met de VUB Architectural Engineering, bij de KBR (Koninklijke Bibliotheek | Bibliothèque royale)

05.03.2024 + 16.04.2024 ● voorstelling van de publicatie "Horta advocaat van Poelaert. De les van het Justitiepaleis", op initiatief van CIVA, mede uitgegeven door Urban en met de steun van de Fondation Poelaert, eerst in CIVA en daarna in de Architectuurfaculteit van La Cambre Horta

09.03.2024 ► 24.03.2024 ● deelname aan het Brussels Art Nouveau & Art Deco (BANAD) Festival en de objectenbeurs en het restaurateurssalon

12.03.2024 ● webinar "Nieuwe beveiligingsmaatregelen voor oude liften", in samenwerking met Homegrade, over de recentste maatregelen voor het beveiligen van liften van voor 1958

12.03.2024 ► 15.03.2024 ● deelname aan de "Marché international des professionnels de l'immobilier" (MIPIM)

04.04.2024 ► 07.04.2024 ● Deelname aan de "Foire du Livre de Bruxelles" (boekenbeurs)

05.05.2024 ● deelname aan het Public Village ter gelegenheid van het Irisfeest, in het Warandepark in Brussel

02.06 ► 05.07.2024 ● deelname aan het Brussels Renaissance Festival, dat in 2024 werd gekoppeld aan de Urban Archaeology Days

22.09.2024 ● bezoek van en presentatie over de archeologische overblijfselen op de werf van Metro 3 tijdens de openwervendag georganiseerd door de MIVB

06.10.2024 ► 03.11.2024 ● “Renature time!” of de maand van de natuurstad, over het natuurlijk erfgoed in Brussel, in samenwerking met Leefmilieu Brussel

17.10.2024 ● derde deelname aan de JobFair Brussels (jobbeurs), een evenement dat onder

meer bijdraagt tot de realisatie van een van de doelstellingen van het diversiteitsplan van Urban

22.10.2024 ► 04.05.2024 ● ontdekkingstocht “UNDER-GROUND: Het onthulde paleis” om de ondergrondse vestigingen van het historische gebouw van het Coudenbergpaleis te verkennen

04.11.2024 + 07.11.2024 + 12.11.2024 + 21.11.2024 ● organisatie van de 4 algemene vergaderingen over de vorderingen van de duurzame wijkcontracten nr. 3, nr. 4 en nr. 5, in samenwerking met perspective.brussels

14.11.2024 ● lancering-signeursessie van de kaart “Modern Brussels Map”, gemaakt door Jacinthe Gigou van de vzw Modernista, in samenwerking met Urban, en uitgegeven door Blue Crow Media, bij Forum Jean Cosse



Tentoonstelling “Stoclet 1911 Restitution” georganiseerd door Urban van 13 december 2023 tot 14 april 2024 in het Museum Kunst & Geschiedenis. Séverin Malaud © urban.brussels

ART NOUVEAU BRUSSELS 2023

En dan is er nog de programmatie van Art Nouveau Brussels 2023, die ook in de loop van 2024 werd voortgezet met tal van culturele initiatieven.

Daaronder vielen verschillende tentoonstellingen en evenementen in het LAB-AN x Huis van Eetvelde en in de Sint-Gorikshallen, evenals de geleidelijke inhuulding van meerdere hedendaagse kunstwerken in de openbare ruimte die een herinterpretatie vormen van de art nouveau: “Victor’s Traces” van het collectief K-Dix80 (24 april), “Vision of Art Nouveau” van kunstenaar Régis Bour (27 april), “Le tombeau de Saint Acidule” van de kunstenaars Elzo Durt, Stéphane Pin en Cédric Gérard (23 mei), “In The Wind Blow Their Stories” van kunstenaars Laure Prouvost (24 mei), en “Echos” van kunstenaar AMMO (3 oktober).

► Bekijk het volledige overzicht van de uitzonderlijke programmatie in *Urban Overview nr. 04* (pagina’s 4 tot 27).

VERTEGEN- WOORDIGING VAN URBAN BUITEN ONZE GRENZEN

- 6 buitenlandse delegaties verwelkomd in Brussel
- 6 bijdragen aan Europese en internationale rapporten
- 3 samenwerkingen aan internationale economische opdrachten met hub.brussels
- 5 deelnames aan internationale colloquia

► Ga naar [pagina 74](#) om meer te weten te komen over internationaal erfgoednieuws in Brussel.

RÉSEAU ART NOUVEAU NETWORK (RANN)

BELANGRIJKE ACTIES UITGEVOERD MET MEDEWERKING VAN URBAN

FEBRUARI 2024 ● projectoproep voor de grafische identiteit van het Europese project “Art Nouveau as a New EUTopia” *

MEI 2024 ● oproep voor artistieke residenties als onderdeel van het Europese project “Art Nouveau as a New EUTopia” *, waaronder een project in LAB-AN x Huis van Eetvelde

JUNI 2024 ● oproep voor bijdragen voor het internationale symposium “Bringing Art Nouveau heritage back to life: theory and practice in restoration”, georganiseerd in het kader van het Europese project “Art Nouveau as a New EUTopia” * en ter gelegenheid van de 25e verjaardag van het RANN

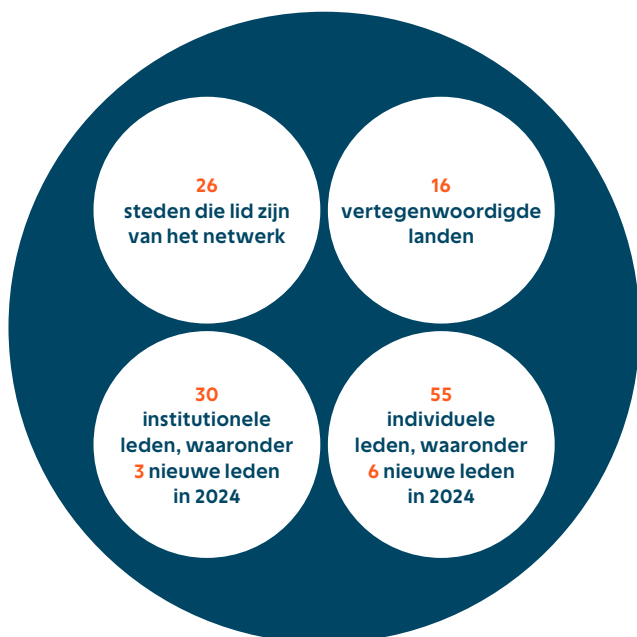
10.06.2024 ● 12e editie van de Werelddag van de art nouveau en internationale fotowedstrijd over het thema licht

24.06 ► 28.06.2024 ● Summer School “Past, present, and future challenges”, in samenwerking met ULB – Architectuurfaculteit La Cambre Horta

26.11 ► 29.11.2024 ● Algemene Vergadering (AV), gehouden in 2024 in Brussel, aangevuld met workshops en rondleidingen langs belangrijke art-nouveaulocaties in het gewest

27.11 ► 28.11.2024 ● internationaal symposium “Bringing Art Nouveau heritage back to life” over de restauratie van art-nouveauserfgoed, georganiseerd in Brussel in het kader van het Europese project “Art Nouveau as a New EUTopia” *
► van de lezingen is een video-opname gemaakt die online toegankelijk is ➤

RANN: DE KERNCIJFERS OP 31.12.2024



* “Art Nouveau als EUTopia” is een door de EU gefinancierd project waarin Urban en het RANN partners zijn, samen met tien andere partners in heel Europa. Het project, dat vier jaar duurt, wil de actieve rol van de art nouveau vandaag de dag te verkennen, de stijl opnieuw uitvinden in het licht van duurzame ontwikkeling en opnieuw nadenken over de banden tussen erfgoed en burgers.

HET BELGISCHE VOORZITTERSCHAP VAN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE 2024



Tentoonstelling "New Ways of Living" georganiseerd door Urban van 16 mei tot 29 september 2024 in de Sint-Gorikshallen.
Séverin Malaud © urban.brussels

Van 1 januari tot 30 juni 2024 nam België het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie waar. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was daarbij bevoegd voor de raden "Milieu" en "Stedelijk Beleid".

- Deelname van Urban aan de stuurgroepen "Stedelijk Beleid" en "Communicatie".
- Verklaring van de Europese burgemeesters over de toekomst van het stedelijk beleid: deelname aan workshops en evenementen, en bijdrage aan de opstelling van het document op basis van de door Urban behandelde thema's.
- Europees seminarie van agentschappen voor stadsplanning: deelname en bijdrage aan de rondleidingen in verband met de stadsvernieuwingprogramma's die onder leiding van Urban staan.

3

grote evenementen georganiseerd door Urban in het kader van het cultureel programma van het Brussels gewest

"STOCLET 1911 RESTITUTION"

Tentoonstelling over de virtuele digitale reconstructie van het Stocletpaleis, georganiseerd van 13 december 2023 tot 14 april 2024 in het Museum Kunst & Geschiedenis, die aanleiding heeft gegeven tot:

- bijna **35.000** bezoekers;
- verschillende rondleidingen;
- **2** voorstellingen van de tentoonstelling in de Sint-Gorikshallen en LAB-AN x Huis van Eetvelde;
- **3** conferentiereeksen in Sint-Pieters-Woluwe en Sint-Lambrechts-Woluwe met **1.400** deelnemers;
- **1** kunstinstallatie: de Urban Folly II "Emilie Louise Flöge".

"NEW WAYS OF LIVING"

Tentoonstelling over de uitdagingen van minder conventionele woon- en leefvormen in Brussel en Europa, georganiseerd van 16 mei tot 29 september 2024 in de Sint-Gorikshallen, met:

- **12.453** bezoekers;
- heel wat rondleidingen;
- **1** publiek debat.

"URBAN ARCHAEOLOGY AND THE CITIES OF TOMORROW"

25e colloquium van de European Archaeological Council, gehouden van 20 maart tot 23 maart 2024, over de uitdagingen van het beheer van archeologische projecten in een stedelijke omgeving, in de KBR (Koninklijke Bibliotheek | Bibliothèque royale) en het stadhuis van Brussel, met:

- **130** deelnemers;
- diverse debatten en rondleidingen.

PUBLICATIES

10

publicaties

1 nummer van het tijdschrift *Erfgoed Brussel*

- “Objecten en collecties” (nr. 37)

2 nummers in de reeks *Brussel, stad van kunst en geschiedenis*

- “De Kunstberg” (nr. 62)
- “Het Paleis voor Schone Kunsten” (nr. 63)

1 nummer in de reeks *Urban Research*

- *Urban Research #02* - “Archeologische opgravingen op de site van de voormalige Parking 58 - Brussel. Eerste resultaten”

1 speciaal nummer, samen uitgegeven door Urban en CIVA

- “Horta advocaat van Poelaert. De les van het Justitiepaleis”

1 vademecum / gids / handleiding

- Het Draaiboek Publieke Ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

4 gratis informatiebrochures

- Informatieflyer over de invoering van MyPermit in de 19 Brusselse gemeenten
- Programmakaart van de Heritage Days/Open Monumentendagen 2024
- Informatieflyer “Welke subsidies zijn er beschikbaar voor mijn opmerkelijke boom?”
- Postkaart in het teken van de Urban Folly II - “Emilie Louise Flöge”



Brochure Heritage Days/Open Monumentendagen 2024, illustratie door Axel Serveaux en ontwerp door Julien Lelièvre, foto 2024.
M. Rouben © urban.brussels



"International symposium on young heritage (1975-2000)", georganiseerd op 6 en 7 februari 2024 in de KBR in samenwerking met de VUB Architectural Engineering. Jonathan Ortegat © urban.brussels

AUDIOVISUELE PRODUCTIE



- **3** video's gemaakt ter gelegenheid van het 30-jarige bestaan van de duurzame wijkcontracten (DWC):
 - Handleiding, doelstellingen en werking
 - Getuigenissen van actoren op het terrein
 - Videobeelden van het internationale colloquium
- **4** video's die werden gemaakt in samenwerking met de Sint-Gorikshallen, met een kijkje achter de schermen van de tentoonstellingen "New Ways of Living" en "Stedelijke vormen van vernieuwing in Brussel", in de vorm van curatoren en scenografen
- **29** reels (korte video's) gemaakt voor sociale netwerken om de verschillende culturele projecten en initiatieven van Urban bij het grote publiek te promoten

DOCUMENTATIE

- **91.682** beelden beschikbaar op 31.12.2024 via de fototheek Media Urban: media.urban.brussels ➤
- **1.063** boeken en **945** tijdschriften ingediend bij het documentatiecentrum
- **624** werken uitgeleend
- **624** diverse documentatieaanvragen verwerkt
- **856** bezoekers in het documentatiecentrum
- **10** introductiesessies over de middelen van het documentatiecentrum georganiseerd

ARCHIEVEN

In totaal voor heel Urban:

- Bijna **4.000** strekkende meter archiefbestanden, wat neerkomt op **32.380** archiefdozen
- waarvan **1.478** strekkende meter specifiek bestemd voor de dossiers van de directie Stedenbouw, waarvan **152** strekkende meter gearchiveerd in 2024

Belangrijkste cijfers voor 2024:

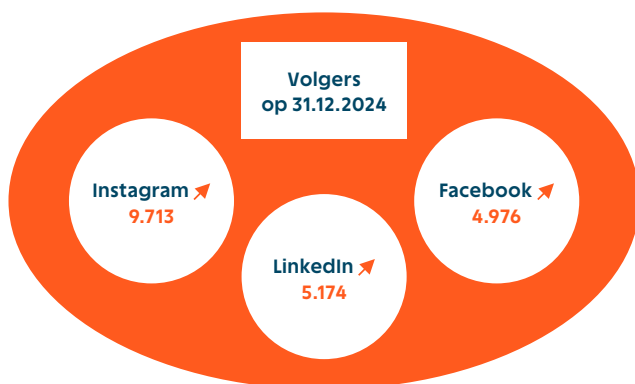
- **4.601** gearchiveerde dossiers
- **641** aanvragen om bestanden uit de archieven te raadplegen
- **8** archieftoevoegingen: overdrachten van de operationele directies van Urban voor archivering in het gewestelijke archiefdepot van de GOB

URBAN ONLINE

WEBSITES



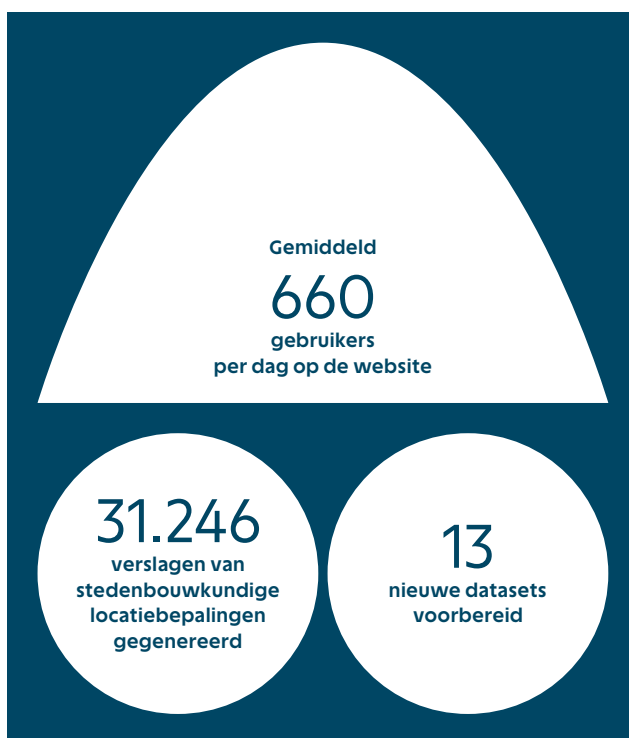
SOCIALE NETWERKEN



NEWSLETTER



CARTOGRAFISCHE SITE BRUGIS



ArchiSols ✈, staat voor “Archives des Sols” (bodemarchief) en is een collectief onderzoeksproject gefinancierd door Innoviris. Urban is partner in het project sinds de start in 2021 en coördineert de 2e onderzoeksfase, van maart 2024 tot september 2026.

HET PROJECT

ArchiSols wil het bodemgebruik in Brussel verbeteren door activiteiten uit het verleden te documenteren die een invloed kunnen hebben gehad op de kwaliteit van de bodem, met name door latente kennis uit archieven en het collectieve geheugen op te diepen. Het project wil de geschiedenis van de bodem en het grondgebied belichten door digitale hulpmiddelen te ontwikkelen, waaronder een participatief platform voor het delen en weergeven van archiefgegevens met geolokalisatie.

BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VOOR 2024

- Aanwerving van een coördinatrice om het project aan te sturen.
- Uitwerking van externe communicatie: huisstijl, website, sociale netwerken.
- Organisatie van een studiedag en een openbare bijeenkomst om een campagne te lanceren van het mondelinge geheugen.
- Coördinatieteams om onderzoeks- en activiteitenrapporten te schrijven.



Bezoek ArchiSols: leden van Kauwberg Nature vertellen over het ontginningsverleden van de Kauwbergsite, foto 2024. © Alexandre Bossard

PROJECTOPROEPEN EN OPROEPEN TOT KANDIDATEN

8

oproepen

HERITAGE DAYS/OPEN MONUMENTENDAGEN

- Oproep tot deelname voor workshops en programmalocaties
- Oproep tot indienen van blijken van belangstelling voor de illustratie van het evenement
- Oproep tot deelname aan het programma “los van het thema”

ARCHIWEEK

- Projectoproep voor het curatorschap van het evenement
- Oproep tot deelname aan het programma
- Oproep “Open Days” voor de openstelling van architectenbureaus voor het publiek

EN VERDER ...

- Oproep tot kandidaten voor het Europees Erfgoedlabel
- Oproep tot deelname van Brusselse secundaire scholen in het kader van de fotowedstrijd “Urban Zoom – Schools”

TOEGEKENDE SUBSIDIES EN TEGEMOETKOMINGEN

Occasionele steun in het kader van de projectoproepen voor de sensibilisering of de mededinging inzake hedendaagse architectuur en cultureel erfgoed:

10

geselecteerde
initiatieven 2024

Totaalbedrag van € 304.000 opgesplitst
in toelagen van € 5.000 tot € 67.000

► Die subsidies ondersteunen de publicatie van boeken en tijdschriften, de productie van video's, het beheer van professionele netwerken, de organisatie van de Brussels Architecture Prize en andere sensibiliseringscampagnes.

Terugkerende structurele steun voor de opdrachten van 13 vzw's die gewestelijke projecten van groot belang uitvoeren:

Totaalbedrag van € 2.078.000 jaarlijkse subsidies

► Dankzij die subsidies kunnen erfgoedgebouwen zoals het Hortamuseum, Huis Hannon, Huis Solvay, het Coudenbergpaleis, het Museum Bruxella 1238, het Priorhuis in het Rood-Klooster of nog, de Sint-Gorikshallen en het LAB-AN x Huis van Eetvelde, worden opengesteld voor het publiek. Ze dienen echter ook om educatieve programma's aan te bieden, professionele netwerken te beheren, het culturele mecenaat te bevorderen, de wetenschappelijke kennis te verrijken en, meer in het algemeen, het grote publiek bewust te maken van de uitdagingen die zich op stedelijk vlak stellen.

Urban staat tevens in voor het beheer van de jaarlijkse dotaties van de Stichting KANAL, CIVA, de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI), Homegrade en de vzw Zinneke.

HET URBANEUM, EEN NIEUWE SETTING VOOR HET BRUSSELS ROEREND ERFGOED

Urban staat als conservator van het roerend erfgoed in voor het beheer van een breed scala aan collecties: archeologische objecten, stedenbouwkundige archieven, tentoonstellingsmateriaal en grotere partijen gedomonteerde erfgoedelementen. Door de uitbreiding van de verantwoordelijkheden en het gebrek aan voldoende opslagruimte werden tijdelijke oplossingen ingevoerd, maar die hebben vandaag hun limieten bereikt.

- Om die uitdagingen het hoofd te bieden, werkt Urban al enkele jaren aan het project “Urbaneum”, dat tot doel heeft een duurzame ruimte te creëren voor het behoud, het beheer en de opwaardering van die goederen, onder meer door publieke toegang met een educatief oogmerk.

► 2024 vormt een belangrijke mijlpaal in de realisatie van dit project en in 2025 wordt de ambitie om de collecties een nieuwe setting te geven werkelijkheid.

09.2022

VASTGOEDPROSPECTIE

Publicatie van een oproep tot vastgoedprospectie met het oog op de huur van een gebouw dat plaats zal bieden aan de semidynamische archieven en het erfgoeddepot van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

SELECTIE VAN DE PARTNER

Keuze voor Cores Development (nv Souverain 25) als partner en uitnodiging om een bindende offerte in te dienen in het kader van de onderhandelingen voor de huur van een oppervlakte van 5.000 m² op niveau -2 van de Royale Belge, Vorstlaan 25 in Watermaal-Bosvoorde.

08.2023

2024

AFSLUITEN VAN HET AKKOORD EN INRICHTINGSWERKEN

- Afronding van de onderhandelingen en ondertekening van een huurovereenkomst van 18 jaar, ingaand op 1 september 2024.
- Uitvoering van inrichtingswerken in de loop van 2024 en oplevering midden december.

INSTALLATIE EN VERHUIZING

Installatie van de verschillende rekken en verhuizing van de semidynamische archieven van Urban en het erfgoeddepot van het Brussels gewest.

2025

Verantwoordelijke uitgever
Sarah Lagrillière
Adjunct-directeur-generaal

**Coördinatie
van deze uitgave**
Eloïse Kartheuser

Vertaling
Cel Vertaling Urban

Grafisch ontwerp
NNstudio

Typografie
TASA Explorer

Foto's
Omslag
+ pagina's 35, 61, 77, 91:
Séverin Malaud
Pagina 5:
Georges De Kinder
Pagina's 27, 51, 97:
Jonathan Ortegat
Pagina 39:
Stijn Bollaert
Pagina 43:
Agneskena

Credits
© urban.brussels

Met de medewerking van

Bij Urban:
Adrien Dominique
Alexia Collet
Alice Gérard
Ann Degraeve
Anne Fierens
Antoinette Coppieters
Aurélien Autenne
Bénédicte Annegarn
Benjamin Fastré
Benjamin-Nathanian
Lemmens
Bertrand Heymans
Bettina Asselman
Bruno Veyckemans
Catherine Leclercq
Caroline Mulkers
Cecilia Paredes
Christophe Bastien
Christophe Reinders
Diane Gustin
Dimitri Lhoste
Elodie Cugnon
Eloïse Kartheuser
Estelle Lamendin
Fanny Moschos
François Timmermans
Frédéric Wislez
Gabriella Megelea
Gabrielle de Frenne

Harry Lelièvre
Ibe Deturck
Ilse Weemaels
Jean-Baptiste Diemunsch
Jean-Pierre Vloebergh
Jennifer Furnari
Julie Goffaux
Julie Timmermans
Julie Van Laethem
Kris Couvreur
Laurence Micha
Liesbeth Degreef
Lorraine Valembois
Marc Meganck
Margarita Ghulam
Margaux Rouben
Marina Rainoldi
Martial Resibois
Maxime Martens
Muriel Muret
Murielle Lesecque
Nadia Nachid
Nancy De Saeger
Nazim Lison
Nicolas Dupuis
Olivier Rousseau
Pascal Van Steenbrugge
Pascale Ingelaere
Philippe Charlier
Philippe Piéreuse

Rachel Schreurs
Raquel Dos Santos
Sandrine Buelinckx
Sarah Lagrillière
Sergio De Vincenzo
Sophie Gause
Stéphane Demeter
Sylvia Camacho Andres
Sylviane Modrie
Thibaut Jossart
Thierry Wauters
Thomas Vande Velde
Tom Verhofstadt
Tony Van Nuffelen
Wiebe Verhoeven
Maar ook van:
Caroline Berckmans
(Kunsthistorica –
ARCHistory)



urban.brussels (Urban)
Gewestelijke Overheidsdienst
Brussel Stedenbouw
& Erfgoed
Kunstberg 10-13
1000 Brussel
+32 (0)2 432 83 00
info@urban.brussels
www.urban.brussels ➔

© urban.brussels 2025
Alle rechten voorbehouden
Wettelijk depot:
D/2025/6860/027



30
ans - jaar
CQD
DWC